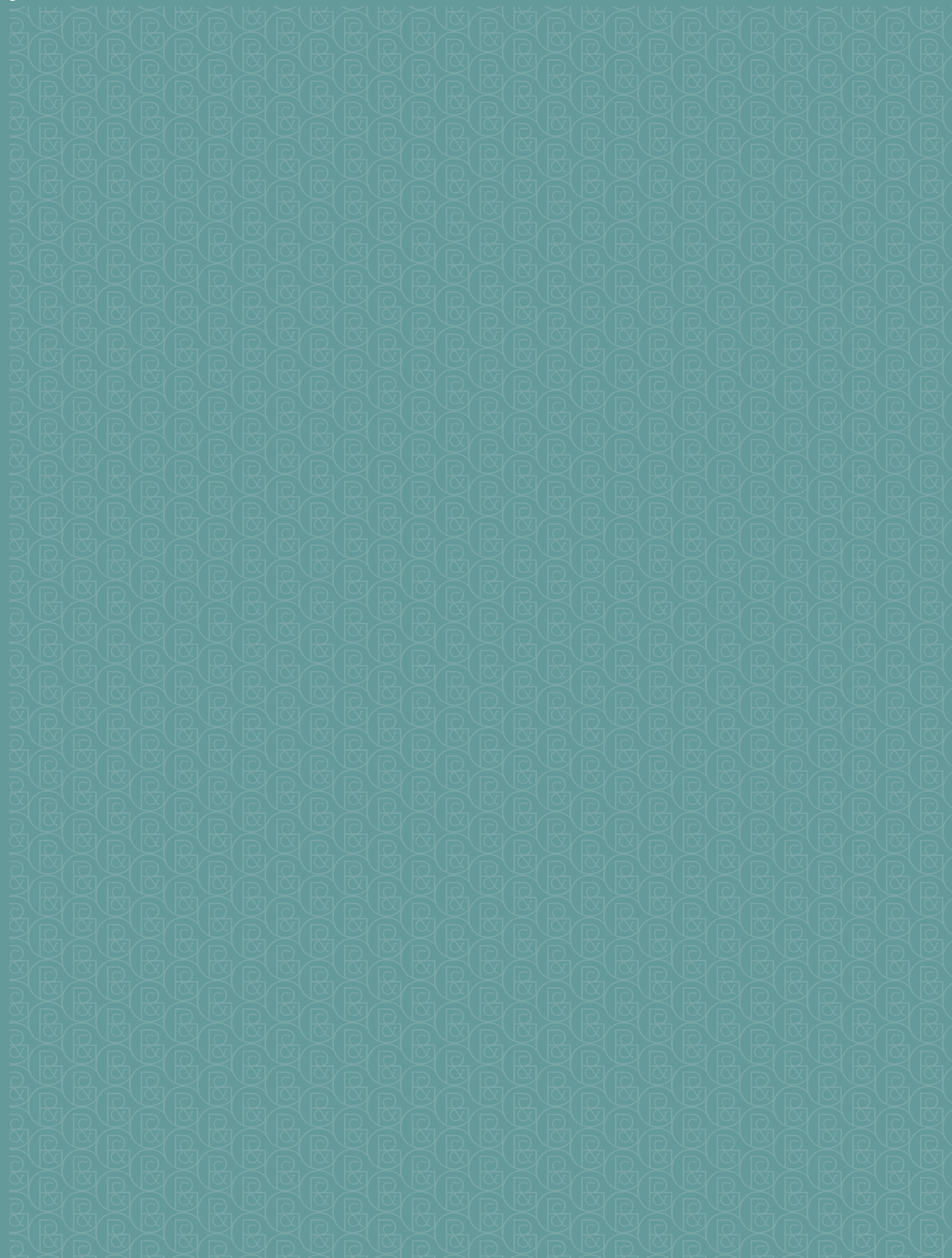

GEZELSCHAP VOOR PSYCHOANALYSE &
PSYCHOTHERAPIE
JAARBOEK 2025

GEZELSCHAP VOOR PSYCHOANALYSE & PSYCHOTHERAPIE

JAARBOEK 2025

collages voor en achter cover: Laura Gilles
vormgeving: Daniëlla Provost

> INHOUD

DE WEGWERKTEKST	1
I. Ter stichting	1
II. Psychoanalyse en het onmogelijke reële van het onbewuste	4
III. De pas naar een vereniging	6
LEVEND ARCHIEF	9
Geschiedenis	10
Een onbewust GPP?	14
Comment garder l'inconscient ouvert dans une association?	18
STATUTEN	23
LEDEN VAN DE RAAD VAN BESTUUR	31
LEDEN VAN DE ALGEMENE VERGADERING	33
REGLEMENT VAN INWENDIGE ORDE	35
LEDENLIJST	53
ARGUMENT VOOR DE INTRADAG 'IS HET VERLANGEN VAN DE ANALYTICUS AUTHENTIEK?'	69
HET SEMINARIE ERKENNING: EEN EXTIEME PLAATS VOOR HET SPREKEN	73
EEN PASSAGE VIA HET CARTEL PERMANENT ONTHAAL. EEN UITNODIGING	79
PUBLICATIES VAN DE LEDEN	83

DE WEGWERKTEKST

In juni 1990 werd de stichting van het Gezelschap voor Psychoanalyse en Psychotherapie aangekondigd in volgende bewoordingen: ‘... Een melding voor hen die de meerduidigheid van een ‘Interesse an der Psychoanalyse’ naar waarde weten te schatten, wier ‘inter-esse’ het belang van hun stelling in dezen tot act noodt, daar gaat het om.

Belangstelling en act kunnen verknoopt zijn met het innemen van de psychoanalytische positie als practicus. Kunnen. Het is geen conditio sine qua non om belangstelling als ‘inter-esse’ in de deelname aan een gezelschap tot leven te brengen.

Vandaar de stichting van het Gezelschap voor Psychoanalyse en Psychotherapie op achtentwintig mei negentienhonderdnegentig...’

I. TER STICHTING

Het stichten van een gezelschap als ruimte waar werk mogelijk gemaakt of zelfs vereist wordt, waar verwacht wordt dat de kliniek voor mededeling vatbaar kan worden gemaakt binnen en door de gestreng vastgehouden bakens die de ethiek uitzet, dit stichten heeft de kracht en de waarde van een voorstel. Aanbod, vraag en verlangen vergen echter meer articulering dan het geformuleerde voorstel.

Wat hier voorligt, is een basistekst. De titel reikt met de betekenaar ‘wegwerktekst’ een gewenste ontwikkelingsgang aan: als basistekst kan hij slechts dienen om langs een actieve lezing telkens weer te verdwijnen en vervangen te worden door zijn bewerkingen.

Het voorstel van de stichting laat geen aankleven als lidmaatschap toe, maar maakt het toetreden tot een act die een subjectieve keuze inhoudt in de positie ten aanzien van

plaats en functie van de psychoanalyse in onze cultuur.

Enkele preliminaire vragen rijzen naar de gegrondheid van een dergelijk voorstel, naar de fundering, zowel wetenschappelijk als cultureel, van een dergelijke onderneming. Waarom nog een gezelschap voor psychoanalyse? Waarom zich bekommeren om het lot van de psychoanalyse, veeleer dan direct pragmatisch om dat van de analytici en de analysanten? Waarom deze bekommernis in ons geografisch-linguïstisch kader? En waartoe strekt het deze bekommernis dan meer bepaald te plaatsen in het perspectief van een dubbele nalatenschap: de initiële opening van een veld door de Weense arts Sigmund Freud, de herbronnende bewerking door de Parijse psychiater Jacques Lacan?

Dit tweetal wekte weerstand, blijft beroeren. Het onbehagen, geformuleerd als narcistische krenking dan wel als vinger op de wonde van het onbehagen in de cultuur - waarbij 'de' moge staan voor 'elke' om de valstrik van de 'goede wilde' zondermeer te impliceren - scheidt een vraag die kan noch mag worden toegedekt.

Dat zij niet 'mag' worden toegedekt is een ethische keuze die aansluit bij het hernemen van het 'waarom?' dat sciëntistisch causale redeneringen vooropstelt, in een 'hoe (is het mogelijk)?', dat de waarheid als object van de subjectieve drang tot weten vooropstelt. Deze vragen omkringen een manco, waarvan het onbehagen uitgaat. De enkeling is geroepen te antwoorden, zich desgevallend te verantwoorden, doch de enkeling blijft een eenling indien zijn antwoord - tentatief bij uitstek - niet geplaatst is in de dialectiek van een uitwisselbare kliniek. Een kliniek die steunt op de pijlers van de Freudiaanse initiële triade: behandeling, onderzoek en theorie. Ook dit is een keuze van ethische orde.

Freud en Lacan inschrijven ter stichting van een gezelschap voor psychoanalyse gaat voor sommigen in tegen wat zij 'de gang, de ontwikkeling van de wetenschap' noemen.

Dit verwijt verdient een tweeledig antwoord.

Een aantal psychoanalytici, onder wie wij onszelf durven rekenen, wordt verweten dat hun terugkeer naar Freud - zoals die door Lacan is gethematiseerd en uitgewerkt - de terugkeer is naar een scholastische tekstkritiek zoals die de middeleeuwse geneeskunde teisterde met haar onverdroten, en vaak ook foutieve, herlezing en commentariëring van Galenus. De psychoanalyse zou dan elk wetenschappelijk statuut prijsgeven door zich te richten op de werkwijze van de theologie of die van de Talmoed-scholen. Een aanzwellende stroom commentaren zou dan slechts door nieuwe commentaren kunnen worden opgevangen in een illusoire poging de waarheid in de teksten te ontdekken. Dit verwijt wordt al te stereotiep herhaald om nog hout te snijden. Een project op psychoanalytische grondslag is immers niet van godsdienstige, rituele noch idolatrische aard aangezien het niets vandoen heeft met een psalmodiërend aanleren noch met een poging tot allesomvattende zingeving, gehiërarchiseerd vanuit een niet-bedrieglijke Andere, maar wel met het zich duidend oriënteren ten aanzien van een fundamentele ontdekking: de gedeeldheid van het subject en de teloorgang van de illusoire eenheid van het ik door de inbreuk van het onbewuste langs zijn formaties.

Om een wetenschap te kenmerken volstaat het verder niet haar grondleggers te vergeten of hun werk slechts node enige lippendienst te bewijzen. Als de psychoanalyse een wetenschap is, is zij dit zonder twijfel niet op dezelfde wijze als de fysica. Het is

volkomen denkbaar en zelfs gerechtvaardigd ervan uit te gaan dat een hedendaags fysicus Galileo Galilei niet in de oorspronkelijke tekst moet lezen om zich de principes van de fysica eigen te maken. Maar kan of mag men dit uitgangspunt zondermeer doortrekken naar de psychoanalyse? Onzes inziens gaat de vergelijking daar mank. Waar de mens zich met psychoanalyse bezighoudt, is het subject meteen ook subject, onderwerp in grammaticale zin, van deze wetenschap terwijl het object ervan de formaties van het onbewuste zijn, zoals deze in een vertoog, een discours gevat zijn. Het subject is gedeeld door de taal, door de dwingende noodzaak zichzelf langs het discours te zien oprijzen. In tegenstelling - hoezeer deze tegenstelling ook als niet absoluut moet worden opgevat - met de fysica is het subject in de psychoanalyse onderwerp en meteen ook voortbrenger van wetenschap.

Dit laat vatten hoezeer de psychoanalyse als wetenschap van het subject slechts kan benaderd worden in een historische dimensie, als ont-wikkeling. Derhalve is het onontbeerlijk kennis te nemen van de funderende gang van Freud om iets van haar grondende stellingen te kunnen bevroeden. De lijn doortrekkend naar de techniek - want de psychoanalyse is evenzeer een techniek - komt het lezend duiden van de Freudiaanse en Lacaniaanse teksten voor als een stichtende onderneming in die zin dat een dergelijke lezing de techniek zelve uitmaakt.

De historische dimensie en de ontwikkeling in de tijd hangen niet in een cultureel vacuüm zoals dit soms, en wellicht zeer ten onrechte, van de natuurwetenschappen wordt verondersteld. Vandaar de stichting als ingreep in het lokaal cultureel landschap. Als theorie en als behandeling kan de psychoanalyse slechts werkzaam zijn in de haar omringende cultuur, waarvan zij een onderdeel is. Dat analytici zich binnen dit lokaal cultureel milieu verenigen is dus een gerechtvaardigd uitgangspunt voor haar correcte verspreiding. Het gaat om een door de cultuur gelegitimeerde positiekeuze, noch meer, aangezien het geen versplinterende stellingname is tegen gelijk welke imaginair bezette groep, noch minder, aangezien de dragende bekommernis onder geen beding aan de contingentie wil voorbijgaan.

Tot de contingentie behoort de plaats van de psychoanalyse tegenover de belendende velden, waarvan de psychotherapie een belangrijk luik is. Psychoanalyse en psychotherapie kunnen op geen enkele wijze worden vereenzelvigd, maar ontkennen dat er verbanden kunnen, zelfs moeten worden gelegd - al was het maar omdat geen psychotherapie denkbaar is, die niet op een of andere openlijke of verdoken wijze aan de psychoanalyse schatplichtig is - zou een negatie zijn van een belangrijk cultureel verschijnsel. Dat psychotherapie in de letterlijke en niet in de maatschappelijk-economische betekenis des woords, in de afwikkeling van een kuur als terloops kan plaatsgrijpen, is een theoretisch gefundeerd uitgangspunt waarvan de sloganeske vertaling de analytici niet ontslaat van de plicht de articulatie tussen beiden zeer zorgvuldig uit te tekenen. Indien analytici deze articulatie veronachtzamen, zouden zij tot hun verrassing moeten vaststellen dat de maatschappelijke invulling ervan hen de brute taal van aanpassing en rendement opdringt om hun al te laattijdige theorievorming voorgoed uit te vlakken. Door een dolende betekenaar niet adequaat te bezetten zou hen terecht kunnen worden verweten dat zij in gebreke blijven en zo tot de verarming van het intellectueel landschap hebben bijgedragen.

Aan de weg timmeren vervangt met andere woorden de arbeid van een positiekeuze

niet. Het programma ‘ter stichting’ dient daarom een gebruiksaanwijzing te bevatten, zoals de psychoanalyse haar gebruiksaanwijzing in zich draagt en een afstandelijke kennisneming onmogelijk maakt.

Deze tekstfragmenten nopen tot een driedelige subjectieve ‘Auseinandersetzung’. Vooreerst een imaginaire positiebepaling: de constructie van de veronderstelde coherentie ervan, met als doel de onderkenning van hun paradoxen. Vervolgens een symbolische verantwoordelijkheid: de steeds weer herhaalde interpretatie van die fragmenten via metaforische en metonymische operaties, zoals toevoegingen, weglatingen, veranderingen, enz... Deze symbolische ‘Durcharbeitung’ moet finaal leiden tot het opnemen van een reële verantwoordelijkheid: de act waartoe die paradoxen en die interpretaties nopen. Het gaat er uiteindelijk niet alleen om een tekst te veranderen.

Bij dit alles dringt zich een cruciale vraag op: is een andere vereniging mogelijk dan op grond van imaginaire identificaties? Het verlangen daartoe en de wil dit te onderzoeken is één van de drijvende krachten voor de stichting van dit gezelschap.

Laat ons ons daarom verenigen op één punt en alle verdere verschillen laten bestaan. Laat dit punt symbolisch zijn, een betekenaar, ‘psychoanalyse’. Deze betekenaar laat als zodanig verschillende interpretaties toe. Voorliggende tekst is zelf een interpretatie en noopt tot interpretatie. Hij moet dus levend blijvend en de verdeeldheid in de taal onderhouden. Als tekst is hij samengesteld uit woorden, maar het zijn woorden die door de geschiedenis van de psychoanalytische beweging - en meer bepaald door een spoor daarin, dat van Freud over Lacan tot bij ons leidt - zijn ingegeven. Daarom mag bij iedere interpretatie van deze tekst de geschiedenis niet achterwege blijven. Laat dit zijn lot zijn, een ‘Durcharbeitung’, een be-, ver- en doorwerking.

II. PSYCHOANALYSE EN HET ONMOGELIJKE REËLE VAN HET ONBEWUSTE

Psychoanalyse is een behandelingsmethode van het lijdend subject die door Sigmund Freud in het begin van onze eeuw ontworpen werd. Het is een kuur gedragen door een wetenschappelijke discipline en een eigen ethische stellingname.

Psychoanalyse is een individuele behandeling die plaatsvindt tussen een analysant en een analyticus in een kunstmatige situatie, het analytische dispositief of analytisch discours genaamd. Dit dispositief wordt in stand gehouden door een minimale afspraak: spreken (vrije associatie) langs de kant van de analysant, luisteren (gelijkzwevende aandacht) langs de kant van de analyticus.

Als behandeling is de psychoanalyse toepasbaar bij wat zij zelf de neurose noemt. Op zichzelf is een neurose echter niet voldoende om een behandeling te beginnen vermits het lijden voor de analyse nooit geobjectiveerd kan worden. Alleen met een vraag van de kant van een analysant - waar zelfs onduidelijk mag zijn wat er precies gevraagd wordt - kan een psychoanalytische kuur ondernomen worden.

De basisstelling dat het lijden niet losgemaakt kan worden van de geest die haar draagt, vindt zijn uitdrukking in de typische vorm van het analytische dispositief. Steeds wordt het hele subject in al zijn verdeeldheid in vraag gesteld. De verlichting van het lijden is daarom een bijproduct van wat het subject in analyse zoekt.

Dat het lijden, net zoals het genot, een wezenlijk deel is van het subject, kan maar gesteld worden met de hypothese van het onbewuste.

Freud heeft het onbewuste ontdekt. Vroeg of laat ontdekt iedereen tot zijn grote schrik het onbewuste. In de plaats echter van dat dan zo snel mogelijk weer toe te dekken, zoals elke neuroticus, heeft Freud vanuit zijn 'verlangen' tegenover dat onbewuste een andere plaats ingenomen. Hij heeft dat onbewuste bij zichzelf geanalyseerd. Op zichzelf is dat weer niet zo bijzonder, ware het niet dat hij het heeft gesystematiseerd na er te zijn blijven bij stilstaan. Freuds autoanalyse heeft hem in de positie gebracht om het onbewuste ook bij een ander subject te ontdekken en te analyseren en het tot concept te verheffen. Dit is vooral gebeurd via de zogenaamde onbewuste formaties: dromen, lapsussen, geestigheden en allerhande psychoneurotische symptomen.

Het onbewuste is geen natuurlijk onontgonnen terrein binnen het subject dat alleen met een metapsychologie kan ontsloten worden. Het is de schaduwzijde van het psychisme die ontstaat in het spreken zelf en erdoor gemoduleerd is. Voorbij wat men in het spreken wil zeggen, ligt immers de particuliere verhouding van het subject met zijn lichaam, zijn driften en zijn ervaringen ten opzichte van de betekende, culturele wereld waarin het zich bevindt.

De psychoanalytische spreekkuur nu is afgestemd op het lezen van de onbewuste bepaaldheid. Het speciale dispositief waarbij de analyticus luistert in plaats van te begrijpen naar het spreken in plaats van het zeggen, drijft de analysant ertoe de plaats die hij inneemt ten opzichte van zijn gedachten en invallen te onderzoeken. Dit proces houdt de analyticus gaande doordat hij zich nooit laat herleiden tot een begrijpende ander uit de dagdagelijkse omgang die de illusie hooghoudt een realiteit te kunnen delen. De analyticus houdt zichzelf niet voor model noch als ideaal voor.

De sociale verhouding die het analytisch dispositief instelt en die gericht is op het 'goed spreken' dat voorbij het elkaar verstaan van de dagdagelijkse omgang de particulariteit van de subjecten in de sociale verhouding brengt, is uitbreidbaar naar andere sociale situaties. Dit zijn belendende velden waar de aanwending van de kennis van het onbewuste de kiem kan zijn van een analytische sociale band. Naast opvoeding, recht, seksuologie, kunst en andere is de psychotherapie het belangrijkste belendend veld. Wanneer de sociale constellatie of de vraag van het subject, zoals bij psychose of perversie, zich niet leent tot het klassiek analytisch bewerken van de overdracht, is een behandeling middels het 'goed spreken' toch mogelijk.

De basis van de onbewuste verhouding van het subject tegenover de betekende wereld en het ondraaglijke reële wordt gelegd in de kindertijd op de momenten dat het kind in de cultuurwereld stapt en afstand doet van de onmiddellijke objecten om een verlangend wezen te worden. Het feit dat men als kind, ten tijde van de infantiele seksualiteit en het Oedipus-drama, grondende keuzes gemaakt heeft tegenover het reële van seksualiteit en dood en de betekenaars van het zijn (geboren zijn, kind zijn, vader of moeder zijn, man of vrouw zijn in dood zijn), is verantwoordelijk voor de onaangepastheid van het

lijden, het plezier en genot, het verdriet, de schuld, de angst en andere affecten en subjectieve posities in zijn huidige realiteit. De weg van de analyse voert echter niet over de aanpassing, maar over het opnemen van de verantwoordelijkheid voor de vroegere en tot de assumptie van de huidige keuzes. De kuur leidt dus altijd tot een reconstructie en herbewerking van de levensgeschiedenis.

De eigenlijke analytische arbeid gebeurt daar waar schijnbaar de grens bereikt wordt van het analytische dispositief. In een knooppunt van weerstand, herhaling en overdracht, herspeelt de analysant met de door hem imaginair beklede analyticus, de stukken van zijn levensgeschiedenis die weerstand bieden aan het in het woord brengen. Op het moment dat de analyticus onder overdracht komt te staan, moet hij vasthouden aan de analytische afspraak en wat zich wil herhalen in woord laten brengen. Het doorwerken van de overdrachtmomenten maakt materiaal van de levensgeschiedenis voor analyse vrij en is er een indicatie van dat analytische arbeid geleverd werd.

Het hanteren van de overdracht is méér dan een therapeutisch-technische aangelegenheid. Het vereist tussenkomsten van de analyticus die gestuurd worden door het verlangen van de analyticus. Op dit punt dreigt het miskende van zijn onbewuste een grens te stellen aan wat bereikbaar is met de analytische arbeid of deze zelfs voorgoed onmogelijk te maken. Daarom is een ver doorgedreven analyse waarin de analyticus zijn onbewuste verhouding tegenover het reële van seksualiteit en dood in kaart bracht, onontbeerlijk om met gestrengheid zijn plaats in te nemen.

III. DE PAS NAAR EEN VERENIGING

Bij zijn zogenaamde ‘volgelingen’ diende Freud zeer snel vast te stellen dat het voor hen zo goed als onmogelijk is om het reële van het onbewuste onder ogen te blijven zien. Twee antwoorden zijn in principe mogelijk op die sluiting van het onbewuste, op het afgrijzen tegenover het onmogelijke reële.

Vooreerst had Freud zich het lot van die volgelingen kunnen aantrekken door de vorming tot ‘psychoanalyticus’ op punt te stellen. Freud verwachtte echter blijkbaar meer heil van een theoretische redding van die reële kern. Daaraan beantwoorden zijn opeenvolgende theoretische ommezwaaien (narcisme, doodsdrijf, enz.), als evenzovele pogingen om tegen alle verwordingen in telkens weer tot zijn oorspronkelijke conceptie van een reële kern in het onbewuste terug te keren. Wat telkens voor de nodige dissidenten zorgde.

Met zijn ‘retour à Freud’ ijverde Lacan in eerste instantie gewoon verder in dit Freudiaanse perspectief van vrijwaring van de theorie van de onmogelijke reële kern in het onbewuste. Alras moest ook hij echter vaststellen dat zijn theorie over het symbolische zijn volgelingen niet vermocht te immuniseren tegen het afgrijzen tegenover het reële. Vanaf dat moment gaat Lacan dan ook alle hoop stellen op de vorming. De analyticus is een mogelijk reëel antwoord op het probleem van het onbewuste.

Wordt analyticus hij die zich op eigen verantwoordelijkheid vormt. De eigen analyse is daarvan het koninginnestuk. Kennis van de wetten van het onbewuste is onontbeerlijk.

Vertrouwdheid met de cultuur en haar wetenschappen is daarbij behulpzaam.

Blijft analyticus hij die niet ophoudt zijn verlangen te ondervragen. Hij doet dit onder de vorm van controle-analyses, van volgehouden eigen analyse en van theoretisch werk en vormingswerk. Het inzicht in het onbewuste is immers nooit exhaustief, noch voorgoed verworven. Elke analyticus moet zijn keuzes bepalen tegenover de alternatieven die de geschiedenis van de psychoanalytische beweging als antwoord op het reële probleem van het onbewuste opgeworpen heeft. Een theorie over de vorming tot psychoanalyticus, over de pas van analysant naar analyticus, is voor de overdracht en het voortbestaan van de psychoanalyse onontbeerlijk.

De analyticus moet op één of andere wijze zijn plaats bepalen tegenover het analytisch verenigingsleven. Het lijkt wel of de onvolprezen atopia, waartoe de psychoanalyse uiteindelijk leidt, hier een keerpunt kent.

De psychoanalyse zou de psychoanalyticus moeten toelaten om op radicale wijze, dus wars van elk cynisme, met ieder ander samen te werken. Om deze samenwerking te verdragen en vruchtbaar te maken is het wel nodig dat een psychoanalytische vereniging een apart statuut heeft: de zonen verbroederen er niet als dupe van eenzelfde vader, maar men werkt er wel samen als dupe van eenzelfde discours dat elkeen toelaat om zich vanuit zichzelf als psychoanalyticus te autoriseren.

De psychoanalyse is niet één der grote sublimaties die onze Westerse cultuur rijk is, zoals de religie, de kunst en zelfs de wetenschap. Bij de geringste pretentie in één van die richtingen ontaardt de psychoanalyse in hun respectieve karikaturen: dwangneurose, hysterie of paranoia. De psychoanalyse dient wel scherp haar positie tegenover religie, kunst en wetenschap af te bakenen. Slechts zo kan ze immers iets leren uit de wijze waarop die drie sublimaties de onbewuste verhouding van het subject tot het reële regelen en ontregelen.

Heden is het vanuit een ethisch perspectief belangrijker dan ooit dat we hieraan toevoegen dat de psychoanalyse evenmin een vorm van economie kan zijn. De karikatuur van deze culturele sublimatie langs de kant van de verdringing is immers de perverse wil om het subject, zelfs tegen de erkenning van zijn verlangen in, te genezen en gelukkig te maken.

De psychoanalyse is wat men verwacht van een psychoanalyticus. Schijnbaar overal verspreid en in de cultuur doorgedrongen, vereist zij echter een gestrenge doorwerking van haar theoretische fundering zoals Freud en Lacan deze hebben ontwikkeld. Het is dus tijd dat de psychoanalytici samenkomen en hun discipline in het symbolisch register funderen om haar correct te vertegenwoordigen en te verspreiden.

Gent, 30 augustus 1990

et subject slechts kan benaderd worden in een historische dimensie, als ont-wikkeling.

LEVEND ARCHIEF

Naar aanleiding van het 30-jarig bestaan van onze vereniging, werd samen gekomen om te werken rond onze wegwerktekst, deze werd tot stichtingstekst 'gearchiveerd'. Er werd nagedacht over wat ons verenigt en hoe we ons verenigen. Het schrijfatelier ontstond als een plaats om verder te schrijven, te spreken en elkaar te ontmoeten. De onmogelijkheid om een nieuwe 'Un' te schrijven, één tekst die een voorgaande zou vervangen, leidde tot het ontstaan van een Levend archief.

Het levend archief kwam tot stand na een lang proces om de wegwerktekst 'weg te werken'. Op het gezelschapsweekend om het 30-jarig bestaan te vieren, werd er nagedacht over welke plaats we de wegwerktekst kunnen geven binnen onze vereniging. Deze werd benoemd als stichtingstekst en er werd een oproep gedaan om verder te schrijven aan een nieuwe tekst die onze vereniging heden ten dage kan beschrijven. Van hieruit ontstond het schrijfatelier dat meerdere keren samen kwam maar hindernissen ondervond om een nieuwe 'Un' te schrijven. Één tekst die de andere zou vervangen. De weg: van Essays en archiveren.... De weg: van in plaats van 'Un' naar meerdere... Niet één 'nieuwe' wegwerktekst, maar een archief van teksten.

Het Levend Archief is een plek waar we als leden van het GPP sporen kunnen achterlaten.

'Archief' als plek waar geschiedenissen bewaard worden. Een object waar we ons als leden met verschillende overdrachten en achtergronden toe kunnen verhouden. 'Levend' is een uitnodiging aan ieder van de leden om dit archief te gebruiken door het te lezen of aan te vullen met zijn eigen woorden of beelden.

Het is een uitnodiging aan nieuwe leden die zich willen inschrijven in onze vereniging, om hier te komen snuisteren. Om archiefstukken te vinden die de aandacht grijpen of een beweging in gang zetten en daarover te spreken.

Hier volgt hier een poging tot een blik op de 'prehistorie' van het Gezelschap voor Psychoanalyse en Psychotherapie, dat wettelijk pas omstreeks mei 1990 gesticht werd.¹

Voor de eerste aanloop van zijn voorlopers moeten we terugkeren tot 1978. Julien Quackelbeen gaf les in onze faculteit sinds 1971, en heeft wellicht omstreeks 1972-73 thuis een psychoanalysepraktijk opgestart, gedeeltelijk bevolkt door zijn (ex-)studenten. Voor sommigen van zijn studenten was een analytisch oor meer dan welkom.

Zijn 'studentenopvang' op de universiteit was vermoedelijk uniek. Sommige studenten waren wellicht nog nooit echt beluisterd. Voor andere professoren moest je de leerstof kennen; hoe je (over)leefde als mens deed er helemaal niet toe. Julien nam de tijd om hen uit te nodigen en - gratis - te beluisteren, gedurende enkele gesprekken. Misschien was dit niet helemaal zonder voorbedachte rade, dat ze hem, indien nodig, later als analyticus zouden terugvinden; wat ook zo verliep. Waarom zou je elders 'hulp zoeken', als je al 'aan den lijve' ervaren had wat het kan betekenen echt beluisterd te worden?

Ook de reeds oudere analyticus Jacques Schotte had een privé-analysepraktijk te Gent; bij hem waren o.a. Julien Quackelbeen, Hubert Van Hoorde, Paul Verhaeghe... terecht gekomen. Voor Jacques Schotte was er in Gent nog een analyticus, Prof. De Busschere, waarover Julien ooit geschreven heeft. Naar verluidt gaf Prof. Schotte schitterend les over psychoanalyse aan de U.C.L., en hij nodigde zelfs Lacan uit te Leuven in het begin van de jaren 70 (of in 1968, wie weet?). Maar Jacques Schotte gaf in Gent geen theoretische kennis over de psychoanalyse door, zijn praktijk was privé.

Tot het begin van de zeventiger jaren was de Universiteit Gent in klinisch-psychologisch opzicht een woestijn. Na de beloftevolle inleiding in de eerste kandidatuur via de 'Dieptepsychologie' van Prof. Dr. P. Ghijsbrecht bleven we als toekomstige klinische psychologen in de kou staan. Prof. Lubbers, bijna op emeritaat, poogde ons nog een en ander over Carl Rogers bij te brengen: een mager dieet.

Omstreeks 1970 keerde Julien Quackelbeen terug uit Zaïre, om ons in tweede licentie in groepjes te laten werken over bijvoorbeeld belangrijke figuren uit de psychoanalytische geschiedenis. Toen was zijn vakgroep, toen nog het 'Laboratorium voor Klinische en Raadplegingspsychologie' (zo ik me niet vergis) nog gehuisvest in een statig huis op de Coupure Rechts. Toen leerden we reeds zijn luisterend oor kennen.

Geen wonder dat sommigen van de studenten die hij in zijn studentenopvang ontmoette later ook naar zijn lezingen en psychotherapiegroepen kwamen, en bij hem aan hun analysekuur begonnen te werken. De psychotherapiegroepen waren

1. Deze 'prehistorie' werd gewoon uit de losse pols geschreven, zonder onderzoekwerk. Ik dank Pat Jacops hartelijk voor zijn verrijkende aanvullingen op mijn 'aanlooptekst'. Ik hoop dat deze bij andere 'oude' leden hun geheugen aan het werk zet, en ze met hun eigen herinneringen deze prehistorie verder komen uitwerken.

samenkomsten van enkele analysanten van Julien, en eventuele anderen die zich er ook voor interesseerden. Het betreft een reeks samenkomsten van een groepje van acht tot twaalf deelnemers die gedurende enkele jaren een vijftal keren per jaar een gans weekend in een huis samen kwamen, om met elkaar te spreken. Dat was een experiment rond het psychoanalytisch spreken in groep, waarbij we er ons toe bereid verklaarden – uiteraard met de afspraak van discretie - in groep uit te spreken wat in onze gedachten opkwam. Dat waren bijzonder ervaringen die hun effecten hebben gehad: meer dan de helft van de deelnemers zijn nu nog altijd werkzaam in het veld van de psychoanalyse.

Bij het begin van het academiejaar 1979-1980 nodigde hij zijn assistenten van de vakgroep en enkele analysanten (o.a. deelnemers uit de therapiegroep) uit om samen ook teksten van Freud te lezen en te bespreken. Dit werd de eerste voorloper van het *Gezelschap*, maar ook van het *Postgraduaat psychoanalyse* aan de universiteit te Gent! Met zowat een dozijn geïnteresseerden lazen we samen de 'Massapsychologie' van S. Freud, en kwamen op donderdagavond bijeen voor de bespreking. Naast Julien Quackelbeen vonden we in dit groepje: Paul Verhaeghe, Jean-Pierre Van Eeckhout, Daniël Devreese, Walter Platteau, Marcel Van Lerberghe, Huguette Lenssens, Dominique Vanderwegen, Lieva Van de Vijver, Jef Vincent, Olivier Neiryck en Huguette Raes.

Gedurende de volgende jaren verhuisde de vakgroep van de Coupure Rechts naar het gloednieuwe gebouw aan de H. Dunantlaan, naar de officiële gebouwen van de Faculteit van de Psychologische en Pedagogische Wetenschappen. Het werkgroepje, dat toen – al dan niet officieel – als een postgraduaat beschouwd werd, vond daar ook zijn onderkomen in de lokalen van de vakgroep. Pas in 1990 zou het *Gezelschap voor Psychoanalyse en Psychotherapie* officieel gesticht worden, waarvan de leden nadien ook als leden van de E.E.P. erkend werden..

Intussen groeide dat analytisch werkgroepje flink aan. De nieuwe leden waren o.a. Pat Jacobs, Hubert Van Hoorde, Filip Geerardyn, Robert Flamant, Lieve Billiet, Luc Vander Vennet, Lieven Jonckheere, en Leen Van Der Schueren. In 1991 waren er reeds 57 leden.

In de tachtigerjaren kende onze 'postgraduaat'-werkgroep een vreedzame bloeiperiode. Een van de belangrijke kenmerken was dat het toegankelijk was voor iedereen, ongeacht de vooropleiding. Ook dat was voor Julien een consequente houding ten opzichte van het onderwijs in de psychoanalyse, deze die Freud de *lekenanalyse* noemde: niet het diploma, maar wel de eigen opleiding, de langdurige permanente vorming is van belang. Op enkele jaren tijd groeide het postgraduaat uit tot een ontmoetingsplaats voor iedereen die in de psychoanalyse geïnteresseerd was. Zoals indertijd bij Freud, werden elke woensdagavond lezingen georganiseerd, waar klinici kwamen getuigen over hun werk, tegenover een vijftigtal aanwezigen, waaronder niet alleen psychologen, maar ook filosofen, historici, germanisten, tot zelfs wiskundigen en ingenieurs.

Ook de werking in cartels werd opgestart: elk cartel telde vier leden, met een Plus-Un om de werking in 't oog te houden. Gedurende het eerste jaar werkten alle cartels over '*Les quatre concepts*', (*Sém XI*) van Lacan. De bedoeling was dat elk cartellid na 1 tot 2 jaar werken tot een product zou komen, onder vorm van een artikel of een lezing. Men kon zich derhalve niet verschuilen achter het werk van de anderen. Eenmaal per jaar

worden deze producten voorgebracht op de *Intercarteldag*, nog steeds een feestelijke afsluiting van het werkjaar.

Daar Julien Quackelbeen, Hubert Van Hoorde, Lieva Van de Vijver en Paul Verhaeghe oorspronkelijk reeds leden van de Belgische School voor Psychoanalyse waren, namen zij op zeker ogenblik contact met de E.C.F. te Brussel (een kleinere broer van de *Ecole de la Cause Freudienne*, gesticht door J. Lacan te Parijs). Hubert Van Hoorde speelde zeker een belangrijke rol in de bemiddeling van de contacten. We gingen af en seminaries en lezingen bijwonen te Brussel, en we bezochten vrolijk de 'Journées d'Automne' van de E.C.F. te Parijs. Er werden min of meer tweetalige congressen georganiseerd in Gent, Luik, Brussel en Brugge, samen met de E.C.F. - Belgique.

Na deze periode van voorbeeldige samenwerking, ondanks de taalverschillen, groeide geleidelijk de nood om ons in Vlaanderen als een afzonderlijke Nederlandstalige groep te verenigen, misschien niet geheel los van de toenemende onenigheden tussen de E.C.F. te Brussel en te Parijs. De E.C.F. van Brussel en Wallonië werd omstreeks 1993 de A.C.F. (Association de la Cause freudienne) de Belgique gedoopt. Deze staat enigszins lossier tegenover de E.C.F. te Parijs.

Dit alles had ertoe geleid dat Julien Quackelbeen, samen met de reeds erkende analytici en nog enkele andere leden, besloten met zeven officieel het *Gezelschap voor Psychoanalyse en Psychotherapie* te stichten, als een vereniging met officiële statuten, d.w.z. publicatie in *het Staatsblad*, met vermelding van hun verschillende functies, zoals voorzitter, directeur, secretaris, penningmeester... De geboorte van ons *Gezelschap voor Psychoanalyse en Psychotherapie* mag in mei 1990 gevierd worden. Naast de gewone leden telde het G.P.P. ook een aantal erkende psychoanalytische psychotherapeuten, en een beperkt aantal *praktijkvoerende analytici* (de latere *werkgroep analytici*). Naast de officiële Raad van Beheer was er een praktische Raad van Bestuur, en een aantal commissies rond verschillende thema's, zoals o.a. vorming, belendende velden (bijvoorbeeld *psychoanalytische psychotherapie*...)*

Toemaatje: Een stukje geschiedenis

De eerste jaren bleven de contacten nog intens, bijv. wat betreft het bijwonen en geven van seminaries in beide landstalen en gewesten. Reeds in de tachtiger jaren gingen er geregeld groepjes enthousiaste Vlamingen naar o.a. het boeiende seminarie van Serge André te Brussel, en velen woonden ook de zaterdagmiddaglezingen van de E.C.F. (de latere A.C.F.) te Brussel bij.

Terwijl het *Gezelschap* zich verder ontplooid – zij het met ups en downs – was in Gent ook een Nederlandstalige psychoanalytische vereniging ontstaan, nauwer in verbinding en samenwerking met de A.C.F. en de E.C.F., nl. *The New Lacanian School* (ook wel *De Kring* genoemd), in zekere zin in concurrentie met het *Gezelschap*, waarin voor het onderricht in de psychoanalyse vaker sprekers uit Brussel of Parijs uitgenodigd werden.

Binnen de wettelijke statuten van het *Gezelschap* was inmiddels als afzonderlijk instituut het *Vormingsinstituut* opgericht, met de bedoeling het onderwijs in de psychanalyse te voorzien, op een grondiger niveau dan in de vakgroep psychoanalyse aan de UG gebeurde. Het *Vormingsinstituut* biedt ieder academiejaar een programma

van een aantal seminaries aan, bijv. aan één of twee zittingen per maand, die pogen de basistheorie en eventuele toegepaste velden van de psychoanalyse aan te reiken aan degenen die zich verder theoretisch wensen te bekwamen. De seminaries worden, in principe, gedragen door twee verantwoordelijken, die meestal ook hun seminarie illustreren met klinische ervaringen, bijvoorbeeld casusfragmenten. Een seminarie is bedoeld om zich over één academiejaar uit te strekken, maar kan eventueel langer duren. De 'studenten' die meestal reeds een eigen praktijk voeren of zich erop voorbereiden, kunnen zich aan dit *Vormingsinstituut* jaarlijks voor één of een paar seminaries inschrijven, of een volledige inschrijving nemen. Er worden ook persoonlijke 'papers' verwacht. Tenslotte kan hun werk, indien voldoende, met getuigschriften bekroond worden.

Inmiddels hebben vele leden van het eerste uur en de aanlooptijd het *Gezelschap* verlaten. Zoals in talrijke verenigingen kenmerkt de geschiedenis van het *Gezelschap* zich door onenigheden, die - indien onoplosbaar - scheuren en ontslagen tot gevolg hadden.

Gedurende de A.V. van het *Gezelschap* in oktober 2000 ontstond een definitieve breuk met de N.L.S. Er kwamen verschillende kritieken van leden van het *Gezelschap*, niet alleen in verband met de cotisaties (de E.E.P. eiste in ruil voor het lidmaatschap per lid een vierde van het lidgeld), maar ook omdat de 'Passe' niet in het Nederlands kon, en de erkenningen van Nederlandstalige leden door de E.E.P. bleven aanslepen. Een uitval van Julien op het Congres over Psychotherapie leidde tot een werkdag in Gent over het belang van de school. Door de onenigheid met een vertegenwoordiger van de E.E.P. vroeg de directeur van het *Gezelschap* in de komende Plenaire Vergadering een stemming te organiseren om bijv. de functie van uitwisselingen te kunnen definiëren en een duidelijk antwoord te geven op de vele kritische bedenkingen vanuit het *Gezelschap* op de E.E.P. Bij deze stemming wenste een duidelijke meerderheid van ongeveer 65 % niet langer lid van de E.E.P. te blijven. Hubert Van Hoorde verliet toen de zaal. Sommigen, die zowel van het *Gezelschap* als van de N.L.S. lid waren, werden gedwongen te kiezen. Anderen mochten rustig hun lidmaatschap van de N.L.S. en van het *Gezelschap* behouden.

Zo stilaan naderen we 2020, waarin het *Gezelschap voor Psychoanalyse en Psychotherapie* 30 jaar zal bestaan. Ik hoop dat degenen die dan aan het roer van het schip staan zich zullen verenigen om die 30 jaar dapper werken en zwoegen passend te vieren.

EEN ONBEWUST GPP?

JP Van Eeckhout, april 2024

'Welke plaats geven we het onbewuste in het Gezelschap voor Psychoanalyse en Psychotherapie?', de uitnodiging door de vereniging Questionnement Psychanalytique roept reeds het problematische op, dat het onbewuste ons stelt: aangezien het onbewuste 'Ein Andere Schauplatz' zou zijn is de vraag hoe men het een plaats kan geven IN de plaats die een vereniging inneemt? Deze vraagstelling willen we op verschillende wijzen belichten.

Als een vereniging werkzaam is kan dat alleen via een overdracht: 'le sujet supposé savoir'. Het is via de overdracht dat men iets van een ander weten kan constitueren, een weten dat voor de psychoanalyse niet van natuurwetenschappelijke aard is, maar van een andere aard namelijk deze van de veronderstelling dat er iets te weten valt. Dat dit verondersteld weten af en toe moet ondersteund worden is noodzakelijk, wil dit weten over het onbewuste niet in een chamanisme, laat staan in een charlatanisme vervallen. We laten hier nog terzijde in welke mate de psychoanalyse door andere disciplines met een minachtend oog bekeken wordt. Het ondersteunen, stutten, verknopen waarover we het hier hebben duidt vooral op de interne krachten binnen een vereniging die het gehalte van 'SsS' als een vereniging op wil houden.

Dat was - we kaderen de geschiedenis van het GPP - een Freudiaanse invalshoek, die weldra door de 'retour à Freud' van J. Lacan versterkt werd. Maar om 'waarheid' een forum te geven moeten we wel een ander aspect van de geschiedenis van het GPP duidelijk maken. Deze Freudiaanse/Lacaniaanse invalshoek die we hier aanhalen gaat immers terug naar een periode waarbij er nog geen sprake is van het GPP als vereniging. We hebben het hier over de vakgroep op de universiteit die zich toegedee op die klinische psychologie die zich liet inspireren door Freud en Lacan. Een van de 'voortrekkers' van deze uitbouw was Prof. J. Quackelbeen. We vermelden hem hier expliciet omdat, niettegenstaande anderen ook zeker hun bijdrage leverden, hij in die pioniersjaren diegene was die steeds nieuwe impulsen gaf aan de introductie van de psychoanalyse in het veld dat toen nog de psychologische en pedagogische faculteit van de Rijksuniversiteit Gent heette.

Al deze impulsen hadden een tweevoudig effect. In de eerste plaats een SsS die gepersonifieerd rondliep - voor het ene lid van het GPP al wat imaginairder ingevuld dan voor een andere - en die in de voetsporen van Freud en Lacan het weten rond het onbewuste uitbouwde. Voor diegenen die jaren na elkaar betrokken waren bij de uitbouw van het GPP was het een taak om de overdracht naar zijn persoon een plaats te geven. In de tweede plaats echter ook het ontstaan van een 'carcan', waar men nog moeilijk uit kon breken en dat dan ook aanleiding gaf tot bitse opposities tussen een aantal belangrijke leden van de kring dat later het Gezelschap ging vormen, een voorbode van wat ook in die latere periode dikwijls tot splitsingen, ontslagen, afscheid nemen leidde.

Een constante bleef echter: het hernemen van de verantwoordelijkheid als lid van

het GPP, zal - net zoals de neuroticus zijn geschiedenis zal moeten herschrijven, wil de aliënatie tegenover die geschiedenis hem niet te veel doen lijden of vervreemden - dezelfde problematieken vermeld in de stichtingstekst van het GPP moeten duidelijk stellen en hem een positie er tegenover laten kiezen. Een stichtingstekst die we nu zo benoemen, maar eerst een wegwerktekst heette, waardoor dat duidelijk werd dat hij een andere plaats kreeg telkens een nieuw lid getuigde over zijn positie tegenover de psychoanalytische ontdekking van het onbewuste.

Het was vooral een positiebepaling van de plaats die te geven is aan het ongemak van het subject ten opzichte van het reële, een blijvend aspect van de 'condition humaine': het betreft de reële orde die steeds moeilijk ligt. Ze ontwricht het verknopende van een symptomatologie, onthult evenwichten die die eigenschap slechts even kunnen waarmaken, laat het subject op allerlei 'on-'s botsen (onmogelijk, onvermogen, onbewust, enzovoort), kortom ze duikt op bij alle momenten waarop de verdedigende logica van de denkende mens onder druk gezet wordt. Aangezien die denkende mens afhankelijk is van de culturele context waarin hij leeft, is de confrontatie met het reële veranderlijk en dus een permanente opdracht. Dat was ook de opdracht die bleef toen de SsS van de stichters van het Gezelschap wegviel. Ziekte, dood, vervreemding ten opzichte van de 'oorsprong' van het Gezelschap, zorgden er voor dat de overdracht in het GPP via een andere vorm verder gezet kon/moest worden.

De 'werkgroep psychoanalytici' (een aparte vergaderingsvorm die alleen voor psychoanalytisch georiënteerde leden die enkele jaren van lidmaatschap achter de rug hadden) had de betrachting te waken over deze confrontatie met het reële. Dat deze 'werkgroep psychoanalytici' stilviel, was een belangrijke factor geweest om het proces van het verlaten van een gefocuste overdracht - waar enkelen de groep een 'sturing' gaven aan de besluitvorming - naar een versplinterde overdracht - waar gewerkt wordt in kleinere groepen (cartels, ateliers, werkgroepen die toegankelijk zijn voor alle leden) en die bovendien om de zoveel jaar permuiteren - mogelijk te maken. We vermeldden reeds dat door allerlei omstandigheden een aantal 'founding fathers' (en 'mothers') wegvielen uit de ledenlijst. Het maakte dat enerzijds een centraal stuwende kracht wegviel (die soms 'te sturend' was), maar het maakte ook dat het soms moeilijk werd om kandidaten te vinden om een bepaalde functie binnen het GPP op te nemen (om één voorbeeld te geven: tijdens een bepaalde 'verkiezing' wou/kon de gekozen voorzitter de functie niet opnemen). Het versplinteren van de centrale overdracht in een aantal 'gespecialiseerde' functies (de secretariaten: vorming, communicatie, cartels, uitwisseling, maatschappij, onthaal) was een manier van de 'horde' om zich opnieuw te groeperen rond het onbewuste. Deze functies of secretariaten nemen een taak op zich, verenigd in een 'bureau' om een verdere werkdynamiek te ontwikkelen. Dit is echter slechts een beschrijving van de vorm die men trachtte te geven aan de confrontatie met het reële, misschien moet hierover meer symbolisch gedacht worden en zich niet focussen op een imaginaire vorm.

De moeilijkheid om de functies in te vullen stelt het spanningsveld duidelijk tussen een weten dat openstaat voor dat andere veld dat het onbewuste is en er-niet-van-willen weten. Dit is niet op te vatten als een ego-psychoanalytische reflex die ons historisch bekend is en vanuit een maatschappelijke ideologie van permanente controle gestuurd werd. We willen de nadruk eerder leggen op het subjectieve verdringingsproces dat maakt dat de psychoanalyse een statuut heeft en een individueel parkoers van wel-

willen-weten noodzakelijk maakt. De betekenaar 'parkoers' wil duidelijk omschrijven dat er een proces dient op gang gebracht van een voortdurende poging tot benadering van dat onbewuste, van het reële dat het onbewuste voor ons als kern in petto heeft. De vraag stelt zich op dat moment, of men dit vanuit een eenzame positie doet, ofwel dat men vanuit een verenigen zich beter gewapend weet om deze benadering steeds opnieuw waar te maken?

Is de versplintering van de overdracht ook een versplintering van de onbewuste kracht en op die wijze een verzachting van het confronterende met het reële? Misschien zijn de erupties van het onbewuste niet zo krachtig, zodanig men niet vanuit een bepaalde wrevel ontslag neemt (of krijgt) uit het GPP, maar toegegeven: divergenties over bepaalde onderwerpen bleven wel een bestaande leidraad in het voortbestaan van het GPP: of dat onderwerp nu gecentreerd was op een praktisch punt van de organisatie (Hebben we nood aan een lokaal?) of de manier waarop men permanent contact hield met de leden (Kunnen we de leden met aandrang aanmoedigen tot deelname aan kartels?).

Dan dringt zich de vraag op wat dat onbewuste dat we wensen te benaderen, waarvan we veronderstellen dat er een orde van te weten valt, waarvan we denken dat het een ander soort weten met zich meebrengt dan het bewuste weten, welk statuut we dat onbewuste moeten toemeten?

Is het een constante stootkracht zoals Freud stelde, een gedachte die J. Lacan ijverig benadrukte in zijn 'Retour à Freud'? Waarmee deze laatste zich afzette tegen hen die meenden dat het onbewuste slechts af en toe zijn druk opvoerde. Om met de metafoor van een vulkaan te spreken: een vulkaanuitbarsting is af en toe observeerbaar, maar het magma onder de krater is steeds aanwezig en drukt voortdurend om tot één of andere eruptie (lavastroom, pyroclastische stroom, centrale uitbarsting of zijdelingse uitbarsting, enzovoort) tot uiting te laten, komen. In deze metafoor zit ook een belangwekkende vergelijking: tussen de bewoners die vluchten als de vulkaan te veel rommelt en de vulkanologen die zo lang mogelijk het gerommel in kaart willen brengen. Het verschil tussen de twee is hun bereidwilligheid om iets van het verborgene te willen weten of de angst de bovenhand te laten halen en evacueren ook als bijvoorbeeld de maatschappelijke mechanismen daarom vragen.

De keuze die we hier willen presenteren is noch een keuze voor de pulsionele nieuwsgierigheid, noch voor de angst en ook niet voor een keuze tussen het onbewuste als eruptief fenomeen en de sluimerde druk van een 'caldeira', maar wel voor een attentiviteit voor die andere plaats die het onbewuste inruimt, op welke wijze deze ook ons bewust leven beheerst.

Een attentiviteit die ook doorspeelt in de manier waarop men omgaat met de vorming die een vereniging aanbiedt. Uiteraard zullen diegenen die fundamenteel een theoretisering van de kliniek uitgewerkt hebben in een vormingsaanbod geëerd worden. We denken dan aan Freud en Lacan, maar we willen ook een plaats geven aan andere psychoanalytici die ontegensprekelijk een belangrijke bijdrage geleverd hebben in de theorievorming. Maar wat in een verdere stap: bij meer actuele denkers over de psychoanalyse, over het onbewuste? En welke impact heeft dit dan op de aangeboden vorming? Is ze strikt psychoanalytisch of niet? Waarbij men er van uitgaat dat het begrippenkader omzetten naar bepaalde setting een verantwoordelijkheid is voor

diegene die in een bepaalde institutionele setting werkt? Of moet men ook een plaats voorzien voor tussenvormen: de psychoanalytische groepstherapie, institutionele psychoanalyse, psychoanalytische therapie, psychoanalytische gezinstherapie, neuropsychanalyse, filosofie? Ook hier dient een lid van het GPP zijn positie te bepalen ten opzichte van de Meesters.

Een volgend probleem bij de subjectieve positiebepaling leunt aan bij de metafoer van Schopenhauer die Freud herneemt: 'Voor de warmte zoeken de egels in de winter elkaar op, maar de pijn die de elkaar rakende stekels hen bezorgt, drijft ze terug uit elkaar.' Ze zoeken in een harmonica-beweging de juiste afstand tot elkaar. De vraag is echter of zo'n ideale afstand te vinden is. Het lijkt weinig waarschijnlijk dat een definitieve vaste constellatie voor de leden kan gegeven worden, een constellatie die een vaste bescherming zou kunnen voorleggen en die een blijvende belangstelling voor de Zaak van het onbewuste zou garanderen.

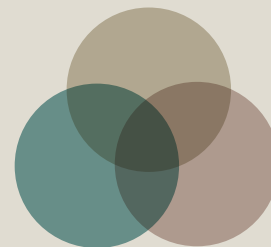
Deze interne dynamiek is niet zelfs niet de enige kracht die in de groepsvorming een rol speelt. De actuele problematiek bijvoorbeeld de sociaal-politieke regularisering die voltrekt in het veld van de geestelijke gezondheidszorg, die meer en meer gestroomlijnd wordt met de medikale gezondheidszorg, mag ons meer zorgen baren. Terugbetaling maar tevens politieke regelgeving zijn externe krachten die op een groepering van psychoanalytici en psychoanalyse inwerken en die weinig met de vraag tot groepsvorming te maken hebben, maar eerder een vereniging reduceert tot een belangenvereniging. Hoe situeert een lid van het GPP zich tegenover deze politieke/medikale druk?

Op deze manier komen misschien tot de kern van de zaak (Die Sache) van het onbewuste waarvan we stelden dat die benaderbaar diende te zijn, alhoewel ze zich elders situeert. Is niet het eigen, subjectief parkoers dat cruciaal is voor een vereniging van psychoanalyse? En is het daar niet dat de verdediging van de lekenanalyse een toetssteen in is? Ook voor een Gezelschap voor Psychoanalyse en PSYCHOTHERAPIE? Waarbij men moet veronderstellen dat op dit laatste de politiek/sociale krachten het sterkst zullen proberen ingrijpen? Maar waar niet het meest duidelijk wordt dat op het vlak van de psychoanalyse het onbewuste, als een elders, zich niet laat vatten in administratieve regels, maar de eigen geschiedenis, zijn eigen parkoers om de benadering te maken tot het psychoanalytisch gedachtegoed de dienst uitmaakt?

Onze voorgaande beschouwingen gaan echter één mogelijke uitkomst van de studie van het onbewuste als doel van een vereniging uit de weg: bestaat er wel een mogelijkheid om het onbewuste te benaderen, bestaat er een opening - naast de subjectieve invalshoek van een persoonlijke kuur - om het onbewuste als andere plaats een plaats te geven in het vertoog van een vereniging?

Dit vergt een andere conceptie over het onbewuste als een vaste plaats, die te verkennen valt of voorzichtig te betreden. We spreken dan niet in de metaforische termen van een vulkaan doch eerder in een beeldspraak van een mollusk die begerig zijn tentakels uitstrekt, maar bij de minste verstoring van de omgeving die snel opbergt en dus verdwijnt voor al te nieuwsgierige verkenners van het onbewuste. Waarmee we aangeven dat de eerder vermelde attentiviteit daarom niet kan bestaan, maar dat deze niet de 'bühne' (Schauplatz) op kan stormen zonder te merken dat de toegejuichte toneelspelers snel verdwenen zijn. Waarop een nieuwe zoektocht kan beginnen.

COMMENT GARDER L'INCONSCIENT OUVERT DANS UNE ASSOCIATION?

Rachel Vanopstal, Séminaire I-AEP, 1-2 juin 2024 à Bruxelles

Nous savons que l'inconscient nous montre la béance dans la suite des signifiants et là-bas, il se passe quelque chose... quelque chose de l'ordre de non-réalisé, non-né¹.... Alors pour garder ouvert l'inconscient dans une association il faut d'abord parler et en parlant, par l'énoncé quelque chose peut apparaître de l'énonciation. Pour moi, ça est le fondement d'une association qui veut garder l'inconscient ouvert; que 'quelque chose autre' peut être entendu dans ce qui est dit. Aller au-delà de ce qui a été dit et au-delà de ce qui a été entendu dans cette énoncée.

Pour cela peut être réalisé on doit rencontre 'quelques autres' et dans mon expérience de l'association analytique – parce que chacun s'ouvre à l'inconscient – 'cette quelque chose autre' peut être remarqué, par lui même à travers à l'autre. Dans het Gezelschap, nue. J'ai parfois l'idée -plutôt le sentiment- qu'un niveau différent où 'un autre lieu' – résonné à chaque réunion de l'association.

Pas au niveau de comprendre – et alors identification avec l'autre, prémisse de notre compréhension mutuelle – mais au niveau de 'pas savoir' et d'avoir le désir de comprendre mieux de ce 'pas savoir', pas d'enfuir. C'est bien l'intention. L'association peut être le lieu où l'infini de l'inconscient est porté par l'hypothèse commune de son existence.

Mais on sait au delà de ces formations de l'inconscient, il y a de l'angoisse – et à partir de là des sentiments qui couvre et s'accroche au transfert. Freud voyait dans le transfert la plus grande difficulté de la psychanalyse, mais aussi « le phénomène qui permet de rendre actuelles et manifestes les pulsions amoureuses cachées et oubliées »²

L'association est une place où se peut installer des sentiments transitiifs précisément en maintenant ouvert ce réel impossible– avant que le véritable objectif du travail de l'association puisse être atteint; transmission de l'expérience avec le Réel. Il ne peut y avoir d'enrichissement des connaissances sur l'inconscient que si la résistance par le transfert est brisée. Le sujet supposé savoir est le moteur de la psychanalyse et a des effets cliniques, mais aussi institutionnels. à partir d'un questionnement approfondi sur la façon dont il s'installe dans une association, il peut y avoir un renouvellement de la pensée métapsychologique. La question de savoir comment maintenir l'inconscient ouvert dans une association psychanalytique ne peut aller sans une interrogation sur le sujet supposé savoir et le traitement du transfert. Lacan affirme que le transfert ne se contente pas d'élucider la réalité de l'inconscient, mais l'engendre.³ Ce qui se forme est une SSS par laquelle l'inconscient – force constante – prend l'opportunité de pénétrer la conscience. Ce détournement par un « supposé autre » vient informer l'espace de ce

1. J. Lacan, Sem. XI

2. S.Freud, de dynamiek van de overdracht

3. J. Lacan, Sem. XI

qui est pensable.

Le question devient alors de savoir comment notre association peut couper court à cette tendance universelle à fermer l'inconscient par le transfert vers le SSS et le reflet imaginaire de la rivalité, l'identification avec l'image idéale,... ? C'est ne pas en évitant où interdisant ces tendances, mais en étant capables de les surmonter avec la peur qui les accompagne. Au delà des normes imaginaires (norme mâle⁴), la différence doit être la norme pour rendre compte de la singularité de l'inconscient et pouvant ainsi supporter l'alterité, l'indéfinie, l'indeterminée de Réel. Cela peut être le point d'ancrage autour duquel tourne l'association, l'invariant qui unie plutôt que l'identification à un idéal de groupe où à un moi idéal d'une SSS personifiée.

Dans notre association, ce passage commence dès l'accueil où le désir à devenir membre est remise en question. Ce passage commence avec la singularité du désir en le reconnaissance de ce fait; Le désir de l'homme, c'est le désir de l'autre.

Il est demandé à chaque membre d'éditer le 'texte de travail', de le commenter et de le remettre en groupe lors d'une soirée de réception. C'est là que commence le mouvement d'identification vers une ouverture à la différence, permettant à son propre désir d'apparaître. Ce 'texte de travail' est préparé entre autres par Julien Quakelbeen, effectivement SSS personifiée permanent dans l'histoire de GPP. Après sa mort, la société a dû faire face à cette perte, la perte d'un père offrant une ouverture au désir ? Actuellement il existe un groupe de travail qui tente à niveau d'écrire ce qui nous lie en tant qu'association et comment chaque membre peut s'y engager. Un nouveau texte de travail donc. Encore une fois, sous-tendu par le même mouvement de transfert aux niveau des pères/mères fondateurs vers la transmission, cette fois ci au niveau du groupe? Il est donc important pour notre société de travailler sur sa propre historicité et de rouvrir ainsi l'inconscient dans sa dimension intemporelle.

C'est un mouvement important et en progrès dans het Gezelschap,, aussi un passage vers une autre structure...feminine?, Parce que la prétendue exception faite systématiquement par le groupe ne s'applique plus ici. Comment aller au-delà la fonction phallique – garantie par le SSS dans laquelle nous sommes tous pris? Cette question ne se pose pas seulement dans le cadre d'une analyse privée, mais dans une association, un espace doit être créé à cet effet. Est-il possible de dire quelque chose à ce sujet, à propos de cet autre radical? Comment 'penser' cette jouissance féminine, pas dans une logique phallique, comme une exception à la castration? La logique féminine -le pas-tout- vient en effet la mettre à mal et indique qu'il y a un non-rapport entre les deux – c'est-à-dire pas de complémentarité au sens où la logique féminine serait une négation de la logique masculine – entre les deux, ce que Lacan a également souligné.⁵ Cela dépasse la logique du signifiant, c'est radicalement différent et cela ne doit pas nous empêcher d'examiner de plus près ce que ce noyau « il n'y a pas de rapport... » entraîne ; une possibilité infinie....

Autres lieux de notre association où un espace est offert pour « explorer » l'inconscient, ici encore, l'intention est de faire passer le mouvement de lâcher-prise du transfert à une transmission.

4. J. Lacan, Etourdit & Sem. Encore

5. J. Lacan, Sem.XX, p.102

Accueil Permanente/Réception permanent

Concrètement, un appel à un « cartel de témoins » serait lancé depuis le Secrétariat d'accueil. Ce Cartel permanent de l'accueil est composé de quatre participants. Ceux qui s'y engagent se déclarent prêts à témoigner au sein de ce Cartel de leur propre parcours devant trois autres personnes. La manière de témoigner et ce dont on témoigne relèvent de la liberté et de la responsabilité de chaque sujet privé. Cela suppose une prise de parole risquée dans son intimité et un espace de parole qui peut être une interpénétration entre expérience clinique, théorie et expérience analytique intime. Chaque rencontre fonctionne ainsi autour d'un témoignage d'un des participants. Après avoir témoigné, on assume, avec deux autres, la fonction d'abstinence pour les trois réunions suivantes. Ensuite, l'un d'entre eux se retire et le relais est passé à un nouveau participant qui témoigne. En termes de statut, il y a à la fois égalité et différence. L'égalité dans le sens où tous les membres du Cartel ont le même statut, non pas en tant que spectateurs mais en tant que participants. Différence car la participation au Cartel suppose un changement de position, de témoin à être témoin.⁶

La question se pose de savoir si on peut aller au delà le transfert – si le témoignage n'est pas ensuite transmis à une troisième lieu? En effet, grâce à cette dernière étape, il est possible de détacher le témoignage singulier d'un transfert à une transmission?

l'atelier

Le format : un intervenant extérieur nous apporte quelque chose sur le thème choisi. Des cartels se dessinent alors. Ces cartels tirés au sort se retirent avec un plus-un extérieur. Les participants peuvent ainsi témoigner de leur propre parcours autour de la thématique. La journée se termine par la formulation en plénière des préoccupations des plus-uns.⁷

Cette méthode de travail est plutôt liée au travail clinique et aux défis que comporte l'éthique analytique.

Il y a quelques années, j'ai participé à une édition de l'atelier qui traitait du thème « l'échec de l'analyste ». En témoignant d'un cas dans lequel je me suis retrouvé, avec une grande peur, dans la position - comme semblant d'objet a - qui m'a amené à référer l'analysant après quelques conversations, j'ai pu réfléchir davantage « consciemment » à ce qui se répétait à la lumière de ma propre histoire, une pièce inconsciente a été élaborée. Mon travail en atelier a ainsi influencé ma prise de parole dans ma propre analyse et ma propre pratique, pour mieux maintenir cette place – ne pas combler l'impossible par mes propres constructions- et ainsi garder la parole et l'inconscient ouverte.

6. tekst in cursief overgenomen van de website van het Gezelschap 'Permanent Onthaal'

7. tekst in cursief overgenomen van de website van het GPP 'Atelier'

START TUT TEN

STATUTEN

"Gezelschap voor Psychoanalyse en Psychotherapie"
(afgekort GPP) v.z.w.

Lamoraal Van Egmontstraat 18, 9000 Gent

Identificatienummer: 0443290394

De statuten worden als volgt samengesteld:

HOOFDSTUK I – NAAM, ZETEL, DOEL EN DUUR

Art. 1. De vereniging draagt de naam “Gezelschap voor Psychoanalyse en Psychotherapie”, kortweg GPP genoemd.

Art. 2. De vereniging heeft haar zetel op het adres van één van de bestuursleden, in het Arrondissement Gent. Bij de beslissing van het Bestuur kan de zetel naar een nieuwe vestigingsplaats worden overgebracht, binnen hetzelfde Arrondissement. Elke wijziging van het zeteladres zal, zoals wettelijk voorzien, worden neergelegd ter griffie van de ondernemingsrechtbanken gepubliceerd worden in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad.

Art. 3. De vereniging heeft tot doel bij te dragen tot de verbreiding en de redelijke fundering van haar object, met name de psychoanalyse. Ze zal in het veld dat Freud opende met de ontdekking van het onbewuste en in het spoor dat Lacan uitstekende, activiteiten ontplooiën die de vorming, het kritisch onderzoek, de confrontatie met de wetenschappen, en de aanwending in de belendende velden bevorderen. Ze behartigt heel in het bijzonder het moeilijke antwoord op het onmogelijk reële van het onbewuste, met de vorming van de psychoanalyticus en deze van de psychotherapeut die werkt volgens de coördinaten die ons nagelaten werden door de psychoanalytische traditie.

Naar de buitenwereld toe verdedigt ze de belangen van de analytisch gevormde. Ze wil verder de verbreiding volgen van het psychoanalytisch weten

en ertoe bijdragen, door publicaties, voordrachten, ontmoetingsdagen, congressen, opleiding, door het steunen, aanmoedigen of stichten van sociale instituties, en door alles wat in dit verband noodzakelijk wordt geacht om de doelstelling rechtstreeks of onrechtstreeks te realiseren.

In de schoot van de vereniging kunnen commissies en werkgroepen worden gesticht voor zover zij aan het doel van de vereniging beantwoorden. Elke commissie wordt geleid door een eigen bestuur waarvan de voorzitter en de secretaris van de Raad van Bestuur ambtshalve deel uitmaken. Twee leden van elke commissie of werkgroep worden tot de bijeenkomsten van de Raad van Bestuur toegelaten mits voorafgaande schriftelijke verwittiging. Zij hebben geen stemrecht. Ze worden alleen toegelaten tijdens de behandeling van de zaak die hun commissie of werkgroep aanbelangt.

Art. 4. De vereniging wordt opgericht voor onbepaalde duur. Ze kan op gelijk welk moment opgeheven worden volgens de in de statuten voorziene procedure.

HOOFDSTUK II – LEDEN

Art. 5. De vereniging bestaat uit de effectieve leden, die ten minste tien moeten zijn en uit toegetroden leden waarvan het aantal onbepaald is.

Iedereen die op 3 oktober 2021 lid was van het Gezelschap voor Psychoanalyse en Psychotherapie, ongeacht de hoedanigheid, en dit op het moment van deze statutenwijziging nog steeds is, wordt beschouwd als effectief lid. Wie nadien lid werd (of het in de toekomst wordt), wordt beschouwd als toegetroden

lid. Na drie jaar lidmaatschap verwerft het toegetroden lid automatisch het statuut van effectief lid. Het Bestuur zet hiervoor op eigen initiatief de op dat moment benodigde stappen. Wanneer er in deze statuten wordt verwezen naar 'leden', en er dus geen expliciet onderscheid wordt gemaakt tussen effectieve en toegetroden leden, impliceert dit dat de bepaling zowel op de effectieve als op de toegetroden leden van toepassing is. Wanneer een verschil relevant is, wordt er wel expliciet verwezen hetzij naar 'effectieve leden', hetzij naar 'toegetroden leden'.

Art. 6. Rechten en plichten van toegetroden leden worden in een huishoudelijk reglement opgenomen.

Art. 7. Ontslag wordt verleend aan de effectieve of toegetroden leden die daartoe een schriftelijke aanvraag richten tot de secretaris van de Raad van Bestuur.

Art. 8. De Algemene Vergadering stelt het bedrag van de jaarlijkse bijdragen vast. Het maatschappelijk jaar begint op 1 januari en eindigt op 31 december. De jaarlijkse bijdrage mag niet hoger zijn dan 500 Euro.

Art. 9. De leden worden geacht ontslaggevend te zijn, na het niet betalen van de door hen verschuldigde bijdrage tegen 28 februari. Ze worden, buiten de gewone verwittiging die tot alle leden wordt gericht, ook persoonlijk herinnerd aan hun in gebreke blijven met de betaling van de bijdrage.

Art. 10. Tot uitsluiting van een lid kan alleen door de Algemene Vergadering worden besloten met twee derde meerderheid der aanwezige en vertegenwoordigde stemmen.

HOOFDSTUK III – INKOMSTEN

Art. 11. De inkomsten van de vereniging bestaan uit:

- de bijdragen van de leden
- toelagen, legaten en schenkingen
- opbrengsten die zouden voortvloeien uit haar activiteiten zoals ontmoetingsdagen, congressen, voordrachten, vormingscycli, publicaties en alle andere activiteiten die conform zijn met haar doelstelling, al dan niet in samenwerking met andere gevestigde organisaties.

Art. 12. De penningmeester houdt de boekhouding van inkomsten en uitgaven bij. Hij maakt ook de begroting op voor het komende jaar. De beschikbare fondsen worden neergelegd in een door de Raad van Bestuur aan te duiden instelling, de nodige gelden voor de dagelijkse werking uitgezonderd. Voor deze dagelijkse werking beschikken drie bestuursleden, die op de Algemene Vergadering zullen worden aangeduid als volmachthebbers, over een volmacht op de rekeningen van het Gezelschap voor Psychoanalyse en Psychotherapie. Deze aangeduide leden zullen in het Belgisch Staatsblad vernoemd worden.

Art. 13. Het ontslaggevende of uitgesloten lid, evenals zijn rechthebbenden of erfgenamen, bezitten geen recht op het maatschappelijk fonds. Zij kunnen geen terugbetaling van het lidgeld of van de gestorte bijdrage vragen of opeisen. Evenmin kunnen zij rekeninguittreksels vragen of de verzegeling vorderen, noch inventaris laten opmaken.

HOOFDSTUK IV – DE RAAD VAN BESTUUR

Art. 14. De vereniging wordt bestuurd door een Bestuur van minstens negen leden. Voor de opsomming van de specifieke functies en de omschrijving van hun taak verwijzen we naar het Intern Reglement, hoofdstuk IV.

Voor de voorzitter, penningmeester en secretaris gelden dezelfde regels met betrekking tot benoeming, termijn van hun mandaten, vrijwillige of onvrijwillige beëindiging van hun mandaat als voor de andere leden van het Bestuur – tenzij er expliciet een verschil wordt vermeld. De te volgen procedures worden in het onderstaande verduidelijkt.

Wanneer een lid van het Bestuur tijdens zijn mandaat komt weg te vallen, zal het Bestuur een andere bestuurder coöpteren. De eerstvolgende Algemene Vergadering zal deze vervanging dan moeten bevestigen. Als de Algemene Vergadering de vervanging niet bevestigt, eindigt het mandaat van de gecoöpteerde bestuurder na deze Algemene Vergadering. Het mandaat van de vervanger eindigt sowieso bij het einde van de voorziene oorspronkelijke termijn van het Bestuur.

Wanneer de voorzitter komt weg te vallen, neemt de ex-voorzitter in het belang van de continuïteit zijn functie over tot de eerstvolgende Algemene Vergadering.

Het Bestuur wordt voor twee jaren aangesteld. De Algemene Vergadering kiest na deze periode een nieuw Bestuur. Alle leden van het Bestuur herverkiezbaar, met uitzondering van de voorzitter – die als ex-voorzitter de facto deel uitmaakt van het daaropvolgend Bestuur.

De Algemene vergadering legt de functies en bevoegdheden van het Bestuur vast. De voorzitter, penningmeester en de secretaris zijn gemachtigd om het Gezelschap als vereniging te vertegenwoordigen. Zij doen dit als college en in overleg met het Bestuur.

Bestuurders kunnen ontslag nemen uit het Bestuur door daartoe een schriftelijke vraag te richten aan de secretaris van het Bestuur. Wanneer de secretaris ontslag wenst te nemen, kan of zij daartoe een schriftelijke vraag richten aan de voorzitter van het Bestuur.

De bestuurders kunnen ten allen tijde door de Algemene Vergadering worden afgezet. De beslissingen terzake dienen te worden genomen met een twee derde meerderheid, en dienen te worden gemotiveerd.

De bevoegdheden van het Bestuur worden in alle andere gevallen uitgeoefend als college. Het Bestuur is bevoegd voor alle aangelegenheden, met uitzondering van hetgeen door de wet en de statuten aan de Algemene Vergadering is voorbehouden.

Het Bestuur vergadert minsten driemaal per jaar in de zetel van de vereniging, of eventueel op een andere plaats na overeenkomst daarover. Hij vergadert ook binnen de maand na schriftelijke aanvraag door twee van zijn leden. Van alle beraadslagingen wordt een beknopt verslag bijgehouden.

De voorzitter verzekert het Bestuur van de vereniging en bezit zulk danige machten als voor de afgevaardigde bestuurder regel is, onder voorbehoud dat de uitgaven door de penningmeester betaalbaar gesteld, en door de voorzitter voor betaling gevisieerd worden.

Geen lid van het Bestuur heeft het recht een beslissing te nemen die het bestuur verbindt zonder daartoe door het Bestuur

te zijn gemachtigd.

Art. 15. De bestuurders worden niet vergoed voor hun diensten aan de vereniging.

HOOFDSTUK V – DE ALGEMENE VERGADERING

Art. 16. De Algemene Vergadering bestaat uit de effectieve leden.

Jaarlijks wordt door het Bestuur verslag opgemaakt van de activiteiten. Daarbij wordt ook de financiële toestand van het verlopen boekjaar, de begroting voor het komende jaar en de kwijting van de bestuurders aan de Algemene Vergadering voorgelegd. De uitnodigingen voor deze Algemene Vergadering met inbegrip van de agenda worden minstens 15 dagen vooraf opgestuurd naar alle leden. Minstens eenmaal per jaar is er een bijeenkomst van de Algemene Vergadering. Het Bestuur roept op andere tijdstippen Algemene Vergaderingen bijeen wanneer het belang van de vereniging het vergt, of op schriftelijke aanvraag van 1/5 van de effectieve leden. De toetredende leden worden eveneens uitgenodigd op alle Algemene Vergaderingen.

Elk huidig lid van het Gezelschap, ongeacht de hoedanigheid, dat op datum van 3 oktober 2021 lid was, wordt automatisch effectief lid van de Algemene Vergadering.

Art. 17. De Algemene Vergadering is wettelijk bevoegd voor de wijziging van de statuten, de benoeming en de afzetting van de bestuurders, de kwijting aan de bestuurders, de goedkeuring van de begroting en van de rekening,

de ontbinding van de vereniging, de uitsluiting van een lid, de omzetting van de vereniging in een vennootschap met een sociaal oogmerk alsook alle gevallen waarin de statuten dat vereisen.

De Algemene Vergadering is evenzeer bevoegd voor de benoeming en afzetting van de commissarissen, het bepalen van hun bezoldiging, alsook voor de kwijting aan de commissarissen.

De stemmingen op deze Algemene Vergaderingen geschieden bij geheime stemming. Ieder lid beschikt over één stem. De beslissingen worden getroffen bij eenvoudige meerderheid, tenzij uitdrukkelijk anders bepaald in bovenstaande regeling. Bij staking van stemmen is de stem van de voorzitter van de vergadering beslissend. Onthoudingen of ongeldige stemmen worden als tegenstemmen beschouwd.

In geval van afwezigheid kan een lid zijn stem laten vertegenwoordigen door een ander lid die daartoe drager is van een schriftelijke machtiging; elke aanwezige kan slechts één ander lid vertegenwoordigen.

Over de besprekingen van de Algemene Vergadering wordt eveneens een bondig verslag opgesteld door de secretaris. De leden van de vereniging, evenals belanghebbende derden kunnen de besluiten van de Algemene Vergadering inzien na verzoek ingediend bij de secretaris van het Bestuur die daartoe een register bijhoudt.

Art. 18. De leden van het Bestuur worden benoemd bij eenvoudige meerderheid der stemmen van de Algemene Vergadering. De invulling van de functies van het Bestuur worden verder gespecificeerd in het Intern Reglement.

HOOFDSTUK VI – STATUTENWIJZIGING, ONTBINDING, VEREFFENING

Art. 19. Over een statutenwijziging kan de Algemene Vergadering alleen op geldige wijze beraadslagen en besluiten wanneer de wijzigingen uitdrukkelijk zijn vermeld in de oproeping en wanneer ten minste twee derde van de leden op de vergadering aanwezig of vertegenwoordigd zijn. Een wijziging kan alleen worden aangenomen met een meerderheid van twee derde van de stemmen van de aanwezige of vertegenwoordigde leden. Wanneer de wijziging evenwel betrekking heeft op het doel of op de doeleinden waarvoor de vereniging is opgericht, kan zij alleen worden aangenomen met een meerderheid van vier vijfde van de stemmen van de aanwezige of vertegenwoordigde leden. Ingeval op de eerste vergadering minder dan twee derde van de leden aanwezig of vertegenwoordigd zijn, kan een tweede vergadering worden bijeengeroepen, die geldig kan beraadslagen en besluiten alsook de wijzigingen aannemen met de meerderheden bedoeld in het tweede of het derde lid ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden. De tweede vergadering mag niet binnen de vijftien dagen volgend op de eerste vergadering worden gehouden. De verkiezing van een nieuw Bestuur of de verkiezing van de secretaris en medeverantwoordelijke van het Vormingsinstituut kan alleen gebeuren wanneer minstens 60% van de leden aanwezig of vertegenwoordigd zijn. In geval op de eerste vergadering minder dan 60% van de leden aanwezig of vertegenwoordigd zijn, kan een tweede vergadering worden bijeengeroepen, die geldig kan beraadslagen en een nieuw

Bestuur kiezen ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden. De tweede vergadering mag niet binnen de vijftien dagen volgend op de eerste vergadering worden gehouden.

Art. 20. De Algemene Vergadering kan de ontbinding van de vereniging alleen uitspreken onder dezelfde voorwaarden als die welke betrekking hebben op de wijziging van het doel of de doeleinden van de vereniging.

Art. 21. In geval van ontbinding van de vereniging zal het bezit van de vereniging worden verwezenlijkt en het batig saldo worden gestort aan een organisatie die zal worden aangeduid door de Algemene Vergadering die de ontbinding uitvoert, met dien verstande dat haar doelstelling zo nauw mogelijk dient aan te sluiten met de ethische stellingname die de stichters van deze vereniging voorstaan.

Deze statuten werden via stemming bekrachtigd door de Algemene Vergadering op zondag 3 oktober 2021.

HOOFDSTUK VII – DIVERSE

Art. 22. Het Intern Reglement zal alle schikkingen van inwendige aard, die het verwezenlijken van het maatschappelijk doel vergemakkelijken, nemen. Dit Intern Reglement wordt ter stemming voorgelegd aan de Algemene Vergadering. Elke wijziging dient te worden goedgekeurd door twee derde van de aanwezige of vertegenwoordigde stemmen. Met het oog op bepaalde opdrachten worden door de Algemene Vergadering eventueel speciale commissies in het leven geroepen.

Art. 23. Voor alles waarin hier niet uitdrukkelijk is voorzien, blijft de wet van 27 juni 1921 zoals gewijzigd door de Wet van 2 mei 2002 van toepassing.

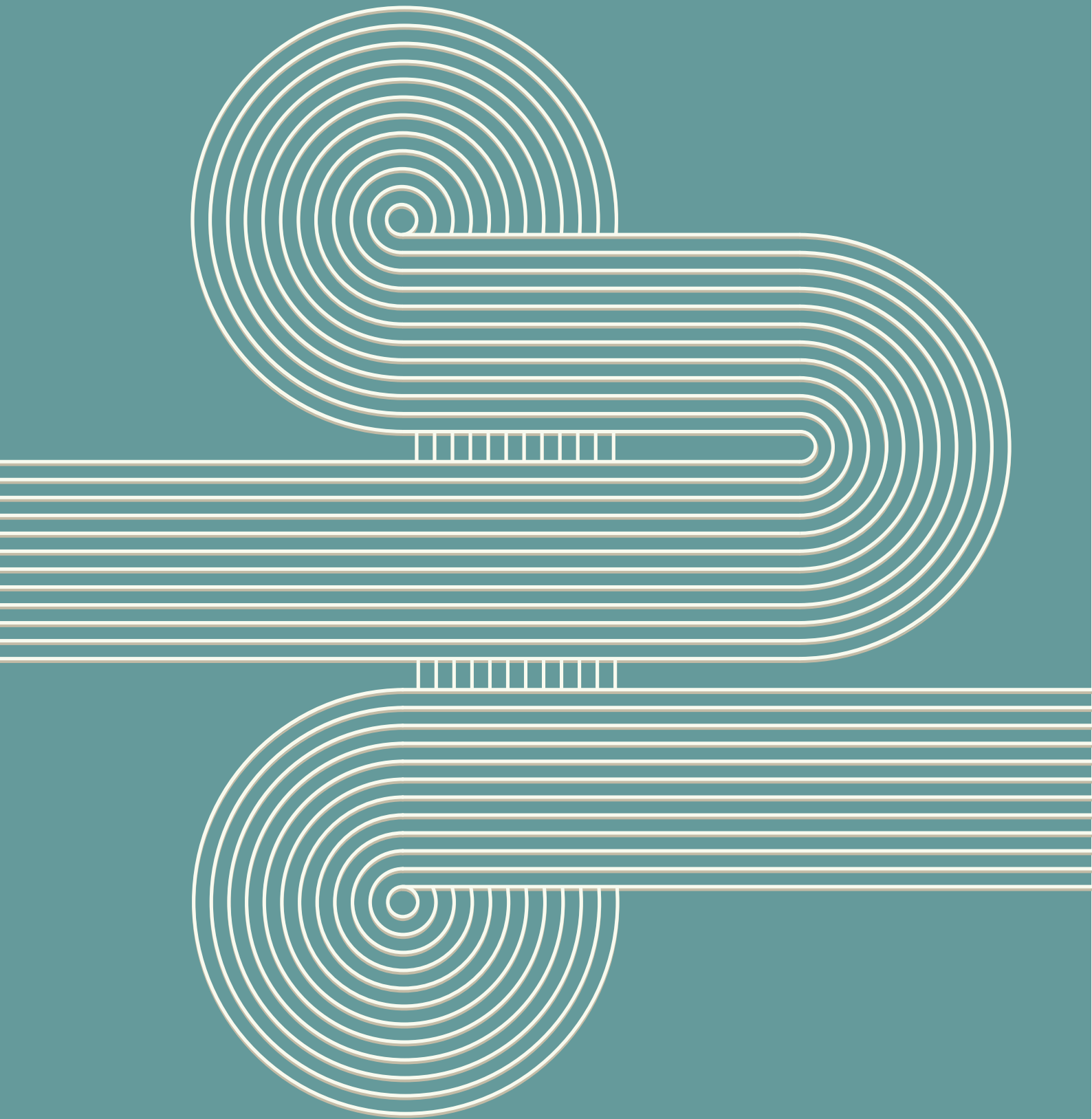
LEDEN VAN DE RAAD VAN BESTUUR

Nathalie De Neef is Voorzitter
Seppe Jacobs is Ex-voorzitter
David Schrans is secretaris Onthaal
Ben Van Nieuwenhove is Algemeen Secretaris
Tine Agon is Penningmeester
Piet Clauwaert is secretaris Cartels
Laura Gilles is secretaris Website
Michiel Van Hooff is secretaris Uitwisselingen
Wouter Mareels is secretaris Maatschappij

LEDEN VAN DE ALGEMENE VERGADERING

Adriaensen Mark	Hubain Dominique	Sillis Nele
Agon Tine	Jacobs Seppe	Soete Hélène
Barb�e Lucia	Jacops Pat	Taelemans Tim
Bergmans Sara	Janssens Mileen	Temmerman Karin
Beuseling Herbert	Kalai Sami	Therssen Els
Blomme David	Késenne Joannes	Van de Steene Leen
Bogaert Hans	Knockaert Veroniek	Van de Vijver Gertrudis
Bogaerts Stefan	Kolen Filip	van der Meiden Carolien
Clauwaert Piet	Legiest Erwin	Van Driessche Frederik
Coppens Hilde	Mareels Wouter	Van Hooff Michiel
D'Hoye Ann	Matthys Wim	Van Nerum Ivo
De Grave Dieter	Neukermans Veerle	Van Nieuwenhove Ben
De Meulder Bert	No�e Eli	Van Puymbroeck Dimitri
De Muynck Sigrid	Pringels Alain	Vandeweghe Dirk
De Neef Nathalie	Provost Daniella	Vanheule Marian
De Witte Kris	Quintelier Janne	Vanopstal Rachel
Declercq Jurgen	Raes Huguette	Varewyck Daisy
Delafortrie Steven	Roelandts Dries	Verhaeghe Tom
Delaruelle Freek	Roose Elke	Vermeesch Dennis
Deneckere Karen	Roymans Jos�e	Waerlop Björn
Descamps Hilde	Ruelens Leo	Walleghem Peter
Galle Wim	Schrans David	Waterschoot An
Gilles Laura	Schuddinck Tania	

REGLEMENT VAN INWENDIGE ORDE

HOOFDSTUK I – ALGEMEEN

Het Gezelschap voor Psychoanalyse en Psychotherapie (hierna ‘het Gezelschap’ genoemd) ijvert voor de verbreiding van de psychoanalyse volgens de krachtlijnen die Lacan aanbracht in het veld dat door Freud werd geopend, en voor het overbrengen van het analytisch weten. Het wil deelnemen aan het wetenschappelijk debat daaromtrent en staat de redelijke fundering van de kwalificatie van de psychoanalyticus voor. Het ondersteunt alle initiatieven die zijn doelstellingen, zoals uiteengezet in de statuten (artikel 3 van hoofdstuk 1), dienen. Het onderhoudt te dien einde contacten met andere organisaties uit het Freudiaanse Veld.

HOOFDSTUK II - TOETREDING EN ONTSLAG

Het Gezelschap kent, naast effectieve leden waarvan de inschrijving door de statuten is geregeld, toegetreden leden, ereleden, en student-leden.

art. 1. Toegetreden leden

- 1.1. De aanmelding van een lid wordt gevolgd door een onthaalgesprek met de voorzitter of ex-voorzitter of, in voorkomend geval, met een door hen aangeduide afgevaardigde van de Raad van Bestuur. Het toekomstig lid van het Gezelschap dient in een cartel te werken, zich op kritisch bewerkende wijze te kunnen terugvinden in de Wegwerktekst en een besliste werker in het Freudiaanse Veld te zijn. Daarenboven is betaling van het lidgeld, zoals jaarlijks vastgesteld door de Raad van Bestuur, een voorwaarde voor het lidmaatschap.

- 1.2. Het lidmaatschap houdt in dat het toetredend lid stemrecht heeft in de Algemene Vergadering, en geniet van het groepsabonnement op de Psychoanalytische Perspectieven en alle eventuele interne publicaties. Voor diverse activiteiten van het Gezelschap zijn daarenboven doorgaans gunstiger toegangsvoorwaarden voorzien dan voor niet-leden. Een toetredend lid wordt na drie jaar lidmaatschap automatisch effectief lid van de vereniging op de daaropvolgende bijeenkomst van de Algemene Vergadering.
- 1.3. Indien aan de voorwaarden van artikel 1 is voldaan, wordt door de Raad van Bestuur onder leiding van de voorzitter over de toetreding van het lid beslist. Deze toetreding wordt door de Raad van Bestuur na rapport van de voorzitter besproken en bekrachtigd of uitgesteld, desgevallend verworpen. De voorzitter of zijn plaatsvervanger betekent het resultaat van de procedure aan de betrokkene.
- 1.4. Documenten met betrekking tot de aanvraag voor lidmaatschap zijn niet openbaar. Het hanteren van deontologische regels in verband met discretie en tact hoort vanzelfsprekend te zijn en moet derhalve niet worden geëxpliciteerd.
- 1.5. Verlies van het lidmaatschap gebeurt door ontslag op eigen verzoek of door schrapping omwille van ernstige redenen in verband met de ethiek van het analytisch discours. Deze schrapping wordt door de Raad van Bestuur besproken; na debat volgt een beslissing die deze instantie met de meerderheid van de stemmen neemt. Deze beslissing moet bekrachtigd worden in de Algemene Vergadering.
- 1.6. Indien het lidgeld niet betaald wordt ondanks verzoek van het Bestuur van het Gezelschap tot een per aangetekende zending verstuurd aanmaning toe, verliest het lid deze hoedanigheid na het verstrijken van de in de aangetekende zending opgelegde termijn. Deze termijn zal zes weken bedragen. Elke uitzondering in verband met het betalen van het lidgeld dient met de Raad van Bestuur te worden besproken en blijft steeds een individueel te bepalen aangelegenheid zonder kracht van precedent.

art. 2. Ereleden

Het Gezelschap kent ereleden. Het statuut van erelid wordt verleend op grond van bijzondere verdiensten in of voor het Freudiaanse Veld. Een erelid betaalt geen lidmaatschapsbijdrage, doch geniet wel van de groepsabonnementen. Zij hebben geen stemrecht in de Algemene Vergadering.

Elk lid van het Gezelschap kan een persoon als erelid voorstellen via een schriftelijk voorstel dat bij de Raad van Bestuur wordt ingediend. Na debat treft de Raad van Bestuur de eindbeslissing.

art. 3. Student-leden

Student-leden kunnen dit statuut verwerven en behouden tot twee jaar na het eindexamen mits betaling van de daartoe door de Raad van Bestuur vastgestelde som.

Zij genieten reductie bij inschrijving in de activiteiten van het Gezelschap. Zij hebben geen stemrecht in de Algemene Vergadering.

art. 4. Lidgeld

Het bedrag van het lidgeld wordt jaarlijks door de Raad van Bestuur vastgesteld.

HOOFDSTUK III – CARTELS EN COMMISSIES

art. 1. Het cartel

Voor de structuur van het cartel verwijst dit reglement naar de teksten van Jacques Lacan daaromtrent.

- 1.1.** Het cartelwerk is de basis van een psychoanalytische school zoals die door Jacques Lacan werd bedacht. Deelname aan het cartelwerk kan niet reglementair verplicht worden, doch wordt van de leden verwacht. Niet-leden kunnen meewerken aan een cartel. In het cartel wordt een gemeenschappelijk veld bewerkt met het oog op een individueel product. Het cartel is in zijn bestaan beperkt in de tijd: één, maximum twee jaar, waarna de deelnemers in een ander cartel aan de slag gaan.
- 1.2.** Elk cartel waaraan één of meerdere leden van het Gezelschap deelnemen, wordt kenbaar gemaakt aan de secretaris van de cartels.
- 1.3.** De intercarteldag neemt een bijzondere plaats in binnen deze methodiek en ruimer binnen het Gezelschap. Het vormt immers het moment waarop de vraagstellingen en eventuele conclusies van een cartellid met de andere leden van het Gezelschap kunnen gedeeld worden. Aldus kan er op vruchtbare wijze een nieuw circuit van bewerking van de oorspronkelijke lectuur ontstaan. Bovendien vormt de intercarteldag één van de uitgelezen plekken waar niet-leden kunnen proeven van de werksfeer die eigen is aan het Gezelschap.

art. 2. Het vraagstuk van de analytische positie

- 2.1.** Een psychoanalytische vereniging kan niet om de vraag heen wat het inhoudt de analytische positie in te nemen, wat iemand ertoe brengt dit te willen en wat de onmogelijkheden zijn die inherent verbonden zijn met deze positie. Immers: de erkenning van een analyticus is in wezen een onmogelijke want asymptotische aangelegenheid, even asymptotisch als het verlangen zelf. Ook het Gezelschap mag deze vragen dus niet uit de weg gaan. Dit ontdubbelt zich in twee wegen:
- 2.2.** Enerzijds is er de vraag naar een collegiale spreekruimte waar de analytici van het Gezelschap deze kwesties kunnen bevragen. Het creëren van een dergelijke spreekruimte is een constante zoektocht, die geen definitieve garantie toelaat,

maar wel bepaald wordt door het verlangen van eenieder die zich tot deze zoektocht engageert. In het verleden functioneerde een tijdlang een ‘Werkgroep voor analytici’ als een dergelijke spreekruimte. Op de Raad van Bestuur van 29.11.2008 werd beslist om de ‘Werkgroep voor analytici’ te ontbinden. In de plaats daarvan werd een ‘Atelier voor psychoanalyse’ opgericht, met evenwel het verschil dat deelname aan dit ‘Atelier voor psychoanalyse’ openstond voor alle leden van het Gezelschap. Thema's die reeds aan bod kwamen: "Op welke manier verscheen de overdracht, werd die expliciet, binnen het analytisch werk met een particulier subject?" (2014), "Uitnodiging om te passeren via een act" (2015), "Het Unheimliche, het Vreemde, het Andere" (2016), "Het subject vs. object van de psychoanalyse" (2017), "De kost van een analyse" (2018) en "Het falen van de analyticus" (2019). Het is een blijvende zoektocht naar het zoeken van constellaties om samen te komen en hierover te spreken. In eerste instantie werd er aan gedacht om het Atelier nieuw leven in te blazen, in een tweede tijd werd ervoor geopteerd "iets anders" te doen onder de noemer van de IntraAdag van het Gezelschap. Een interne bijeenkomst enkel voor de leden met als werktitel: "Is het verlangen van de analyticus authentiek?"

- 2.3.** Anderzijds stelt zich de vraag naar een procedure die strikt particulier deze vraagstelling kan toetsen aan de intieme ervaring en het eigen parcours van de analyticus. Doorheen de geschiedenis van het Gezelschap zijn daartoe verschillende procedures ontworpen, beproefd en aan een kritisch onderzoek onderworpen. Al deze procedures inspireerden zich in min of meerdere mate op de procedure van de ‘passe’, zoals deze door Jacques Lacan werd ontworpen en die op zich verschillende moduleringen kende. Verdere invullingen en bevraging van deze procedure en haar inzet in de toekomst zal gebeuren in samenwerking met analytici van andere verenigingen. Tegelijk is het evident dat elke vorm van erkenning van dit parcours slechts kan opgevat worden als een constant ‘worden’, als een belofte de analytische praxis hoog te houden zonder terug te vallen op het uitoefenen van macht door onvermogen aan de eisen van de praxis te beantwoorden. Dit houdt een ethische vorm van ‘kwaliteitsbewaking’ in die niet in economische profielen of rationeel sluitende regelgeving kan worden geformuleerd.
- 2.4.** Vermits deze twee wegen - die op een aantal punten onderling vervlochten zijn – een constant ondervragen, ontwerpen en kritische evalueren impliceren, dient de Algemene Vergadering hiertoe de nodige instrumenten aan te reiken, zodat beide wegen een concrete, weze het telkens voorlopige, invulling kunnen krijgen. Binnen het Seminarie Erkenning heeft een grote en vaak wisselende groep leden gearbeid rond de notie van de erkenning en de positie van de analyticus binnen onze vereniging. Gedurende de werkjaren 2017-2018 en 2018-2019 kwam het Seminarie Erkenning samen. Deze arbeid heeft enerzijds geleid tot een product dat werd gepresenteerd op het Seminarie van het I-AEP in december 2018. Maar het uiteindelijke doel van dit Seminarie was steeds om, in de schoot van het GPP, nieuwe werkvormen in het leven te roepen ten einde elk lid de mogelijkheid te bieden te getuigen over zijn of haar parcours op weg naar, rond, of in asymptotische benadering van deze positie. Op 1 december 2018 werd de tussentijdse vrucht van ons werk gepresenteerd op het Seminarie van het I-AEP over “La Passe” in Parijs. Op 28 april 2019 organiseerde het

GPP een extra Algemene Vergadering waar de voorlopige resultaten, zoals gepubliceerd in Extiem 10, werden onderworpen aan een rondetafelgesprek. De werkzaamheden zetten zich op het moment van schrijven (september 2019) door. Het product dat hieruit resulteerde: *Een passage via het Cartel Permanent Onthaal. Een uitnodiging.*

art. 3. Het onderwijs

3.1. Wie onderwijs verstrekt, doet dit op eigen risico en verantwoordelijkheid. Het Gezelschap weerhoudt niemand ervan noch verplicht het er iemand toe. Wel verbindt het Gezelschap er zich toe elk redelijk initiatief terzake na overleg logistiek te ondersteunen naargelang de noodwendigheden en de mogelijkheden, dit steeds in overleg en consensus met de initiatiefnemer(s). Ook hier speelt het in de schoot van het Gezelschap opgerichte Vormingsinstituut een cruciale rol.

3.2. Het Vormingsinstituut

3.2.1. Samenstelling:

Vier effectieve leden van het Gezelschap schragen collegiaal en in onderling overleg de werking van het Vormingsinstituut:

- » de secretaris: hij of zij wordt verkozen door de Algemene Vergadering. Voor deze functie gelden dezelfde procedure, voorwaarden en opvolgingsregels als deze voor de leden van de Raad van Bestuur. De verantwoordelijke zorgt, samen met de anderen, voor de goede werking van het Vormingsinstituut. De secretaris zetelt vanuit het Vormingsinstituut in de Raad van Bestuur en vormt aldus ook het verbindingsmiddel tussen beide organen (zie ook hoofdstuk IV, artikel 2 van het inwendig reglement). Hij of zij vormt tevens het aanspreekpunt naar de buitenwereld toe.
- » de medeverantwoordelijke: hij of zij wordt verkozen door de Algemene Vergadering. Voor deze functie gelden dezelfde procedure, voorwaarden en opvolgingsregels als deze voor de leden van de Raad van Bestuur. Hij of zij verzorgt mee de dagelijkse werking van het Vormingsinstituut.
- » de ex-voorzitter: gedurende de twee jaar volgend op zijn mandaat als voorzitter maakt de ex-voorzitter deel uit van het Vormingsinstituut, met het oog op de inhoudelijke en praktische ondersteuning van de werking en het voortbestaan van het Vormingsinstituut.
- » een adjunct: de eerste drie leden van het Vormingsinstituut kiezen samen een vierde persoon die hen kan bijstaan in de dagelijkse werking.

3.2.2. Het spreekt voor zich dat deze vormgeving van een onderwijs op een delicate maar essentiële wijze haar plek heeft binnen de doelstellingen van het Gezelschap, onder meer ook in het concreet mogelijk maken van de lekenanalyse. Met een eigen

methodiek, maar net zoals de cartelwerking en zijn intercarteldag, richt het zich zowel naar de leden van het Gezelschap als naar iedereen buiten het Gezelschap die een interesse heeft in de psychoanalyse en een verlangen heeft zich daarin op een eigen en particuliere manier te vormen.

art. 4. Geschiedenis

Het archief van het Gezelschap en van al wat betrekking heeft tot de geschiedenis van de psychoanalyse in Vlaanderen in de breedste zin des woords wordt bijgehouden onder leiding van de Raad van Bestuur, die daarvoor een archivaris kan aanduiden. Elke mandataris houdt gedurende zijn of haar mandaat de stukken op passende wijze bij en overhandigt deze bij het einde van het mandaat aan de secretaris van de Raad van Bestuur.

HOOFDSTUK IV – SAMENSTELLING VAN DE RAAD VAN BESTUUR (DE V.Z.W.)

De Raad van Bestuur wordt behouden in zijn functie, zoals die door de statuten is voorzien, waarin ook de wettelijke vereisten voor de Algemene Vergadering zijn gestipuleerd. Hij staat echter ook in voor het dagelijks beheer en het leven van het Gezelschap. De debatten van de Raad van Bestuur zijn niet openbaar, evenmin als het debat en de stemmingsverrichtingen van de Algemene Vergadering.

art. 1. Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur waakt over de naleving der statuten en verzorgt de burgerlijke verantwoordelijkheid van het Gezelschap als rechtspersoon. Hij vervult daartoe de verplichtingen die zijn wettelijke verantwoordelijkheden vooronderstellen en beheert de algemene financiële belangen van het Gezelschap als goede huisvader, zoals in het Burgerlijk Wetboek voorzien is. Statutenwijzigingen, waartoe leden van het Gezelschap via de Algemene Vergadering voorstellen kunnen indienen, gebeuren volgens de procedure voorzien in art. 19 van de statuten. Het lidmaatschap wordt door de Raad van Bestuur toegekend en de lidgelden door zijn penningmeester geïnd en geboekt. Hij wordt op de hoogte gehouden van en controleert alle financiële verrichtingen waartoe de Raad van Bestuur het initiatief neemt. Voor zijn samenstelling wordt verwezen naar de statuten zoals deze in het Belgisch Staatsblad zijn verschenen.

art. 2. Samenstelling van de Raad van Bestuur

- 2.1. De Raad van Bestuur is samengesteld uit de volgende verkozen functies: een voorzitter, een penningmeester, een algemeen secretaris, een secretaris voor onthaal, een secretaris voor de cartels, een secretaris website, een secretaris voor de uitwisselingen, een secretaris voor het Vormingsinstituut en een secretaris maatschappij. Elk effectief lid van de vereniging is verkiesbaar voor één van deze functies. Daarnaast maakt de ex-voorzitter deel uit van de Raad van Bestuur gedurende de twee jaar volgend op zijn mandaat als voorzitter.

Geen van de functies binnen de Raad van Bestuur of het Vormingsinstituut is cumuleerbaar met een andere functie binnen één van deze twee organen.

2.2. De voorzitter

Het is onmogelijk voor deze overkoepelende functie een beperkende opdrachtenlijst aan te leggen. De functie van voorzitter legt een knooppunt waarin betekenende relaties van het Gezelschap intern en extern, tussen de leden, tussen de verschillende geledingen en met allerlei instanties of personen tijdelijk in een persoon worden gebundeld. Zoals voor andere functies, maar bij uitstek voor deze, vervult het principe van de permutatie een onvervangbare rol: het maakt het mogelijk dat iemand (“s'il est quelconque, il doit néanmoins être quelqu'un” zoals de ‘plus-un’) de functie zou uitoefenen door de limieten die het aanbrengt. Enige precisering wordt hieronder aangereikt.

De functies van de voorzitter omvatten onder meer:

- 2.2.1. het samenroepen en voorzitten van de Raad van Bestuur alsmede het coördineren en animeren van de activiteiten van de leden van deze laatste;
- 2.2.2. ex officio deel uitmaken van alle commissies en werkgroepen en naar eigen oordeel beslissen er aan deel te nemen of een vergadering ervan voor te zitten indien dit nodig is;
- 2.2.3. zich laten adviseren en bijstaan door ad hoc in het leven geroepen commissies met betrekking tot congressen, studiedagen, al dan niet internationale samenwerkingsverbanden, lezingencycli en dergelijke meer;
- 2.2.4. het jaarlijks voorleggen van een activiteitenverslag van de Raad van Bestuur op basis van de verslagen van de verschillende leden ervan.
- 2.2.5. Deze lijst is niet beperkend, haar beperkingen worden door de Wet en de morele principes van een goed bestuur opgelegd.
- 2.2.6. Bij ontslag of duurzame onmogelijkheid de functie uit te oefenen, neemt de ex-voorzitter in het belang van de continuïteit tijdelijk de functie over tot de eerstvolgende bijeenkomst van de Algemene Vergadering. Deze kiest dan een nieuwe voorzitter voor een mandaat van twee jaar. In dit geval worden er ook voor alle andere functies in de Raad van Bestuur verkiezingen gehouden.

2.3. De ex-voorzitter

Deze is lid van de Raad van Bestuur en vervangt de Voorzitter waar deze verhinderd is of dit nodig of opportuun acht.

2.4. Het algemeen secretariaat

- 2.4.1. Het algemeen secretariaat bestaat uit de verkozen algemeen secretaris.

Hij of zij kan zich naargelang de noodwendigheden laten bijstaan door andere medewerkers, voor wier prestaties hij evenwel verantwoordelijk blijft.

- 2.4.2. De algemeen secretaris is verantwoordelijk voor de coördinatie, de initiatieven, de werkverdeling, de opvolging van diverse opdrachten en alles wat in het belang van het Gezelschap tot deze functie mag worden gerekend. Hij of zij kan zich door anderen laten bijstaan volgens de noodwendigheden. De secretaris verzorgt de notulering van de Raad van Bestuur en staat samen met de voorzitter voor de agenda ervan in. Voor deze opdracht kan geen beperkende lijst worden opgesteld: het gaat hierbij niet om bevoegdheden naar juridisch model, maar om de zorg om de werking van een vereniging in het Freudiaanse Veld.
- 2.4.3. Bij ontslag of onmogelijkheid de functie uit te oefenen, geldt de algemene opvolgingsregel (cf. artikel 14 van de statuten).

2.5. De penningmeester

- 2.5.1. De penningmeester beheert als een goede huisvader alle financiële verrichtingen die voor de werking van de vereniging noodzakelijk zijn en waartoe de Raad van Bestuur hem verzoekt. Hij wordt op de hoogte gehouden van en controleert ook alle financiële verrichtingen waartoe de Raad van Bestuur initiatief neemt. Hij heeft daartoe een volmacht op de rekeningen van de vereniging. De penningmeester int ook de lidgelden. Jaarlijks brengt hij aan de Algemene Vergadering verslag uit van de financiële toestand van het verlopen boekjaar en van de begroting van het komende boekjaar.
- 2.5.2. Bij ontslag of onmogelijkheid de functie uit te oefenen, geldt de algemene opvolgingsregel.

2.6. Het secretariaat onthaal

- 2.6.1. Het secretariaat onthaal bestaat uit de verkozen secretaris. Hij of zij kan zich naargelang de noodwendigheden laten bijstaan door andere medewerkers, voor wier prestaties hij evenwel verantwoordelijk blijft.
- 2.6.2. Dit secretariaat staat in voor het onthaal en de werving van de nieuwe leden, wat betekent dat de leden in de gelegenheid gesteld worden zich te informeren over de geschiedenis van het Gezelschap, evenals over de structuur, de werking en finaliteit van de groep.
- 2.6.3. Bij ontslag of onmogelijkheid de functie uit te oefenen, geldt de algemene opvolgingsregel.

2.7. Het secretariaat website

- 2.7.1. Het secretariaat website bestaat uit de verkozen secretaris. Hij of zij

kan zich naargelang de noodwendigheden laten bijstaan door andere medewerkers, voor wier prestaties hij evenwel verantwoordelijk blijft.

2.7.2. De website omvat een overzicht van, onder meer, de bestuursorganen van het Gezelschap, de ledenlijsten, de cartellijsten, publicaties en activiteiten, ... De leden van de Raad van Bestuur nemen het op zich om de website regelmatig te consulteren en de websecretaris op de hoogte te brengen van eventuele onvolkomenheden. Ook worden de leden via de website op de hoogte gehouden van publicaties, zoals de Psychoanalytische Perspectieven. De Perspectieven (uitgever Vakgroep psychoanalyse en raadplegingspsychologie, Universiteit Gent) is moreel erkend als publicatie van het Gezelschap, maar valt juridisch en qua praktische realisatie onder de verantwoordelijkheid van hun uitgever. Verder kan dit secretariaat in overleg met de algemeen secretaris, wiens of wier verantwoordelijkheid dit is, meewerken aan het uitwerken van affiches, mailings of publicaties in andere zin omtrent congressen, studiedagen en lezingencycli.

2.7.3. Bij ontslag of onmogelijkheid de functie uit te oefenen, geldt de algemene opvolgingsregel.

2.8. Het secretariaat cartels

2.8.1. Dit secretariaat bestaat uit de verkozen secretaris. Hij of zij kan zich naargelang de noodwendigheden laten bijstaan door andere medewerkers, voor wier prestaties hij evenwel verantwoordelijk blijft.

2.8.2. Het secretariaat van de cartels spoort de leden van het Gezelschap aan om nieuwe cartels te vormen, om deze te declareren, en om de samenstelling ervan op regelmatige basis te vernieuwen. Het secretariaat van de cartels maakt daartoe ondermeer de lopende cartels en de cartelaanvragen bekend op de website van het Gezelschap. Tevens staat dit secretariaat in voor de organisatie van de jaarlijkse intercarteldag, waarop de producten van de cartelwerking kunnen worden voorgesteld. Aldus kan het geleverde werk en de daaraan ten grondslag liggende vragen in de ruimere collegiale groep geherlanceerd worden, en van daaruit een verdere bewerking vinden.

2.8.3. Bij ontslag of onmogelijkheid de functie uit te oefenen, geldt de algemene opvolgingsregel.

2.9. Het secretariaat uitwisselingen

2.9.1. Het secretariaat uitwisselingen bestaat uit de verkozen secretaris. Hij of zij kan zich naargelang de noodwendigheden laten bijstaan door andere medewerkers, voor wier prestaties hij evenwel verantwoordelijk blijft.

2.9.2. De taak van dit secretariaat is het bevorderen van uitwisselingen met andere psychoanalytische verenigingen, zowel nationaal als internationaal.

Ze maakt de activiteiten van het Europees Inter-Associatief voor Psychoanalyse bekend onder de leden van het Gezelschap. Daarnaast kunnen ook de activiteiten (studiedagen, colloquia, lezingen, ...) van verenigingen waarmee minder institutionele samenwerkingsverbanden bestaan door dit secretariaat bekend gemaakt worden. Tevens kan het secretariaat het initiatief nemen tot de gezamenlijke organisatie van een activiteit met een andere vereniging, echter steeds na overleg met de Raad van Bestuur. Verder zorgt het secretariaat ervoor dat de activiteiten van het Gezelschap bekend gemaakt worden aan andere psychoanalytische verenigingen.

2.9.3. Bij ontslag of onmogelijkheid de functie uit te oefenen, geldt de algemene opvolgingsregel.

2.10. Het Vormingsinstituut

2.10.1. Voor het Vormingsinstituut wordt een secretaris verkozen.

2.10.2. De taak van de secretaris voor het Vormingsinstituut omvat het verzorgen van de communicatie tussen het Vormingsinstituut en de Raad van Bestuur. Naast het collegiaal werk binnen het Vormingsinstituut zetelt hij vandaar uit ook in de Raad van Bestuur.

2.10.3. Bij ontslag of onmogelijkheid de functie uit te oefenen, geldt de algemene opvolgingsregel.

2.11. Het secretariaat maatschappij

2.11.1. Het secretariaat maatschappij bestaat uit de verkozen secretaris. Hij of zij kan zich naargelang de noodwendigheden laten bijstaan door andere medewerkers, voor wier prestaties hij evenwel verantwoordelijk blijft.

2.11.2. Het secretariaat maatschappij volgt de wetgeving in verband met de uitoefening van de geestelijke gezondheidsberoepen op en onderhoudt daartoe de contacten met partners van de vereniging. Ruimer ondervraagt het de positie van het Gezelschap en de psychoanalyse in de maatschappij en omgekeerd houdt het zich bezig met de kwestie hoe de maatschappij de psychoanalyse beïnvloedt.

2.11.3. Bij ontslag of onmogelijkheid de functie uit te oefenen, geldt de algemene opvolgingsregel.

art. 3. De permutatie

3.1. De bedoeling van het idee van permutatie is een zo breed mogelijke betrokkenheid te realiseren van zo veel mogelijk leden bij het leven van het Gezelschap. Het houdt in dat functies nooit voor langere tijd, laat staan voor het leven verworven zijn, maar berusten op een principe van erkenning en verkiezing door collega's. Het Gezelschap ambieert een werkruimte te zijn van

collega's die in een kameraadschappelijke sfeer het Freudiaanse Veld bewerken. Derhalve is wisseling van de personen in het bezetten van de functies geboden.

- 3.2. De leden van de Raad van Bestuur worden verkozen door de Algemene Vergadering.
 - 3.1.1. Alle effectieve en toetredende leden zijn stemgerechtigd als hun lidgeld voor dat werkjaar betaald is.
 - 3.1.2. Voor alle functies zijn alle effectieve leden van het Gezelschap kandidaat. Men kan tot op het moment voor de verkiezing een beargumenteerde interesse laten blijken en kenbaar maken voor een bepaalde functie. Men kan zich om zwaarwichtige persoonlijke redenen terugtrekken en kenbaar maken geen kandidaat te zijn.
 - 3.1.3. Wie verhinderd is, kan per volmacht stemmen. Slechts één volmacht per gevolmachtigde persoon is toegestaan. Schriftelijk stemmen kan niet.
 - 3.1.4. Het geldig quorum bedraagt 60 % (zestig procent) van de stemgerechtigde leden, afgerond naar de bovenliggende eenheid. Indien dit quorum niet bereikt wordt, is de volgende reglementair samengeroepen vergadering rechtsgeldig, ongeacht het aantal aanwezigen.
 - 3.1.5. De stemming gebeurt door middel van formulieren ad hoc of, in voorkomend geval met goedkeuring van de vergadering door hand opsteken.
 - 3.1.6. Na de eerste stemronde worden de drie eerste kandidaten weerhouden tenzij één kandidaat de volstrekte meerderheid (de helft plus één) van de stemmen behaalt; in de tweede stembeurt bepaalt het hoogste aantal stemmen wie verkozen is. Er wordt eerst voor de voorzitter gekozen. Nadat de uitslag van deze stemming bekend is, wordt er voor de overige functies gestemd.
- 3.3. Alle leden van de Raad van Bestuur zijn verkozen voor de duur van twee jaar.
- 3.4. Wanneer de voorzitter ontslag neemt uit zijn functie, dan neemt de ex-voorzitter zijn functie over tot aan de volgende bijeenkomst van de Algemene Vergadering. Op deze Algemene vergadering wordt dan opnieuw een voorzitter gekozen. Wanneer één van de andere leden van de Raad van Bestuur zijn ontslag indient, dan stelt de Raad van Bestuur (na advies van het ontslagnemend lid) een nieuwe secretaris aan voor de duur van het mandaat van de Raad van Bestuur. Op de eerstvolgende bijeenkomst van de Algemene Vergadering wordt deze keuze door de voorzitter meegedeeld en gemotiveerd. De Algemene Vergadering kan het mandaat van de nieuwe secretaris bekrachtigen, of desgewenst een nieuwe verkiezing vragen.
- 3.5. Na beëindigen van de cyclus van twee jaar is de voorzitter niet onmiddellijk in de zelfde functie herverkiesbaar: een onderbreking van vier jaar is vereist. Dit geldt niet voor de andere functies.

Hoe dan ook zal het leven van het Gezelschap in het Freudiaanse Veld nooit een kwestie van juridische formules zijn, maar een uiting van het verlangen van zijn leden. Een reglement van inwendige orde geeft daaraan enige tekstueel houvast, maar vervangt het verlangen van eenieder niet.

HOOFDSTUK VI - VARIA EN ALGEMENE BEPALINGEN

art. 1. Van Ethisch comité naar Ethiq@

Het Gezelschap beschikte over een ethisch comité, dat was samengesteld uit de leden van de Raad van Bestuur. Indien een klacht betrekking zou hebben op één van de leden van de Raad van Bestuur, dan kan deze vanzelfsprekend niet zetelen in dit ethisch comité. Vragen dienaangaande dienen gericht tot de secretaris van de Raad van Bestuur.

Van Ethisch comité naar Ethiq@

Never let a good crisis go to waste. Of de quote werkelijk van Churchill afkomstig is, is twijfelachtig, maar de spitse oproep maakt wel duidelijk hoe een crisis een opening kan zijn, een mogelijkheid tot verandering. Vanuit psychoanalytisch perspectief durven we zelfs stellen dat het niet enkel een mogelijkheid tot verandering is, maar de structurele weg waarlangs een subject tot wording komt. Het lijkt ons geen te grote sprong dit gezichtspunt uit te breiden naar groepen of gezelschappen.

Een jaar geleden verzeilde onze groep in een crisis naar aanleiding van een klacht tegen één van onze leden neergelegd bij het ethisch comité van het Gezelschap. Het ethisch comité van het GPP bestaat van bij onze oorsprong, en ontving doorheen de jaren af en toe klachten, die doorgaans in alle discretie werden beluisterd en beantwoord. De specificiteit van de klacht en vooral het samenvallen ervan met de verkiezingen van de voorzitter en de leden van de Raad van Bestuur zorgden deze keer echter voor een, op zijn minst partieel, doorbreken van de gebruikelijke discretie. Onrust, pijn, spanning maar ook, gelukkig maar, een vol spreken van verschillende leden en een reeks scherpe en fundamentele vragen waren het gevolg.

Wezensvragen, oorsprongsvragen, intentionaliteitsvragen, ze passeerden allen de revue. Wat is dat ethische comité eigenlijk? Wie zit daarin? Waarop is het ethisch comité gericht? Wat is haar bevoegdheid? Wat is haar band met de analytische ethiek? Hoe is het ethisch comité ontstaan? Waarom hebben we überhaupt een ethisch comité? Is er een wet die stelt dat we als VZW een ethisch comité moeten hebben? Waarom

valt dat comité (deels) samen met de Raad van Bestuur? Is dat samenvallen met een bestuursniveau wel zo een goede zaak, welk effect heeft dat op het luisteren van de leden van het ethische comité?

Bovenstaande vragen brachten enkelen van ons samen in een verlangen hier verder rond te denken, te spreken en te schrijven. Een eerste beweging voerde naar een bevraging van de oorsprong van het ethisch comité binnen het Gezelschap enerzijds en een opzoeken van wettelijke bepalingen over de aanwezigheid van een ethisch comité in een groep als de onze anderzijds.

In het jaarboek vinden we sinds jaar en dag volgende omschrijving van het ethisch comité in Hoofdstuk VI van het Reglement van Inwendige Orde: “Het Gezelschap beschikt over een ethisch comité, dat is samengesteld uit de leden van de Raad van Bestuur. Indien een klacht betrekking zou hebben op één van de leden van de Raad van Bestuur, dan kan deze vanzelfsprekend niet zetelen in dit ethisch comité. Vragen dienaangaande dienen gericht tot de secretaris van de Raad van Bestuur.” De beknoptheid is opvallend. Een bevraging van enkele van de oudste leden van onze groep maakt ons bovendien niet veel wijzer. De stichters van het Gezelschap vonden het blijkbaar nodig dat er een ethisch comité was en lieten dit structureel samenvallen met de Raad van Bestuur, maar het waarom daarvan werd nooit echt geëxpliciteerd. Als we vervolgens op zoek gaan naar wettelijke bepalingen komen we bij een even kort en beknopt antwoord: er is geen enkele wet die bepaalt dat we als vzw een ethisch comité moeten hebben.

Het ethisch comité van het Gezelschap is dus iets dat er is omdat het er altijd al geweest is, ook al weten we niet goed waarom, en is iets waartoe we eigenlijk niet wettelijk verplicht zijn. In die vorm, die iets wegheeft van een oorsprongsmythe, voert ze ons vandaag tot een creatieve herschrijving. Immers, dat ethiek, analytische ethiek, centraal mag staan in ons gezelschap, daar is geen discussie over. De vraag is evenwel hoe we dit het beste vormgeven. Op verschillende manieren, gedragen door elke schakel in onze vereniging lijkt het eenvoudigste, en vanzelfsprekende antwoord. De ethiek eigen aan onze oriëntering in het klinische en maatschappelijke veld is immers niet gegarandeerd door de werking of aanwezigheid van een comité gedragen door enkele leden, het is een opdracht en een verantwoordelijkheid van en voor ons allen.

De vraag mag bovendien gesteld worden of een ethisch comité, specifiek georiënteerd naar het behandelen van klachten, wel het interessantste instrument is om de ruimte voor een analytische ethiek te helpen open houden. Ons inziens schuilt hier het risico van een verglijding van ethiek naar moraal, van bevraging naar defensieve bescherming, van verlangen naar aanpassing aan een groepsnorm of -ideaal en een eraan gekoppelde sanctionering bij overtredingen. Het gevaar hiertoe verhoogt bovendien exponentieel waar het ethisch comité samenvalt met het bestuursniveau, of nog de plaats waar de dagdagelijkse macht van de vereniging structureel geconcentreerd is. De plaats die men bekleedt in een machtsstructuur, bepaalt immers onvermijdelijk wat kan gehoord en gezegd worden.

Let wel, bescherming, moraal en normatieve idealen hebben hun plaats in het functioneren van elke groep, ook de onze. Maar, het wezenlijke van een analytische ethiek voert ons naar een ruimte daar voorbij. Kort gesteld denken we dat het eigene van een analytische ethiek schuilt in een geduldige, weerbarstige opening van een

ruimte waarin het meest eigene van een subject kan verschijnen, erkend worden en zich verder kan ontplooiën vanuit het assumeren van de funderende begrensdheid die het ontbreken van een Ander van de Ander (i.e. de castratie) impliceert. Niets hiervan is vanzelfsprekend, geen van ons is vrij van het risico hier uit te schuiven in het eigen niet willen weten. Net daarom onze nood aan allerlei constructen om dit glad ijs zo creatief mogelijk te navigeren. Denken we maar aan de eigen analyse, de nooit stoppende vorming, de supervisie en... de vereniging met collega's.

Ethiq@

Wij denken daarom dat we als vereniging het ethisch comité best kunnen vervangen of omvormen tot een nieuw construct dat het eigene van de analytische ethiek scherper en explicieter centraal stelt. We stellen hiertoe een nieuwe betekenaar voor 'Ethiq@' die we gedragen willen zien door vijf leden van het GPP, of nog door een analytisch kwintet. Geen comité meer dus, maar wel een adres, een apenstaartje dat bedenkingen, meldingen, suggesties, vragen en klachten van leden en niet leden van het Gezelschap kan ontvangen die betrekking hebben op de analytische ethiek en de toepassing ervan in het klinische en maatschappelijke veld.

De verkiezing van de leden van het kwintet dat de functie van adres waarneemt, gebeurt niet in hetzelfde jaar als het verkiezingsjaar van de Raad van Bestuur het Gezelschap, maar alterneert ermee. De leden zetelen telkens voor twee jaar. Het kwintet bestaat uit drie verkozen leden, waaronder een voorzitter en een ondervoorzitter, die samen één ander GPP lid en één externe coöpteren. De keuze voor een extern lid wordt gemaakt om een openheid te creëren binnen de steeds onvermijdelijk werkzame overdrachten en loyaliteiten in een vereniging. De ondervoorzitter verbindt er zich toe twee termijnen in het kwintet te zetelen om zo de continuïteit van de werking van Ethiq@ te bevorderen en schuift in een tweede termijn door naar de positie van voorzitter. Bij de samenstelling van het kwintet wordt diversiteit nagestreefd ten minste, maar niet uitsluitend wat leeftijd, gender en klinische ervaring betreft. Is verkiesbaar elk lid van het Gezelschap dat reeds twee jaar lid is ten tijde van de verkiezing. Leden die een functie opnemen in de Raad van Bestuur kunnen deze functie niet cumuleren met een deelname aan het kwintet. Naast de ondervoorzitter kan niemand voor twee opeenvolgende termijnen verkozen worden, het lijkt ons immers belangrijk dat de verantwoordelijkheid voor het dragen van dit adres overheen verschillende leden van de groep circuleert.

Vragen, bedenkingen, suggesties, meldingen en klachten... de opsomming maakt duidelijk dat we wensen dat Ethiq@ meer kan worden dan een klachtenbus. Als adres wil en kan het zich op verscheidene manieren laten bevragen door een spreken komend vanuit verschillende hoeken en kanalen. Het lijkt ons in dat opzicht opportuun dat er op de website een vermelding komt van het bestaan van Ethiq@ met een maillink naar de voorzitter van het kwintet. In principe blijft het evenwel zo dat een vraag, bedenking, suggestie, melding of klacht bij elk lid van het Gezelschap kan toekomen en dat elk lid dus onverminderd de verantwoordelijkheid behoudt deze dan discreet en zorgvuldig te verwijzen naar Ethiq@. De dynamiek van de overdracht en het eigen verlangen zal daar voor elk subject op singuliere wijze de weg wijzen.

Wanneer een brief bij Ethiq@ toekomt neemt het kwintet in eerste instantie in alle discretie de tijd deze te ontvangen, te lezen en de schrijver ervan te beluisteren. De verschillende leden van het kwintet bepalen onderling wie hierin best welke rol

opneemt en koppelen naar elkaar terug telkens dit nodig is. Er wordt nagegaan of de brief in Ethiq@ het juiste adres heeft gevonden, een ander adres nodig heeft, of wie weet meerdere adressen nodig heeft. Indien een van de leden van Ethiq@ betrokken partij is, trekt die zich terug en laat zich indien nodig ad hoc vervangen. Er wordt nagegaan of de brief een vraag, een suggestie, een bedenking, een melding of een klacht betreft. Wat de twee laatste categorieën aangaat: het voorzien van een onderscheid tussen een melding en een klacht lijkt ons belangrijk. Bij een melding kan het gaan over iets dat een subject wenst te signaleren, gehoord wil weten, zonder dat die het onmiddellijk al verder wil uitwerken naar een klacht die ook expliciet met de ‘beklaagde’ wordt opgenomen. Dit kan dus impliceren dat de melding door het kwintet gehoord is, maar niet verder zal besproken worden met diegene waarover de melding werd gedaan.¹ Als einde van deze eerste tijd wordt gestreefd naar een soort ‘accusé de réception’, een bevestiging van ontvangst of nog een terugkoppeling naar de briefschrijver die duidelijk maakt dat de brief ontvangen werd en die in samenspraak met de briefschrijver bepaalt en verheldert hoe er verder mee zal omgegaan worden.

Hoe het na deze eerste tijd van ontvangen, lezen en luisteren verder gaat kan oneindig veel verschillende vormen aannemen. Erkennen, bemiddelen, adviseren, verwijzen het behoort allemaal tot de waaier waarvan het kwintet zich kan bedienen. Het mag evenwel duidelijk zijn dat Ethiq@ geen sanctionerend of controlerend orgaan is, daarvoor bestaan genoeg andere instanties. Ethiq@ is een adres dat zich laat sturen door de analytische ethiek, en wil leren over de analytische ethiek. Het zal belangrijk zijn deze begrensde draagvlak te dragen en te expliciteren naar elkaar en naar onze briefschrijvers om de eigen werkzaamheid niet te ondermijnen. In dit opzicht kiest Ethiq@ er ook expliciet voor geen feitelijke verslagen op te stellen over de ontvangen brieven, en worden ook geen brieven langer dan de tijd nodig om ze te behandelen bewaard. In plaats daarvan verbindt Ethiq@ zich ertoe jaarlijks voor de Algemene vergadering een getuigenis te brengen van haar eigen leerproces omtrent de analytische ethiek naar aanleiding van de brieven die ze mocht ontvangen.

1 Het kwintet heeft wel de mogelijkheid bij terugkerende meldingen (over eenzelfde kwestie met betrekking tot eenzelfde persoon zelf het initiatief te nemen om met de persoon waarover de meldingen werden gedaan in gesprek te gaan.

Het Reglement van Inwendige orde is geldig na goedkeuring door de Algemene Vergadering volgens de bij wet voorziene procedure.

De eerste versie werd opgemaakt te Gent namens en in opdracht van de Raad van Bestuur door Hubert Van Hoorde en als 'Reglement van Inwendige Orde' door de Algemene Vergadering bekrachtigd op 06.06.1997 waarna het ter bespreking werd voorgelegd aan de leden van het Gezelschap die wijzigingen of verbeteringen konden voorstellen en dit ook hebben gedaan waarop voorliggende definitieve versie werd opgesteld en door de Algemene Vergadering van de v.z.w. definitief bekrachtigd werd. Deze bekrachtiging geschiedde op 30 september 1998 te Gent.

De herziene versie werd besproken en goedgekeurd tijdens de Raad van Bestuur van 2 oktober 2003, en ter discussie voorgelegd aan de Plenaire Vergadering van 5 oktober 2003, waarbij de leden van het Gezelschap wijzigingen of verbeteringen konden voorstellen en dit ook hebben gedaan waarop voorliggende versie werd opgesteld en door de Algemene Vergadering van de v.z.w. bekrachtigd werd. Deze bekrachtiging geschiedde op 1 maart 2004 te Gent.

De Raad van Bestuur van 19 november 2011 stelde een aantal ingrijpende wijzigingen voor die, middels een per mail verzonden brief aan alle leden van het Gezelschap ter discussie werden voorgelegd en waarbij men wijzigingen of verbeteringen kon voorstellen. De definitieve versie werd door de Algemene Vergadering op 09 juni 2012 bekrachtigd te Gent.

De laatste (kleinere) wijzigingen dateren van de Algemene Vergadering van 2017. Daar werd gestemd dat er een artikel over de Commissie Psychotherapie geschrapt werd, alsook werd een secretariaat, dat van maatschappij, toegevoegd.

Het Cartel Permanent Onhaal ging in voege in 2019 na de extra Algemene Vergadering van april 2019.

De verandering van het Ethisch comité naar Ethiq@ werd bekrachtigd op de Algemene Vergadering in oktober 2024, daar werd het in voege treden van Ethiq@ gestemd en drie leden van Ethiq@ verkozen.

LEDENLIJST

Bij elk lid wordt achtereenvolgens de naam vermeld, de behaalde diploma's (of in opleiding), het thuisadres, het praktijkadres met daarbij waar kan: telefoonnummer, e-mailadres, de doelgroep waarmee gewerkt wordt, de talen waarin men mensen ontvangt en eventueel het instituut waarin men werkzaam is.

ADRIAENSEN Mark

Lic. Psychologie
Lic. Wijsbegeerte
Losweg 33, 9030 Mariakerke

PRAKTIJK

Losweg 33, 9030 Mariakerke
09 222 78 01
markadriaensen@telenet.be

BERGMANS Sara

Lic. Klinische Psychologie
4 jaar volledige inschrijving
Vormingsinstituut
Kleemburg 41, 9050 Gentbrugge

PRAKTIJK

Kleemburg 41, 9050 Gentbrugge
0496 26 98 26
sara.bergmans1@telenet.be
kinderen, jongeren, volwassenen
Nederlands, Frans, Engels

AGON Tine

Lic. Klinische Psychologie Heerweg-Zuid
162, 9052 Zwijnaarde
09 324 66 71
0479 18 36 83
tineagon@gmail.com

INSTITUUT

PSC Sint-Alexius Elsene
Gewijde Boomstraat 102, 1050 Elsene

BEUSELING Herbert

Lic. Klinische Psychologie
GGS Theaterwetenschap
PEV Psychoanalytische therapie met
kinderen en jongeren vanuit Freudiaans-
Lacaniaans perspectief
Zénobe Grammestraat 53, 9040 Gent
0486 21 49 67

PRAKTIJK

Ongehoord, Hans Memlingstraat 23, 9040
Gent
herbert@ongehoord.gent

INSTITUUT

KARUS, afdeling Dageraad
Caritasstraat 76, 9090 Melle
herbert.beuseling@karus.be

BARBÉ Lucia

Master Klinische Psychologie
PEV Psychoanalytische therapie met
kinderen en jongeren vanuit Freudiaans-
Lacaniaans perspectief
Kunstopleiding Plastische Kunsten en
Binnenhuisarchitectuur
Zénobe Grammestraat 14, 9040
Sint-Amandsberg

PRAKTIJK

Meulesteedsesteenweg 180, 9000 Gent
0498 24 75 36
lucia.barbe@hotmail.com
kinderen, jongeren, volwassenen
Nederlands

BLOMME David

Lic. Klinische Psychologie
Lic. Wijsbegeerte
PEV Psychoanalytischetherapie met
volwassenen vanuit Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
18-Oktoberstraat 51, 8200 Sint-Andries

PRAKTIJK

Gistelse Steenweg 83 bus 2, 8200 Brugge
0478 21 58 57
blommedavid@gmail.com volwassenen
Nederlands, Frans

BOGAERT Hans

Maria Van Bourgondiëlaan 71 bus 1, 8000 Brugge
0497 68 64 46
hans.bogaert.psy@gmail.com

BOGAERTS Stefan

Professor Dr.
Gewoon hoogleraar forensische psychologie
Departement Ontwikkelingspsychologie,
Tilburg University, Fivoor
Lintenberg 13 – 3294 Molenstede
0031 6 51 88 63 98
s.bogaerts@uvt.nl

CLAUWAERT Piet

Maatschappelijk Assistent
Lic. Criminologie
Lic. Seksuologie
Postgraduaat Seksuologie in
psychodynamisch perspectief
Eeckbosstraat 10, 8760 Meulebeke

PRAKTIJK

Eeckbosstraat 10, 8760 Meulebeke
Zuster Maricolenstraat 10 bus 201 , 9820 Merelbeke
056 66 22 63
0467 00 37 98
piet.clauwaert@gmail.com
volwassenen, jongvolwassenen, mensen met een mentale beperking
Nederlands, Frans, Engels

INSTITUUT

P.C. Dr. Guislain, campus Sint-Alfons
09 243 55 55

COPPENS Hilde

Lic. Psychologie
Postgraduaat psychotherapie, optie psychoanalyse in Freudiaans-Lacaniaans perspectief
Frans Spaestraat 25, 9000 Gent

PRAKTIJK

Frans Spaestraat 25, 9000 Gent
0486 96 61 04
coppens.hilde@outlook.com
volwassenen
Nederlands

INSTITUUT

CGG Adentro, Elyzeese Velden 74, 9000 Gent
09 269 89 39
hilde.coppens@cggadentro.be

D'HOYE Ann

Psychiatrische Verpleegkunde
Postgraduaat Psychoanalytisch georiënteerd werken met kinderen, jongeren en volwassenen (Hogent)
PEV psychoanalytische therapie volwassenen, Ugent.
Wetterstraat 60, 9230 Wetteren

PRAKTIJK

Wetterstraat 60, 9230 Wetteren
0477 91 31 50 / 0468 18 97 10
ann.dhoye@pandora.be
jongeren, volwassenen
Nederlands, Engels

INSTITUUT

UZ Gent, ombudsdienst, bemiddelaar patiëntenrechten

DE GRAVE Dieter

Venneborglaan 78, 2100 Deurne

PRAKTIJK

UPC Duffel, afdeling zatlas 3, stationsstraat
22c, 2570 Duffel en op woensdag:
polikliniek UPC Duffel, Rooienberg 19,
2570 Duffel
0498 11 10 59

dieter.de.grave@emmaus.be

Algemene neurotische problematiek,
handicap, psychosomatische klachten,
neurologische problemen, burn-out,
trauma, CVS, fibromyalgie, verslaving....
individueel, koppel, familie.

DE MEULDER Bert

Lic. Pedagogische Wetenschappen
Generaal Drubbelstraat 103, 2600
Berchem

PRAKTIJK

Generaal Drubbelstraat 103, 2600
Berchem
0494 60 19 91

bertdemeulder@gmail.com

kinderen, jongeren, volwassenen
Nederlands, Frans, Engels

DE MUYNCK Sigrid

Lic. Klinische Psychologie
Postgraduaat psychotherapie, optie
psychoanalyse in Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Berg 15, 9950 Lievegem

PRAKTIJK

Berg 15, 9950 Lievegem
0486 63 98 29

sigriddemuynck@hotmail.com

kinderen, jongeren, volwassenen
Nederlands, Frans, Engels

INSTITUUT

CGG Adentro, team jeugdzorg Mariakerke
Spellewerkstraat 21, 9030 Mariakerke
OverKop Gent
Drabstraat 18, 9000 Gent

DE NEEF Nathalie

Master Klinische Psychologie
PEV Psychoanalytische therapie met
volwassenen vanuit Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Veldstraat 50, 9200 Dendermonde

PRAKTIJK

Sint Gillislaan 137, 9200 Dendermonde
0476 89 81 47

nathaliedeneef@hotmail.com

www.nathaliedeneef.be

individueel, jongvolwassenen (16+),
volwassenen
Nederlands

DE WITTE Kris

Lic. Klinische Psychologie
PEV Psychoanalytische therapie met
volwassenen vanuit Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Dorpstraat 7 bus 2.1, 8755 Ruiselede

PRAKTIJK

Kasteelstraat 7, 8755 Ruiselede
0495 92 02 35

kris.de.witte3@telenet.be

kinderen, jongeren, volwassenen
Nederlands, Engels, Frans

DE CLERCQ Jurgen

Lic. Klinische Psychologie
Postgraduaat psychotherapie, optie
psychoanalyse in Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Coupure Rechts 804, 9000 Gent

PRAKTIJK

Coupure Rechts 804, 9000 Gent
0489 18 96 35

jurgen.declercq@yahoo.com

volwassenen

Nederlands, Engels

DELAFORTRIE Steven

Lic. Klinische Psychologie
Antwerpsestraat 147 bus 14, 2640 Mortsel

PRAKTIJK

Pater Vernisstraat 1b, 2610 Wilrijk
0475 92 14 46
sdelafortrie@gmail.com
volwassenen
Nederlands, Frans

INSTITUUT

vzw Albe
Lobelialaan 14, 2950 Kapellen

DELARUELLE Freek

Master Orthopedagogie
Jules Persynstraat 29, 9050 Gentbrugge

PRAKTIJK

Jules Persynstraat 29, 9050 Gentbrugge
0468 19 44 47
freek.delaruelle@gmail.com
jongeren, volwassenen
Nederlands, Engels

DENECKERE Karen

Lic. Klinische Psychologie
Keizervest 8, 9000 Gent

PRAKTIJK

Keizervest 8, 9000 Gent
09 225 38 69
0479 79 96 04
karen.deneckere@skynet.be
kinderen, jongeren, volwassenen
Nederlands

DESCAMPS Hilde

Lic. Germaanse filologie
Master Psychologie
Postgraduaat psychotherapie, optie
psychoanalyse in Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Werken met ouders en kinderen (Ou-ki)
Psychosomatique relationelle (Centre
International de Psychosomatique
Relationelle de Sami Ali)
Groendreef 35, 8620 Nieuwpoort

PRAKTIJK

Groendreef 35, 8620 Nieuwpoort
0476 64 01 82
hilde.descamps@skynet.be
www.derodezonnehoed.be
volwassenen, kinderen, jonge gezinnen
Nederlands, Engels, Frans, Duits

DHAENENS Emma

Contributiestraat 29, 9000 Gent
emma.dhaenens@yahoo.com

GALLE Wim

Lic. Psychologie
Postgraduaat psychotherapie, optie
psychoanalyse in Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Frans Spaestraat 25, 9000 Gent

PRAKTIJK

Frans Spaestraat 25, 9000 Gent
0477 58 09 82
wim.gallew@gmail.com
volwassenen
Nederlands, Frans, Engels

INSTITUUT

P. C. Gent-Sleidinge, campus Sleidinge,
Afdeling APP
Weststraat 135, 9940 Sleidinge

GOEMINNE Gert

Victor Braeckmanlaan 179, 9040 Sint-Amandsberg
0486796903
gertgoeminne@gmail.com

GILLES Laura

Beeldende kunsten Beeldhouwkunst (KASK)
Beeldende Creatieve Therapie (Artevelde Hogeschool)
Postgraduaat Psychoanalytisch georiënteerd
werken met kinderen, jongeren en volwassenen (Hogent)
Werkstraat 56, 9000 Gent

PRAKTIJK

Werkstraat 56, 9000 Gent
0472 33 90 30
gilleslaura@live.be
jongeren, volwassenen
Nederlands

INSTITUUT

P. C. Gent-Seidinge, campus Sleidinge
Weststraat 135, 9940 Sleidinge

HUBAIN Dominique

Lic. Klinische Psychologie
Postgraduaat psychotherapie, optie psychoanalyse in Freudiaans-Lacaniaans perspectief
Spellewerkstraat 20, 9030 Mariakerke

PRAKTIJK

Spellewerkstraat 20, 9030 Mariakerke
0496 99 05 80
dhubain@hotmail.com
jongeren, volwassenen
Nederlands, Frans, Engels

JACOBS Seppe

Lic. Klinische Psychologie
Olifantstraat 62, 9000 Gent

PRAKTIJK

Olifantstraat 62, 9000 Gent
0474 30 94 35
seppejacobs_1999@yahoo.com
jongeren, volwassenen
Nederlands, Frans, Engels

INSTITUUT

PTC Rustenburg, postkuur

JACOBS Pat

Lic. Moraalwetenschappen RUGent 1980
Postuniversitaire cyclus Psychoanalyse en Raadplegingspsychologie 1982-1983
Postgraduaat Psychoanalyse en Raadplegingspsychologie 1984-1985
Eendrachtstraat 100, 9000 Gent

PRAKTIJK

Eendrachtstraat 100, 9000 Gent
+ Plantenstraat 33, 8400 Oostende
09 225 67 03
0495 2155 98
pat.jacops1@telenet.be
volwassenen
Nederlands, Frans, Engels

JANSSENS Mileen

Psychologie, permanente vorming psychoanalyse bij de Belgische School voor Psychoanalyse en GPP, D.U. autisme et troubles apparentés (Lille), Babyobservatie in het gezin (E.Bick), Lille
Annemersstraat 169, 9040 Gent

PRAKTIJK

Annemersstraat 169, 9040 Gent
0494 48 00 55
mileen.janssens@proximus.be
Baby's, jongeren, volwassenen (zwangere vrouwen, perinatale begeleiding), supervisie, studenten in opleiding tot therapeut
Nederlands, Frans, Engels

KALAI Sami

Jules Destréelaan 25, 9050 Gentbrugge
0485 75 07 70

PRAKTIJK

Tuinwijklaan 70, 9000 Gent
0470 12 59 59 (praktijk)
Samikalai@mail.com

KÉSENNE Joannes

Lic. Letteren en Wijsbegeerte
Dr. Psychologie
Postgraduaat psychotherapie, optie
psychoanalyse in Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Geraniumlaan 46, 8400 Oostende

PRAKTIJK

Geraniumlaan 46, 8400 Oostende
0477 74 23 49
joannes.kesenne@telenet.be
volwassenen
Nederlands, Engels

KNOCKAERT Veroniek

Lic. Psychologie
Postgraduaat psychotherapie, optie
psychoanalyse in Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Dr. in de wijsbegeerte
Diverse seminaries en studiedagen binnen
het domein van de psychoanalyse
Kompasplein 20 bus 1203, 9000 Gent

PRAKTIJK

Kompasplein 20 bus 1203, 9000 Gent
0479 24 12 59
veroniek.knockaert@hotmail.com
jongeren, volwassenen, ouderen

KOLEN Filip

Lic. theoretische Fysica
Lic. Wijsbegeerte
Meulesteedsesteenweg 398, 9000 Gent

PRAKTIJK

Meulesteedsesteenweg 398, 9000 Gent
0486 54 45 91
mail@filipkolen.be
jongeren, volwassenen
Nederlands

LEGIEST Erwin

Bachelor Maatschappelijk Werk
Master Sociologie
Postgraduaat psychotherapie, optie
psychoanalyse in Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Eedverbondkaai 284, 9000 Gent

PRAKTIJK

Eedverbondkaai 284, 9000 Gent
0479 49 07 16
erwin.legiest@gmail.be
www.therapeut.gent
www.erwinlegiest.be
(jong)volwassenen
Nederlands, Frans, Engels

MAREELS Wouter

Lic. Klinische Psychologie
Leopoldlaan 154, 9300 Aalst

PRAKTIJK

Leopoldlaan 154, 9300 Aalst
0495 50 50 39
wouter.mareels@gmail.com
kinderen, jongeren, volwassenen
Nederlands, Frans, Engels

MATTHYS Wim

Dr. Psychologie
Master Klinische Psychologie
PEV Psychoanalytische therapie met
volwassenen vanuit Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Kiekenstraat 26, 9000 Gent

PRAKTIJK

Kiekenstraat 26, 9000 Gent
0474 66 58 93
wim.matthys@gmail.com
kinderen, jongeren, volwassenen
Nederlands, Frans, Engels

NEUKERMANS Veerle

Lic. Klinische Psychologie
Nijverheidskaai 153 bus 11,
1080 Molenbeek

PRAKTIJK

Nijverheidskaai 153 bus 11,
1080 Molenbeek
0476 96 86 85
veerle@startmail.com
volwassenen
Nederlands, Frans, Engels, Arabisch (Syrisch)

NOÉ Eli

Lic. Psychologie
Lic. Filosofie
Korte Rijakkerstraat 2, 9030 Mariakerke

PRAKTIJK

Korte Rijakkerstraat 2 – 9030 Mariakerke
0476 27 18 64
elinoe2009@gmail.com
jongeren, volwassenen
Nederlands

INSTITUUT

P.C. Dr. Guislain, afdeling Motu

POLETTE Charlotte

Krijgsgasthuisstraat 168, 9000 Gent
charlotte.pollet10@gmail.com

INSTITUUT

PC Sint-Amandus, Beernem, afdeling geron-
topsychiatrie

PRINGELS Alain

Sint Dorotheastraat 52 – 9040 Sint-
Amandsberg

PRAKTIJK

Sint Dorotheastraat 52 – 9040 Sint-
Amandsberg
0478 53 01 10
alainpringels@gmail.com
volwassenen, jongeren, relaties (inclusief
kinderen), ouderen
Nederlands, Engels, Frans

PROVOST Daniella

Lic. Klinische Psychologie
Postgraduaat psychotherapie, optie
psychoanalyse in Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Bommelstraat 43, 9000 Gent

PRAKTIJK

Bommelstraat 43, 9000 Gent
09 233 72 28
daniella@psychotherapiegent.be
psychotherapiegent.be
jongeren, volwassenen, ouderen
Nederlands, Frans, Engels

QUINTELIER Janne

Master Klinische Psychologie
PEV Psychoanalytische therapie met
volwassenen vanuit Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Nekkersputstraat 265, 9000 Gent
jannequintelier@gmail.com
0499 30 89 67

INSTITUUT

Ciné Rio / de Koer
Crisisteam CAW Oost-Vlaanderen

RAES Hugnette

Lic. Klinische Psychologie
Postgraduaat psychotherapie, optie
psychoanalyse in Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Kortrijksesteenweg 497, 9000 Gent

PRAKTIJK

Kortrijksesteenweg 497, 9000 Gent
09 222 84 05
0475 25 28 89
hugnette.raes@skynet.be
volwassenen
Nederlands

ROELANDTS Dries

Kandidaat Filosofie
Lic. Klinische Psychologie
Postgraduaat psychotherapie, optie
psychoanalyse in Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Bevrijdingslaan 5, 9000 Gent

PRAKTIJK

Bevrijdingslaan 5, 9000 Gent
0495 44 21 67
dries.roelandts@telenet.be
jongeren, volwassenen
Nederlands, Engels

ROOSE Elke

Ledenlijst

Lic. Pedagogische Wetenschappen
Postgraduaat Psychodynamische
Kindertherapie KULeuven
Koningin Astridlaan 43, 2800 Mechelen

PRAKTIJK

Koningin Astridlaan 43, 2800 Mechelen
0495 43 44 96
elkeroose@hotmail.com
kinderen, jongeren, volwassenen
Nederlands

ROYMANS Josée

Lic. Pers- en Communicatiewetenschappen
Lic. Moraalwetenschappen
Postgraduaat psychotherapie, optie
psychoanalyse in Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Krijgslaan 36, 9000 Gent

PRAKTIJK

Krijgslaan 36, 9000 Gent
09 220 68 09
0495 84 83 86
josee.roymans@telenet.be
jongeren, volwassenen
Nederlands

RUELENS Leo

Doctor in de Geneeskunde
Neuroloog
Psychiater
Bac. Filosofie
Kastanjelaan 25, 8700 Tielt

PRAKTIJK

Kastanjelaan 25, 8700 Tielt
+ Paleisstraat 88, 2018 Antwerpen
051 40 51 00
0475 61 33 66
ruelensleo@gmail.com
volwassenen, psychoanalyse/
psychotherapie/ psychoanalytische groep
Nederlands, Frans

SCHRANS David

Doctor Klinische Psychologie
Kasteelstraat 19, 9070 Destelbergen

PRAKTIJK

Kasteelstraat 19, 9070 Destelbergen
0477 62 03 22
david.schrans@gmail.com
jongeren, volwassenen
Nederlands, Frans, Engels

INSTITUUT

Universiteit Gent

SCHUDDINCK Tania

Lic. T.E.W.
Lic. Klinische Psychologie
PEV Klinische Psychodiagnostiek
PEV Psychoanalytische therapie met
volwassenen vanuit Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Familiaal bemiddelaar i.o.
Helenboslaan 30, 2630 Aartselaar
0484 15 96 80
tania.schuddinck@gmail.com

PRAKTIJK

Praktijkhuis De Schom
Elizabethlaan 117, 2600 Berchem
volwassenen, koppels, families ihkv
bemiddeling
Nederlands, Engels

SILLIS Nele

Lic. Klinische Psychologie
Spitaalpoortstraat 70, 9000 Gent

PRAKTIJK

Spitaalpoortstraat 70, 9000 Gent
0468 19 32 79
nele.sillis@live.be
jongeren, volwassenen
Nederlands

INSTITUUT

Adoptiehuis vzw

SIX Ruth

Klinische psychologie
PEV psychoanalytische therapie met
kinderen en jongeren vanuit Freudiaans-
Lacaniaans perspectief
Werkhuizenstraat 87, 9050 Gentbrugge
0496 71 26 17

PRAKTIJK

Werkhuizenstraat 87, 9050 Gentbrugge
0496 71 26 17
ruthsix@gmail.com
kinderen, jongeren, volwassenen
Nederlands, Engels

SOETE Hélène

Master Klinische Psychologie
Gasmeterlaan 114, bus 502, 9000 Gent
helene@soete.be

STALLAERT Lukas

Jupiterlaan 171, 1190 Vorst

PRAKTIJK

Saam, Hagelandkaai 41, 9000 Gent
Lukas@saam.gent

TAELEMANS Tim

Vormingsinstituut - permanente
psychoanalytische vorming
Dikkebeuklaan 22 bus 130, 1090 Jette
0486 95 47 83
ttimoty@hotmail.com

TEMMERMAN Karin

Ledenlijst

Lic. Psychologie
Postgraduaat psychotherapie, optie
psychoanalyse in Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Rijsenbergstraat 119 , 9000 Gent
09 245 35 77
0489 57 29 60
karin.temmerman@hogent.be

INSTITUUT
HOGENT, Departement Sociaal-Agogisch
Werk

THERSSEN Els

Lic. Psychologie
Postgraduaat Psychotherapie, optie
Psychoanalyse in Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Tentoonstellingslaan 101, 9000 Gent

PRAKTIJK
Tentoonstellingslaan 101 , 9000 Gent
0472 40 85 00
els.therssen@telenet.be
volwassenen
Nederlands, Engels

INSTITUUT
P. C. Gent-Sleidinge, campus Gent
Fratersplein 9, 9000 Gent
09 225 82 96

VAN BAELEN Cora

Lichtelareststraat 56, 9080 Lochristi

PRAKTIJK
Voordestraat 6, 9080 Lochristi
0472 45 16 22
coravanbaelen@gmail.com
coravanbaelen.be
kinderen, jongeren en volwassenen
Nederlands, Engels

INSTITUUT
vzw Kompas, woonbegeleider mensen met
MS en NAH (niet-aangeboren hersenletsel)

VAN DE STEENE Leen

Lic. Psychologie
Postgraduaat Psychotherapie, optie
Psychoanalyse in Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Einde WERE 52, 9000 Gent

PRAKTIJK
Einde WERE 52, 9000 Gent
0475 91 12 01
leen.vd.steene@telenet.be
jongeren, volwassenen
Nederlands

INSTITUUT
P. C. Gent-Sleidinge, campus Sleidinge
Weststraat 135, 9940 Sleidinge
09 358 04 11

VAN DE VIJVER Gertrudis

Professor Dr. Filosofie
Lamoraal van Egmontstraat 18 , 9000 Gent

PRAKTIJK
Lamoraal van Egmontstraat 18, 9000 Gent
0496 52 57 28
gertrudis.vandevijver@ugent.be
Nederlands, Frans, Engels

INSTITUUT
Universiteit Gent

VAN DER MEIDEN Carolien

Olifantstaat 62, 9000 Gent

PRAKTIJK

Olifantstaat 62, 9000 Gent
0495 44 48 19
carolienvdmeiden@hotmail.com

VAN DRIESSCHE Frederik

Lic. Psychologie
Land Van Waaslaan 133, 9040 Sint-
Amandsberg

PRAKTIJK

Land Van Waaslaan 133, 9040 Sint-
Amandsberg
0485 44 19 79
fre.van.driessche@gmail.com
kinderen, jongeren, volwassenen
Nederlands, Frans, Engels

VAN HOOFF Michiel

Huisarts
Perso psychotherapie en analytische
psychotherapie
7de Olympiadelaan 118 , 2020 Antwerpen

PRAKTIJK

7de Olympiadelaan 118 , 2020 Antwerpen
0486 06 66 89
michiel.van.hooff@telenet.be
volwassenen
Nederlands, Frans, Engels

VAN NERUM Ivo

Lic. Klinische Psychologie
Vuurkruisenlaan 181, 1020 Brussel

PRAKTIJK

Vuurkruisenlaan 181, 1020 Brussel
02 268 61 51
ivo.van.nerum@skynet.be
jongeren, volwassenen
Nederlands, Frans

INSTITUUT

UZ Brussel
Laarbeeklaan 101, 1090 Brussel

VAN NIEUWENHOVE Ben

Lic. Klinische Psychologie
PEV Psychoanalytische therapie met
volwassenen vanuit Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Kogelstraat 47, 9000 Gent

PRAKTIJK

Kogelstraat 47, 9000 Gent
0477 79 39 21
ben_vannhove@hotmail.com
jongeren, volwassenen
Nederlands, Engels, Spaans

VAN PUYMBROECK Dimitri

Lic. Orthopedagogiek
PEV Psychoanalytische therapie met
volwassenen vanuit Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Jan Van Aelbroecklaan 52, 9050
Gentbrugge

PRAKTIJK

Jan Van Aelbroecklaan 52, 9050
Gentbrugge
0494 23 21 26
dvanpuymbroeck@gmail.com
volwassenen
Nederlands, Frans, Engels, Portugees

VANDEWEGHE Dirk

Lic. Klinische Psychologie
Godshuislaan 84, 8800 Roeselare

PRAKTIJK

Godshuislaan 84, 8800 Roeselare
0476 67 08 57
dirk.vandeweghe1@telenet.be
jongeren, volwassenen
Nederlands, Frans, Engels

VANHEULE Marian

Bachelor Toegepaste Psychologie
Master Klinische Psychologie
Postgraduaat Psychotherapie, optie
Psychoanalyse in Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Simon Stevinstraat 51, 8500 Kortrijk

PRAKTIJK

Simon Stevinstraat 51, 8500 Kortrijk
0499 96 64 37
marian@marianvanheule.be
marianvanheule.be
jongeren, volwassenen
Nederlands

VANOPSTAL Rachel

Lic. klinische psychologie, major
Psychoanalyse aan Ugent
1 jaar Vormingsinstituut Gezelschap
Pevpat Volwassenen aan Ugent
Essenstraat 11, 2060 Antwerpen

PRAKTIJK

Van Geerstraat 13, 2140 Borgerhout
0486 12 25 64
rachelvanopstal@hotmail.com
(jong)volwassenen
Nederlands

VAREWYCK Daisy

Meester in de muziek, optie
muziektherapie
Postgraduaat psychoanalytisch
georiënteerd werken met kinderen,
jongeren en volwassenen
Postgraduaat werken met ouders en hun
kinderen.
Geaggregeerde voor het onderwijs

PRAKTIJK

Sint-Corneliusstraat 18, 9030 Mariakerke
0468 32 26 88
daisy.varewyck@hotmail.com
Psychoanalyse voor jongeren en
volwassenen.
Muziektherapie voor kinderen, jongeren en
volwassenen.
Nederlands, Frans

VERHAEGHE Tom

Leraar Secundair Onderwijs
Lic. Klinische Psychologie
Burg 13, 9700 Oudenaarde

PRAKTIJK

Burg 13, 9700 Oudenaarde
0477 40 04 05
verhaeghetom@yahoo.co.uk
kinderen, jongeren, volwassenen
Nederlands, Spaans, Engels

VERMEESCH Dennis

Lic. Klinische Psychologie
Spitaalpoortstraat 70, 9000 Gent

PRAKTIJK

Spitaalpoortstraat 70, 9000 Gent
0486 76 07 06
dennis.vermeesch@telenet.be
jongvolwassenen, volwassenen
Nederlands, Engels, Frans

INSTITUUT

P.C. Gent-Sleidinge, campus Sleidinge, afdeling Rehab

WALLEGHEM Peter

Lic. Klinische en Ontwikkelingspsychologie
Postgraduaat Psychotherapie, optie
Psychoanalyse in Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Doctor Psychologie
Doctor Filosofie
Belfaststraat 8, 8500 Kortrijk

PRAKTIJK

Belfaststraat 8, 8500 Kortrijk
056 22 87 48
jongeren, volwassenen
peter@psychotherapiewalleghem-vangheluwe.be
psychotherapiewalleghem-vangheluwe.be
Nederlands, Frans, Engels

INSTITUUT

Hogeschool Gent
peter.walleghem@hogent.be

WAERLOP Björn

Graduaat gezinswetenschappen
Lic. Psychologie
PEV Psychoanalytische therapie met
volwassenen vanuit Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Wintervijverstraat 18, 9052 Zwijnaarde

PRAKTIJK

Wintervijverstraat 18, 9052 Zwijnaarde
0479 01 96 73
bjorn.waerlop@telenet.be
jongeren, volwassenen, ouderen
Nederlands, Engels

INSTITUUT

P.C. Gent-Sleidinge, campus Sleidinge
Weststraat 135, 9940 Sleidinge
09 358 04 11

WATERSCHOOT An

Lic. Klinische Psychologie
Postgraduaat Psychotherapie, optie
Psychoanalyse in Freudiaans-Lacaniaans
perspectief
Jan Dhondtstraat 26, 9050 Gentbrugge

PRAKTIJK

Jan Dhondtstraat 26, 9050 Gentbrugge
0497 07 44 88
anwaterschoot@yahoo.com
jongvolwassenen, volwassenen
Nederlands

INSTITUUT

P.C. Gent-Sleidinge, campus Gent
Fratersplein 9, 9000 Gent
09 225 82 96

IN MEMORIAM

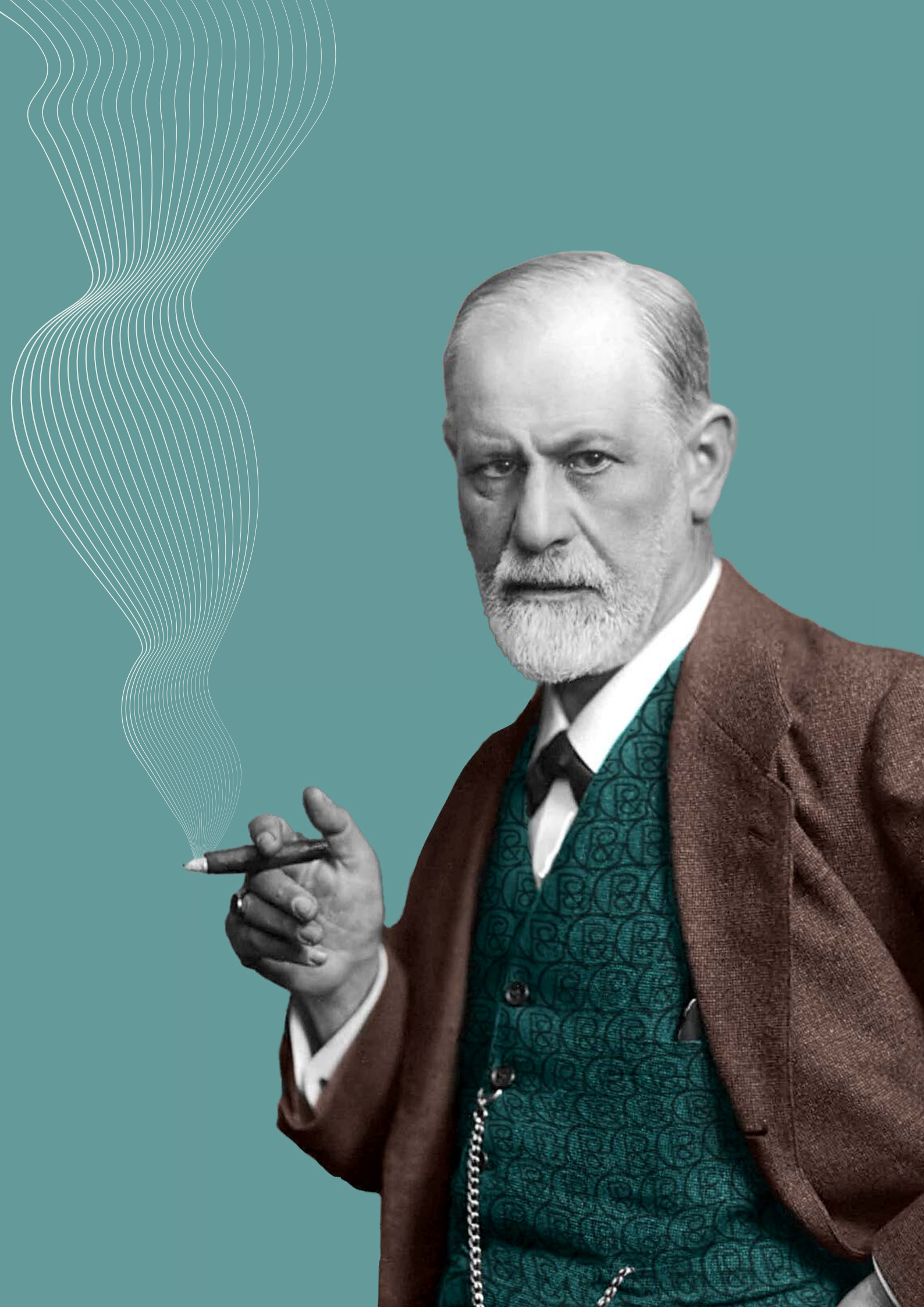
We gedenken onze leden van wie we te vroeg
afscheid moesten nemen...

GEERARDYN Filip

GUIMARÃES Álvaro

QUACKELBEEN Julien

VAN ECKHOUT Jean-Pierre

ARGUMENT VOOR DE INTRADAG 'IS HET VERLANGEN VAN DE ANALYTICUS AUTHENTIEK?'

Octaviaanse discussie 3 juni 2023

Tijdens de intercarteldag van 2022 heeft er een korte, doch levendige gedachtewisseling plaatsgevonden rond het begrip 'authenticiteit'.

Aanleiding daartoe was de bijdrage rond de film 'A couch in New York' van Chantal Akerman. In deze film neemt een charmante jongedame uit Parijs, zonder zelf in analyse te zijn geweest en zonder psychoanalytische vorming te hebben genoten, bij toeval de analytische positie over van een wat uitgebluste psychoanalyticus die zijn appartement in Manhattan te ruil had aangeboden. Haar manier van zijn blijkt voor de patiënten van de psychoanalyticus te werken en brengt veel in beweging. Zelfs zijn hond wordt levendiger.

In de bespreking op de intercarteldag werd dit benoemd als 'zij heeft het'. Hier werd ook de betekenaar 'authentiek' aan gekoppeld. Deze notie werd bevestigd. Is er zoiets als een 'authentiek zijn' als psychoanalyticus? Of bestaat een authentieke analyticus, een persoon 'geboren' voor het werk? Hoe zouden we dat dan kunnen begrijpen? De koppeling tussen 'analyticus' en 'authenticiteit' ontlokte onmiddellijk gemor in de zaal, alsof de vermaledijde Egopsychologen weer als zombies uit het moeras van de dode analytische scholen gekropen kwamen. Maar is de vraag naar authenticiteit zo simpel weg te lachen? Of is er vanuit deze vraag iets wezenlijk te zeggen over de analytische positie?

Menigeen van het gezelschap zou zich misschien liever met andere zaken bezighouden dan met een gepopulariseerd begrip als authenticiteit. Maar net omdat het een betekenaar is die de laatste jaren meer en meer, misschien te pas en te onpas gebruikt wordt, en ingebed is in de dagdagelijkse beslommingen en het gemediatiseerde gepalaver dienen we ons hierover te buigen. Een meesterbetekenaar waarvan niemand echt weet wat die eigenlijk betekent. Dit heeft effecten op de kliniek en praxis van een analyticus. Er wordt verwacht dat de therapeut authentiek is. Daarnaast moet

een therapie leiden tot een authentiek zelf en leven. Enkel en alleen al omdat we ons bedienen van dezelfde taal, en dus onvermijdelijk onderhevig zijn aan de directe en indirecte effecten van een meesterbetekenaar, dienen we ons te ondervragen in onze verhoudingen naar deze betekenaar en de effecten op de praktijk als analyticus.

Vanuit de Lacaniaanse kliniek, met haar onderscheid tussen het volle en het lege spreken en met concepten als 'het verlangen van de analyticus', differentieert de psychoanalyse zich van woorden als 'echtheid' die louter een imaginaire waarde zouden hebben. Lacan maakt in *La direction de la cure et son pouvoir* (1958) een onderscheid tussen het verlangen om een analyticus te zijn en het verlangen van de analyticus. Echter, dit concept kan ook bevraagd worden: is 'het verlangen van de analyticus' als 'puur verlangen' voldoende om de abstinentie niet tot een kil zwijgen te laten verworden?

Vanuit de Britse school wordt de positie van de analyticus in relatie tot het begrip authenticiteit anders gedacht. In Winnicotts concept van het '*false self*' wordt er een '*true self*' verondersteld, zonder dat dit essentialistisch wordt ingevuld. Het blijft de niet te vatten bron van *a spontaneous gesture*, de bron voor een creatief leven. Het 'ware zelf' is nooit een verworvenheid, het wordt verondersteld steeds de traumatische inbreuk op de continuïteit van zijn te overleven die in het 'valse zelf' verdediging optrekt. Het 'valse zelf' lijkt nog het meest op het imaginaire 'gestolde Ego' waar men zich via de analyse kan ontdoen (Ruti, 2011). Een faciliterende omgeving die *good enough* is, is nodig opdat het spelende 'ware zelf' tot ontplooiing kan komen. De analyticus tracht deze omgeving te voorzien.

Hoe kunnen we dit denken in verhouding tot de verschillende conceptualisaties van '*le désir de l'analyste*'? Is het verlangen van de analyticus een puur verlangen? Is dit het product van het einde van de analyse, of de oneindigheid van de analyse? Elk van ons kan er zich als praktiserende analyticus/analysant toe verhouden: welk verlangen is werkzaam in ons werk? Genezing kan dan misschien nooit het doel maar slechts een bijproduct zijn van de 'zuivere kuur', maar verwachten we niet dat degene die de analytische positie in durft te nemen, de eigen analyse ver genoeg heeft doorgevoerd om te komen op een punt waar creativiteit ten aanzien van het eigen verlangen mogelijk wordt? Kunnen we dan spreken van een 'overtuigd verlangen', zoals Lacan nog in het VIIe seminarie over de ethiek deed? Is een creatief leven kunnen leiden, of in contact zijn met het 'authentieke' *true self* een voorwaarde om dit werk te kunnen doen, of een verdacht teken aan een imaginaire wand?

Wat betekent het om van een '*désir averti*' te spreken? In 1963 zal Lacan zijn seminarie afsluiten met te zeggen dat het verlangen van de analyticus geen puur verlangen is. Hij zal het formuleren als een verlangen om *een absoluut verschil* te bereiken. De ethische insteek lijkt daarbij verlaten te worden voor een theorie van de drift, en zorgt voor een vervaging van het verlangen van de analyticus met dat van de analysant. Vervolgens verschuift het concept van het verlangen van de analyticus naar dat van de *analytische act* en uiteindelijk naar het analytisch discours (Tupinamba, 2021).

Omdat er op de intercarteldag onvoldoende tijd was om dit thema goed met elkaar door te spreken, organiseren we een octaviaanse discussie. Het doel van deze werkvorm is een discussie en de uitwisseling van ideeën over controversiële onderwerpen te bevorderen op een minder confronterende wijze. Dit betekent dat er enkele deelnemers

starten die plaats nemen aan een tafel met acht stoelen. De tafel met acht stoelen staat in het midden (geeft tevens het maximum aantal deelnemers van de discussie aan). Uit de kring daar rond komen en gaan de deelnemers. Wie zijn discussiepunt heeft aangehaald en klaar is met spreken laat vrije plaats aan andere deelnemers aan de buitenste kring.

We leggen hierbij volgende teksten op tafel:

Hebbrecht, M. (2014) *Authenticiteit: een psychoanalytische benadering*. Tijdschrift voor Psychotherapie, 40 (3), 184-196.)

Ruti, M (2011) *Winnicott with Lacan. living creatively in a postmodern world*. In: Kirshner, A. (2011) *Between Winnicott and Lacan. A Clinical engagement*. New York: Routledge.

Tupinamba, G. (2022) *The desire of psychoanalysis. Exercises in Lacanian thinking*. Illinois, Northwestern University Press.

Roymans, Josée, *Che voi. Over het verlangen van de analyticus*. Psychoanalytische perspectieven (vol 19) 2001.

Twee sprekers worden gevraagd om het gesprek op gang te brengen met hun argumenten ten aanzien van de tekst, maar van alle deelnemers wordt verwacht dat ze de tekst hebben voorbereid om mee te komen participeren aan de gedachtewisseling.

Ben Van Nieuwenhove en Bert De Meulder

HET SEMINARIE ERKENNING: EEN EXTIEME PLAATS VOOR HET SPREKEN

Gedurende anderhalf jaar hebben de leden van het Gezelschap zich ingezet voor een werk binnen het zogeheten Seminarie Erkenning, dat zich als taak had aangemeten de vraag te stellen naar het verdwijnen van elke officiële vorm van erkenning (als analyticus of als psychoanalytisch therapeut) binnen het Gezelschap.

Een voorlopig, voorzichtig besluit dat zich vanuit de geleverde arbeid aan ons opdringt, is dat de getuigenis van levensbelang is voor de vereniging. Wanneer er niemand meer is om te getuigen over dat punt wat ons met elkander verbindt in een analytische vereniging kan er van vereniging geen sprake meer zijn. Maar om tot dat besluit te komen hebben wij met het Seminarie een weg afgelegd, een weg die in veel opzichten veel instructiever, veel rijker en veel inspirerender is dan het besluit waartoe wij zijn gekomen.

Wat is evenwel het verband tussen erkenning en getuigenis? Waarom is een getuigenis zo belangrijk voor de vereniging? En tot slot, hoe kan een vereniging zich verhouden ten aanzien van de getuigenis van haar leden?

Van erkenning naar getuigenis

Het begon alsof het niets was, '*comme si de rien*'. De werkgroep analytici werkt niet meer! Een groep die oorspronkelijk in het leven was geroepen om zich te buigen over de moeilijke kwestie van de analytische positie in al haar hoedanigheden, en dit op basis van regelmatige bijeenkomsten, had zich afgekeerd van de haar opgedragen taak - misschien wel op het specifieke punt waarop die taak zich van alle semblant ontdaan had? Daarenboven waren er ook geen aanvragen van de leden meer om, middels een getuigenis over het eigen parcours, deel te nemen aan deze werkgroep.

Dan brokkelde ook die andere, kleinere vesting van het analytische vraagstuk af: de commissie psychotherapie werd ontbonden, want niemand stelde nog expliciet de vraag aan het Gezelschap om erkend te worden als psychoanalytisch therapeut.

Expliciet. Impliciet bleef de vraag immers aanwezig, bijvoorbeeld wanneer een lid aan het Gezelschap vraagt om zijn of haar praktijk bekend te maken binnen de grotere groep. Dat kan ook niet anders, als we ervan uitgaan dat de erkenning door de Ander de initiatie van het subject in het Symbolische markeert (Kojève, 1947).

Een vraag van het subject ontmoet steeds, of uiteindelijk, de positie van het manco in de Ander als punt van ontmoeting met diens verlangen. Maar soms is de analyticus, als Ander, al te gretig om de abstinentie aan te wenden als alibi voor dit verlangen en de verantwoordelijkheid die daar mee gepaard gaat – waarop onze ethiek ons aanspoort te antwoorden met de vraag of de clinicus in kwestie dan wel de erkenning als analyticus waardig is. Men autoriseert zich immers niet louter vanuit zichzelf, maar ook vanuit enkele anderen.

Het Gezelschap, als Ander, heeft dus haar verlangen als vereniging te bevragen als het subject de vraag om erkenning tot haar richt. Dit is niet enkel van fundamenteel belang voor dat subject, het is ook vitaal voor de vereniging zelf opdat zij zou kunnen blijven bestaan. Zeker wanneer deze vraag om erkenning gebeurt binnen een samenleving die de analyse, als getuigenis over het onbewust verlangen, niet enkel dreigt te verpletteren onder een praktijk waar de discrete punten waarop een subject zijn spreken tot een particuliere ander richt verzwolgen worden door een allesomvattend systeem, maar het beluisteren van deze getuigenis ook vervangen wordt door een bureaucratisch systeem met fundamenteel commerciële motieven (Galle, 2019).

Als wij de vraag van de analysant beluisteren als een vraag naar de erkenning van het onbewust verlangen, dan kunnen wij de vraag om erkenning binnen een vereniging ook beluisteren als een vraag om erkenning van het verlangen om praktijk te voeren. De wijze waarop dit verlangen de praktijk vorm geeft is evenwel hoogst particulier. Het zou dus een vorm van miskening van dit verlangen zijn om de erkenning te bezegelen met een antwoord dat neerkomt op een vlakke benoeming: 'u bent analyticus' of 'u bent psychoanalytisch therapeut'. De erkenning ligt eerder in het feit dat het Gezelschap als Ander een plaats geeft aan haar eigen verlangen om de getuigenissen van haar leden te ontvangen en dat zij op de plaats van waarop zij luistert haar manco aanbiedt opdat het subject in zijn getuigenis iets van zichzelf kan horen. Geeft men immers aan de vraag om erkenning geen gehoor als vereniging, en cultiveert men in het kielzog van die vraag niet het collectieve verlangen dat meer is dan de som van de delen, dan is dit nefast voor het voortbestaan van zowel de praktijk die vraagt om beluisterd te worden als voor de Ander aan wie wordt gevraagd de getuigenis te ontvangen.

Van getuigenis naar erkenning

De eerder afwezig en lusteloos kijkende man die op de kaft van dit nummer prijkt, is Black Elk. In het boek *Black Elk Speaks* geeft de Amerikaanse dichter John G. Neihardt (1932) de getuigenis weer van deze Ongala Lakota indiaan, wiens pijnlijke lot het was zijn visioen over de ondergang van zijn volk bewaarheid te zien worden. Het boek is een poging van deze voormalige strijder en medicijnman om zijn getuigenis over de ondergang van zijn volk door te geven. De getuigenis is in die zin geen getuigenis van een individu, maar een getuigenis van allen: “if it were only the story of my life I think I would not tell it” (ibid., p. 1). Ook het visioen waarover hij getuigt is geen individuele aangelegenheid, maar (be)treft de gehele Ongala Lakota stam. Black Elk beslist om Neihardt zijn getuigenis te geven opdat de geest van zijn volk verder kan blijven

bestaan – een volk dat, na de barbaarse vernietiging door de blanke bezetter en de commerciële vernedering door Buffalo Bill en zijn alcolyten, zijn erfenis ziet uitdrogen achter de holle blik waar Black Elk op de foto blijk van geeft. Zijn getuigenis verhaalt hoe de stam, ondanks heftig en vaak gewelddadig verzet, vanuit een naïef vertrouwen in de blanke met zijn “business deals” en “land deeds” aan het kortste eind trekt en tot steeds schaarser grondgebied wordt teruggedrongen – tot de krachtige Geest die het samen hield enkel nog voortbestaat in de woorden van de weinigen die de geschiedenis nog kunnen navertellen.

Ook de analysant kan worden beschouwd als een getuige. Philippe Réfabert (2018, p. 167) stelt in zijn boek *Comme si de rien. Témoignage et psychanalyse*: “il [est] fructueux de voir dans la cure cette expérience où un analyste crée les conditions telles que le témoin dans l’analysant voie sa capacité de témoigner, pour lui et pour l’autre.”. De analysant wordt aldaar beschouwd als getuige van de wording van het subject. Kunnen wij hier geen parallel trekken met de getuigenis van Black Elk? Wanneer deze subjectwording wordt gemarkeerd door een vurig verlangen om de positie van analyticus in te nemen in een klinische praktijk, welke vorm die ook aanneemt, is het dan niet eveneens belangrijk om hier een getuigenis van op te leveren? Welke finaliteit kan een dergelijke getuigenis beogen?

Black Elk werd op het einde van zijn leven blind, maar in plaats van net als Oedipus uit te schreeuwen dat het beter ware nooit geboren geweest te zijn beslist hij te getuigen. Om zichzelf te redden? Neen, om zijn volk te redden. Hieruit kunnen wij iets leren. Binnen de context van een vereniging kan de getuigenis immers aangewend worden om het voortbestaan van deze vereniging te ondersteunen. Wie getuigt over zijn verlangen om de analytische positie in te nemen vertrekt van het particuliere, maar richt zich tot het collectieve. We kunnen ons dus afvragen hoe het collectieve zich verhoudt tot deze getuigenis. In het verleden heeft men middels de geïnstitutionaliseerde ‘passe’ en daaraan gekoppelde benoeming op Imaginair niveau getracht het collectieve te bestendigen - wat in zekere zin mislukt is (Hofstein, 2017). Het collectieve wordt niet bepaald door het verlangen om Imaginair gebrandmerkt te worden - dat is hoe de cowboys hun kudde bijeen hielden - maar wel door de getuigenis an sich. Het is de getuigenis, als een getuigenis over tegelijk het hoogst particuliere en datgene wat het collectieve bindt - over het punt waarop het verlangen verschijnt, i.c. het verlangen om de analytische positie in te nemen - die het collectieve bepaalt en laat verder leven. En dus is het van kapitaal belang dat het collectieve deze getuigenis onthaalt onder het teken van de levensdrift, haar eigen levensdrift. Aldus werd in de schoot van het Gezelschap een seminarie erkenning geboren, ten einde te bevragen hoe het Gezelschap als collectief opnieuw een plaats kan geven aan de getuigenis van haar leden.

Besluit

Het Gezelschap wou, misschien vanuit een haast, onmiddellijk besluiten en begon met een directe vraag naar getuigenis. Kunnen nieuwe, oude en eventuele bijna-leden getuigen over hun verhouding ten aanzien van het Gezelschap en de wijze waarop zijn hun al dan niet aanhangen aan het Gezelschap verknopen met de analytische positie? Deze vraag kreeg een lauw ontvangst en wij werden genoodzaakt een andere koers te varen. Aldus ontstond een Seminarie Erkenning, hetwelke vorm gaf eerst aan de vraag wat erkenning is, vervolgens aan de de vraag wat de functie van een getuigenis is

binnen de vereniging. Het verlangen van het Gezelschap als collectief speelt hierin een doorslaggevende rol en de geestdrift waarmee dit Seminarie het afgelopen anderhalfjaar gewerkt is op zich al getuige daarvan. De vraag wordt nu op welke wijze het Gezelschap vorm kan geven aan haar verlangen om te onthalen, om blijvend te onthalen – want wij hoeven alleszins niet te wachten op onze ondergang alvorens te getuigen.

Gedurende de werkjaren 2017-2018 en 2018-2019 kwam het Seminarie Erkenning samen op volgende data: 17 maart, 14 april, 26 mei, 16 juni, 7 september, 12 oktober, 23 november 2018. In 2019 kwam het seminarie samen op: 25 januari, 15 februari, 15 maart, 19 september.

Op 1 december 2018 werd de tussentijdse vrucht van ons werk gepresenteerd op het Seminarie van het I-AEP over “La Passe” in Parijs.

Op 28 april 2019 organiseerde het GPP een extra Algemene Vergadering waar de voorlopige resultaten, zoals gepubliceerd in Extiem 10, werden onderworpen aan een rondetafelgesprek. De werkzaamheden zetten zich op het moment van schrijven (september 2019) door.

Geciteerde bronnen

Galle, W. (2019). *Psychoanalyse? Hystorie en actualiteit van een onmogelijk beroep* - deel 1 Gent, Idesça.

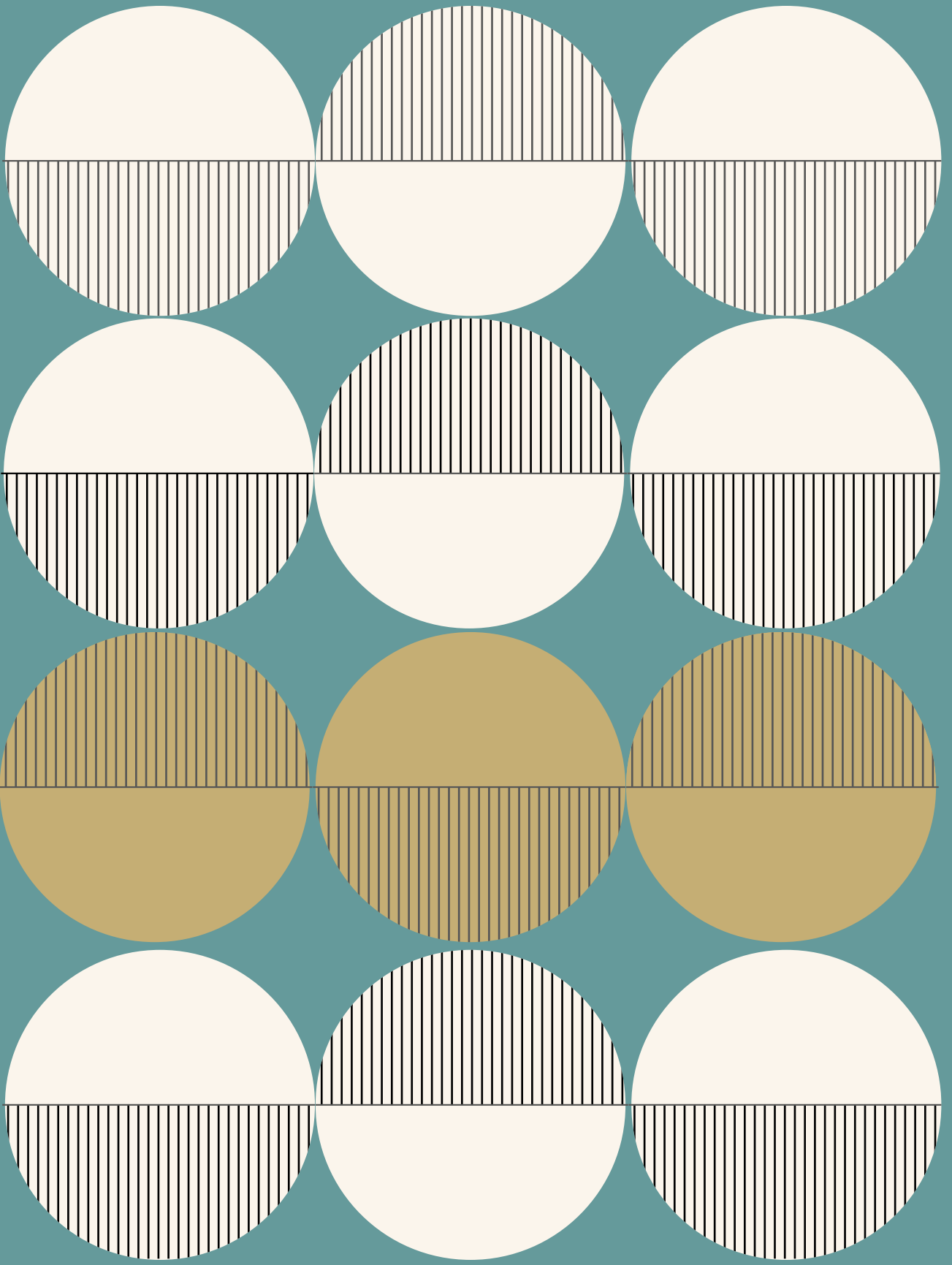
Hofstein, F. (2017). *La passe de Lacan*. Paris, Felin.

Kojève, A. (1947). *Introduction à la Lecture de Hegel*. Paris, Gallimard.

Lacan, J. (1966 [1953]). *Fonction et Champ de la Parole et du Langage en Psychanalyse*. In: *Écrits*. Paris, Seuil, 237 – 322.

Neihardt, J. G. (2014 [1932]). *Black Elk Speaks. The Complete Edition*. Lincoln, NE: University of Nebraska Press.

Réfabert, Ph. (2018). *Comme si de Rien. Psychanalyse et Témoignage*. Paris, Campagne-Première.

EEN PASSAGE VIA HET CARTEL PERMANENT ONTHAAL. EEN UITNODIGING

Uitgangspunt is de problematisering van de kwestie van de erkenning. De Onthaalavond is naast het Atelier en in mindere mate de Intercarteldag op dit moment de plaats binnen het GPP waar erkenning en getuigenis nog samen en georganiseerd voorkomen. Indien het GPP de plaats voor getuigenis niet wil beperken tot een eerste ontmoeting tussen elk lid en de vereniging of tot éénmalige jaarlijkse evenementen, lijkt het een logisch gevolg dat het onthaal binnen het GPP van structurele aard is. De idee van een Permanent Onthaal ligt immers in het verlengde van de permanentie van de analytische vorming en hoewel Lacan stelt dat de analyticus zichzelf te autoriseren heeft, laat hij ook verstaan dat elkeen best enkele anderen passeert.

Heeft de vereniging in deze een verantwoordelijkheid? Met andere woorden, laten we de kwestie van het passeren via anderen over aan het toeval of creëren we een permanente spreekruimte voor de leden die iets van het toeval organiseert? Een spreekruimte die het niets aan het toeval overlaat...

Een vraag naar lidmaatschap is een vraag naar erkenning ten aanzien van een analytische vereniging. Tegelijkertijd vormt het eveneens een erkenning voor de vereniging zelf, als Ander. De kwestie van de erkenning zou zich evenwel kunnen laten fossiliseren tot een statische wederkerigheid. Het oprichten van een Cartel Permanent Onthaal beoogt een dergelijke impasse te dynamiseren (om ongetwijfeld op andere impasses te stoten). Leden permanent onthalen en beluisteren in hun getuigenis, kan van vitaal belang zijn voor zowel het subject als voor de vereniging zelf. Elke psychoanalytische vereniging die naam waardig heeft op haar manier te zoeken naar een dispositief dat ruimte creëert ter bevraging van de singuliere verhouding ten aanzien van de analytische positie en ethiek. Permanent Onthaal kan in die optiek gedacht worden vanuit een dubbele functie. Enerzijds als een atelier voor ontmoeting, anderzijds als een 'lieu d'insistance'.¹ Er wordt werk gemaakt van ontmoeting, allerm minst met de garantie dat

1 Pour un Lieu d'insistance, Alain Didier-Weill

deze zal plaatsvinden maar niettemin door het een kans te geven. Ontmoeting kan een moment van passage zijn, iets wat het subject raakt en ervoor zorgt dat iets niet meer is zoals voorheen.

Concreet zou vanuit het Secretariaat Onthaal een oproep voor een 'cartel van getuigenissen' gelanceerd worden. Dit Cartel Permanent Onthaal bestaat uit vier deelnemers. Wie zich ervoor engageert, verklaart zich bereid om binnen dit Cartel een getuigenis over het eigen parcours af te leggen ten overstaan van 3 anderen. De wijze waarop men deze getuigenis aflegt en waarover men getuigt, behoort tot de vrijheid en de verantwoordelijkheid van elk particulier subject. Dit veronderstelt een zich risikerend spreken in zijn intimiteit en een spreekruimte die een verknoping kan zijn tussen klinische ervaring, theorie en intieme analytische ervaring. Elke bijeenkomst werkt aldus rond één getuigenis van één van de deelnemers.

Qua methodiek schuiven we volgende optie naar voor: toetreden tot het Cartel gaat gepaard met het initiatief van het getuigen. Na het afleggen van een getuigenis, neemt men -samen met 2 anderen- de volgende 3 bijeenkomsten de onthalende functie waar. Vervolgens valt men af en wordt de stok doorgegeven aan een nieuwe getuigende deelnemer.²

Qua statuut is er zowel gelijkheid als verschil. Gelijkheid in de zin dat alle leden van het Cartel hetzelfde statuut hebben, niet van toeschouwer maar van participant. Verschil daar deelname aan het Cartel een verschuiving in positie veronderstelt, van getuigen naar getuige zijn. Elk lid wordt uitgenodigd en/of kan zich vrijwillig opgeven. Het Secretariaat Onthaal neemt in deze een faciliterende functie waar, zowel in de oprichting als in de betrachting de machinerie draaiende te houden

Na de opstart zal het Cartel vervellen tot een permuterend Cartel. Via uitnodiging door de deelnemers van het Cartel wordt steeds een volgende participant gevraagd te passeren via een act.

Tot slot, nog een aantal praktische en minder praktische modaliteiten. Leden die zich wensen te engageren voor het Cartel kunnen dit laten weten aan het Secretariaat Onthaal. Ook indien er vragen zouden zijn, staan we paraat om - in de mate van het mogelijke - deze te beantwoorden. De locatie alwaar het Cartel plaatsvindt, laten we over aan de keuze van het Cartel. Bij één van de deelnemers, op een 'neutrale' plek of elders?

Filip & Seppe
Namens het Secretariaat Onthaal (2019-2021)

2 Ter oprichting van het Cartel zal een afwijkende logica gevolgd worden en zullen de 3 onthalende deelnemers die de eerste getuigenis ontvangen niet eerst zelf getuigd hebben.

PUBLICATIES VAN DE LEDEN

Deze lijst van publicaties van leden van het Gezelschap voor Psychoanalyse en Psychotherapie is het resultaat van een rondvraag onder de leden. Deze lijst is echter helemaal niet exhaustief en bevat bovendien enkel publicaties daterend na 2005.

BERGMANS Sara

S. Bergmans (2007), "Een kind wordt gedood", *Psychoanalytische Perspectieven*, jg. 25/1.

BLOMME David

D. Blomme, (2010). Omgaan met agressie binnen de instelling: slaags raken met mensen voor wie we er proberen te zijn. *Psychoanalytische Perspectieven*, 28/1-2, pp. 71-88.

D. Blomme, (2011). Over de relevantie van het vragen naar dromen voor de klinische praktijk. In: Walleghem P. (Ed.) *Psychoanalyse in de klinische praktijk*, Gent: Academia Press, pp. 33-64.

D. Blomme, (2011). Editoriaal. *Psychoanalytische Perspectieven*, 29/1-2.

D. Blomme, (2011). De grap en haar relatie met het onbewuste: Freuds voetnoot bij de droomduiding. *Psychoanalytische Perspectieven*, 29/1-2.

D. Blomme, (2012). Editoriaal. *Extiem. Rondzendbrief van het gezelschap voor psychoanalyse en psychotherapie*, 1, pp. 1-2.

D. Blomme, (2012). Preliminair. *Extiem. Rondzendbrief van het gezelschap voor psychoanalyse en psychotherapie*, 1, pp. 91-92

D. Blomme, (2012). De verantwoordelijkheid van het subject: het begin en einde van de analyse. *Psychoanalytische Perspectieven*, 30 (4).

COPPENS Hilde

H. Coppens (2005), “De blik van Medusa. Het panoptisch ideaal in vraag gesteld”, *Psychoanalytische Perspectieven*, jg.32/2, pp. 195-208.

Coppens, H. (2020). Een stap in het ongewisse: waar een einde een begin is... een getuigenis over een analyse en de passe. *Psychoanalytische Perspectieven*, 38 (3), 387-402.

DE MEULDER Bert

B. De Meulder (2013). Haat doet leven. Een lectuur van Winnicotts theorie van de primitieve destructie. *Extiem, Rondzendbrief van het Gezelschap voor Psychoanalyse en Psychotherapie*, 2, pp. 51-60.

DE NEEF Nathalie

N. De Neef, (2024). La direction de la cure et l’unicité de la danse moderne. *Extiem. Rondzendbrief van het Gezelschap voor Psychoanalyse en Psychotherapie*, 14: 137-146

DECLERCQ Jurgen

J. Declercq, (2012). Van luisteren naar spreken. *Extiem. Rondzendbrief van het gezelschap voor psychoanalyse en psychotherapie*, 1.

J. Declercq, (2014). De homoseksueel bestaat niet. Homoseksuelen en/in analyse. *Extiem. Rondzendbrief van het gezelschap voor psychoanalyse en psychotherapie*, 4.

J. Declercq, (2017). money, Money, MONEY, *Extiem. Rondzendbrief van het gezelschap voor psychoanalyse en psychotherapie*, 7.

DELARUELLE Freek

F. Delaruelle, (2017). Vree(m)dheid/handicap. *Extiem. Rondzendbrief van het gezelschap voor psychoanalyse en psychotherapie*, 7.

DENECKERE Karen

K. Deneckere, (2016). Een brokstuk uit een analyse met een kind of het belang van de taal voor het oedipale gebeuren, *Psychoanalytische Perspectieven*, vol. 24, nr. 2, pp. 215-244

DESCAMPS Hilde

H. Descamps, (2022). Van lijfelijke ervaring tot belichaamde metafoor. In: *Tijdschrift voor Psychoanalyse*, jaargang 28, 4.

H. Descamps, (2023). Niet zonder de Ander. In: *Tijdschrift voor Psychoanalyse*, jaargang 29, 4.

H. Descamps, (2024). De trans-ervaring, een creatief symptoom? In: *Queer, een psychoanalytische queeste*, Gompel & Svacina.

H. Descamps, (2025). *Vreemd vertrouwd. Het spanningsveld tussen psychoanalyse en EMDR*, Sijbbolet, Amsterdam.

GALLE Wim

W. Galle (2005). “Een talige barrière tegen de dwangarbeid van de herhaling?”, *Rondzendbrief in het Freudiaanse Veld*, jrg. XX, 69: 27-33.

W. Galle (2006). “‘Het lichaam is een tijdbom’ . Urgentie en crisis op de overgang van jeugd naar volwassenheid”, *Psychoanalytische Perspectieven*, 24, 2: 167-181.

W. Galle (2007). “Vrije associatie: spreken ... en de rest?”, *Psychoanalytische Perspectieven*, 25, 2: 223-242.

W. Galle (2007), “Comment dé-chiffrer un sujet en souffrance?”, *Confluents (revue de l’institut wallon pour la santé mentale)*, 17: 26.

W. Galle (2010), “De geverfde vogel. Geweld in de verhouding tussen het subject en de ander”, in : P. Wallegheem, *Psychoanalyse in de klinische praktijk*, Academia Press, 119-132.

W. Galle (2010). Een open brief in een gesloten omslag, *Psychoanalytische Perspectieven*, 28, 1-2: 11-23.

W. Galle (2012). Anna G. & Sigmund Fr. : er is geen seksuele verhouding? Freuds hantering van de (tegen)overdracht en het vraagstuk van de vrouwelijkheid, *Psychoanalytische Perspectieven*, 30, 2: 145-167.

W. Galle (2012). Plus ... ou moins?, *Extiem. Rondzendbrief van het Gezelschap voor Psychoanalyse en Psychotherapie*, 1: 83-86.

W. Galle (2013). Lacans geschiedenis van Halve Kip. Over talen en vertalen, vormen en vervormen, *Extiem. Rondzendbrief van het Gezelschap voor Psychoanalyse en Psychotherapie*, 2: 5-12.

W. Galle (2013). Brieven over leven, liefde ? en psychoanalyse, *Tijdschrift voor Psychoanalyse*, 19, 3: 216-217.

W. Galle (2013). Pleidooi voor een klinisch veld: het onmogelijk beroep van analyticus. *Het Forum van de psychoanalytici*, 2 (december): 8.

W. Galle (2014). Welke mogelijkheidsvoorwaarden voor een onmogelijk beroep? Enkele notities bij een lektuur. Skripta. *Bulletin van de Kring voor Psychoanalyse van de New Lacanian School*, 25: 27-37.

W. Galle (2015). Wat is een psychotherapie voor een analyticus die refereert naar het onderwijs van Lacan?, *Extiem. Rondzendbrief van het Gezelschap voor Psychoanalyse en Psychotherapie*, 5: 83-93.

W. Galle (2015). Ten geleide, in: Ch. Demoulin (2015). *Depsychoanalyse, een therapie?* (vertaling PatJacops, Wim Galle, Dries Roelandts & Olaf Mylle), Gent: Idesça: 7-8.

W. Galle (2016). De logica van het fantasma (verslag van de studiedag Het fantasma - in gesprek met het Reële?), *Tijdschrift voor Psychoanalyse*, 22, 2: 144-145.

W. Galle (2018). *Psychoanalyse? Actualiteit en hystorie van een onmogelijk beroep. Deel I. Over charlatans die niet wijken voor het verlangen*, Gent: Idesça.

GEERARDYN Filip †

F. Geerardyn, (Ed.) (2010). *Psychoanalytische Perspectieven*, 28, 3-4, p. 211-380. F. Geerardyn, (Ed.) (2010). *Psychoanalytische Perspectieven*, 28, 1-2, p. 1-210.

Defrance, S. & Geerardyn, F. (2010). Candy darling. *Psychoanalytische Perspectieven*, 28, 1-2, p. 191-207.

Bazan, A., Van Draege , K., De Kock, L., Brakel, L.A.W., Geerardyn, F. & Shevrin, H. (2011). Empirical evidence for Freud's theory of primary process mentation in acute psychosis. *Psychoanalytic Psychology*, DOI: 10.1037/a0027139.

F. Geerardyn, (Ed.) (2011). *Psychoanalytische Perspectieven*, 29, 3-4, p. 189-454. F. Geerardyn, (Ed.) (2011). *Psychoanalytische Perspectieven*, 29, 1-2, p. 1-188.

F. Geerardyn, (2011). Macht in Don Carlos: wiens (on)macht?. *Tijdschrift voor muziektherapie*, 2, 2, p. 21-31.

F. Geerardyn, (2011). On the function of narratives in the coming into being of the subject. In: Nelis, J. (Ed.) (2011). *Receptions of antiquity*. Academia Press, Gent, p. 169-177.

Vanheule, S., Roelstraete, B., Geerardyn, F., Murphy, C., Bazan, A. & Brakel, L.

(2011). Construct validation and internal consistency of the geometric categorization task (GEOCAT) for measuring primary and secondary processes. *Psychoanalytic Psychology*, 28, 2, p. 209-228.

F. Geerardyn, (Ed.) (2012). *Psychoanalytische Perspectieven*, 30, 4, p. 349-446. F. Geerardyn, (Ed.) (2012). *Psychoanalytische Perspectieven*, 30, 3, p. 239-348.

F. Geerardyn, (Ed.) (2012). *Psychoanalytische Perspectieven*, 30, 2, p. 115-238. F. Geerardyn, (Ed.) (2012). *Psychoanalytische Perspectieven*, 30, 1, p. 1-114.

F. Geerardyn, (2012). Under the spell of Spellbound, De filmische voorstelbaarheid van het tijdloze onbewuste, *Psychoanalytische Perspectieven*, 30, 4, p. 391-405.

F. Geerardyn, (Ed.) (2012). *History of Psychology* (2nd Edition), Pearson Custom Publishing, Harlow, Pearson, p. 1-396.

Van Dam, E. & Geerardyn, F. (2012). Beantwoording van de vraag: Wat is verlichting?, Ned. vertaling van I. Kant (1784), Beantwortung der Frage: Was ist Aufklärung?. *Psychoanalytische Perspectieven*, 30, 3, p. 339-345.

HUBAIN Dominique

D. Hubain, (2024). Het orale object in 'Dora'. Freuds confrontatie met de overdracht als kantelpunt naar een ondervraging van de vrouwelijkheid en de finaliteit van de kuur, in: Adriaensen M. (Ed.), *Het object in de psychoanalyse. Hoe wij in liefde en seksualiteit altijd weer op zoek gaan naar wat we verloren hebben*, Leuven: Acco, pp. 49-85.

D. Hubain, (2024). Droomduiding en fallische functie: Lacans lezing van Ella Sharpes Dream Analysis, in: Adriaensen M. (Ed.), *Het object in de psychoanalyse. Hoe wij in liefde en seksualiteit altijd weer op zoek gaan naar wat we verloren hebben*, Leuven: Acco, pp. 155-187.

JACOPS Pat

P. Jacobs (1985), Over de dynamiek van de overdracht in de analytische kuur. Een herlezing van Freuds "Zur Dynamik der Übertragung" met het L-schema van Lacan, *Rondzendbrief uit het Freudiaanse veld*, IV, nr. 19, pp. 23-38.

P. Jacobs (1988), Pervola. Een spoor in de sneeuw. Een film van Orlow Seunke, *Rondzendbrief uit het Freudiaanse veld*, VI, nr. 30, pp. 57-58.

P. Jacobs (1990), Lacans "Jeunessede Gide": onmogelijkheid en noodzakelijkheid van een vertaling, *Rondzendbrief uit het Freudiaanse veld*, IX, nr. 43, pp. 35-42.

P. Jacobs (1990), André Gide of de kunst als object van verlangen. In: *Psychoanalytische Perspectieven*, 1990, nr. 15, pp. 97-117.

P. Jacops (1992), Van de ene wereld naar de andere. Psychoanalyse en kunstkritiek. In: *Psychoanalytische Perspectieven*, 1992, nr. 17, pp. 11-18.

P. Jacops (1995), Heeft de psychoanalyse iets te zeggen over het racisme? In: *Psychoanalytische Perspectieven*, 1995, nr. 27, pp. 76-86.

P. Jacops (1997), Enkele bedenkingen rond het werken met adolescenten: onmiddellijk therapie of later analyse?. In: *Psychoanalytische perspectieven*, 1997, nr. 30, pp. 107-115.

P. Jacops (1999), Jacques De Busscher: criticus en clinicus. In : *Psychoanalytische Perspectieven*, 1999, nr. 36, pp. 63-75.

P. Jacops, (2003, Violence en Institution, in : *La Violence, Actes du 1er colloque de psychanalyse de l'Association des forums du Champ lacanien de Wallonie*, Liège, 3 mei 2003.

P. Jacops (2005), “De Maulwerke 2005 van Dieter Schnebel en het Kunstarbeidersgezelschap”, in: *Psychoanalytische Perspectieven*, jg. 23/3-4, pp. 327-332.

P. Jacops (2006), “Technologie moderne, Métonymie du désir et inflammation de l'Objet, Nouveaux symptômes ? », *Acte du 2éme colloque de psychanalyse de l'Association des Forums des Champs Lacanien de Wallonie*, Louvain-la-Neuve, 6 mai 2006, pp. 77-78.

P. Jacops (2007) En quoi le psychanalyste est-il bien qualifié pour recevoir des gens en urgence ?, In: *Psychanalyse dans la cité, Inconscient et santé mentale, Actes du Colloque de psychanalyse organisé par l'Association des Forums du Champ Lacanien de Wallonie*, 20 octobre 2007.

P. Jacops (2009) Psychoanalyse en muziek, in: *Tijdschrift muziektherapie*, 11e jaargang, nr. 23, nov. 2009, pp. 18-21.

A. Joos de ter Beerstet P. Jacops (2012), Conversation flamande à deux voix, *La Revue Lacanienne*, Numéro 11, La Psychanalyse et les langues, Erès, Toulouse.

P. Jacops (2012), Het cartel als oorlogsmachine tegen de didacticus. *Extiem. Rondzendbrief van het gezelschap voor psychoanalyse en psychotherapie*. 1, pp. 77-81.

P. Jacops e.a. (2015), De psychoanalyse, een therapie?, Vertaling van *La Psychanalyse, Thérapeutique?* van Christian Demoulin, Idesça, Gent, 91 pp.

P. Jacops (2019), Deemoed. In: *Psychoanalytische Perspectieven* 2019-37/1, pp. 607-612.

P. Jacops (2019), De Resonantie van de Stilte. In: *Psychoanalytische Perspectieven* 2019-37/1, pp. 613-618.

P. Jacops (2022), Zonder muziek zou het leven een vergissing zijn!, in: *Psychoanalytische Perspectieven*, 2022 – 40/01, pp. 75-85.

P. Jacobs (2024), In den beginne was de stem. In: *Het Object in de Psychoanalyse. Hoe wij in liefde en seksualiteit altijd weer op zoek gaan naar wat we verloren hebben*. Ed.: Mark Adriaensen, Tuchè, Acco Learn, pp. 417-428.

JANSSENS Mileen

2025 Interview avec Jacques Pain, in: Institutions.

In: Mappalibri, Beschouwingen. Portretten en verdubbeling. Murakami en Gogol (2024)

Red. Themanummer Psychoanalytische Perspectieven. Autismen, Kevin ontdekt de dingen Vol 41 (3) 2023

In Themanummer Autisme PP: Kevin ontdekt de dingen. | Vol 41 (3) 2023 In: Kinet, M. (2012). Een kind wordt gedroomd.

In Chimères : Fragmentset liaisons dans la langue et le signe : à propos de sémiotique et d'autisme. pp 73 à 86 (2011)

In: Wallegem P., 2011. Lichaamsbeeld in kaart bij autistische kinderen.

Vertaling Pierre Delion. Het autistische kind, de baby en de semiotiek, Garant, 2007

In Psyche: Autisme en Institutionele Psychotherapie. Angers: een netwerk voor kinderen en jongerenpsychiatrie. Deel 1 Theoretische achtergronden van Pierre Delion. Deel 2 Praktijk (2002)

KÉSENNE Joannes

J. Késenne, (2012). Melancholie als narcistische neurose in Kristeva's *Soleil noir*. In *Psychoanalytische Perspectieven*, pp. 307-319

J. Késenne, (2012). De droomarbeid van de kunstenaar. *De Bedrieger bedrogen. Dromen in psychoanalyse en cultuur* (169-188) (red. Mark Kinet). Antwerpen/Apeldoorn: uitgeverij Garant.

F. Geerardyn, & J. Késenne, (2013). De melancholie in de *Pittura Metafisica* van Giorgio de Chirico. *Psychoanalytische Perspectieven*. (143-159).

J. Késenne, (2013). In het land van elk en koning. In *Soms benje uitgepraat* (red. T. Wertheim-Cahen & T. Festen) (87-94). Antwerpen/Apeldoorn: Garant.

J. Késenne, (2012). Onderzoek naar de psychologie van de melancholie in de psychoanalytische vakliteratuur in relatie tot de melancholie in de *Pittura Metafisica* van Giorgio de Chirico (twee boekdelen). Universiteit Gent, Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen, promotor Prof. Dr. Filip Geerardyn, 2012

KNOCKAERT Veroniek

- Knockaert, V. (2024). De stem als object a, in: *Het object in de psychoanalyse, hoe wij in liefde en seksualiteit altijd weer op zoek gaan naar wat we verloren hebben*, (Ed. M. Adriaensen). Leuven: Acco.
- Knockaert, V. (2022). Over de hoop niet te vinden wat men wil, *Extiem*, 13.
- Knockaert, V. (2017). Seksuering als product van een ontmoeting, *Extiem*, 8.
- Knockaert, V. (2012). *Freud's droom*, Gent: Idesça.
- Knockaert, V. (2007). Overdonderende ontmoetingen in Fioretti, over de noodwendigheid van een buiten voor het leven en werken in een kinder- en jeugdpsychiatrie, *Psychoanalytische Perspectieven*, 25 (1): 59-70.
- Knockaert, V. (2006). Over de objectiveerbaarheid van het psychisme als levende structuur: een epistemologische studie van Freuds publieke en private geschriften van 1890-1900, *Psychoanalytische perspectieven* 24(3-4): 411-420.
- Knockaert, V. (2006). Een vergeten geschrift? Ladouleur van M. Duras, *Psychoanalytische Perspectieven* 24(1): 93-113.
- Geerardyn, F. & Knockaert, V. (2006). Vertaling van S.C. Bernfeld, Freud en de archeologie, *Psychoanalytische Perspectieven* 24(1): 117-137.
- Knockaert, V. & Geerardyn, F. (2005). Vertaling van S. Freud, Brief aan Wilhelm Fließ 85, *Psychoanalytische Perspectieven* 23(3-4): 435-440.
- De Preester, H. & Knockaert, V. (2005) Body Image and Body Schema, *Interdisciplinary Perspectives on the body*. Amsterdam: John Benjamins.
- Knockaert, V. & Steenhoudt, K. (2005). Anorectics and the mirror, in: *Body Image and Body Schema, Interdisciplinary Perspectives on the body*, (Eds. De Preester H. & Knockaert V.). Amsterdam: John Benjamins, pp. 283-297.
- Knockaert, V. (2004). Schrijfsels rond Das Ding, *Psychoanalytische Perspectieven*, 22(4).
- Knockaert, V., Geerardyn, F., Van de Vijver, G., Van Bunder D., Bazan, A. (2004). Trauma as an encounter with the Real. *International Journal of Computing Anticipatory Systems*.
- Van de Vijver, G.; Knockaert, V.; Bazan, A., Van Bunder, D.; Geerardyn, F., (2004). The Real – The Imaginary – The Symbolic: About Organisational Layers and Anticipation, *International Journal of Computing Anticipatory Systems*.
- Geerardyn, F., Knockaert, V., Van Bunder, D., Bazan, A. & Van de Vijver, G. (2004). Repetition, chance and anticipation in the psychoanalytic theory of mind. *International Journal of Computing Anticipatory Systems*.
- Geerardyn F. & Knockaert V. (2003). Vertaling van S. Freud, Brief aan Wilhelm Fließ

170. *Psychoanalytische Perspectieven* 21, 3-4, 487-489.

Knockaert, V., Van de Vijver, G. & Geerardyn F. (2003). The intergenerational transmission of the holocaust Trauma: the legacy of an impossible memory. *The Letter, Lacanian Perspectives on Psychoanalysis* 28-29, 1-22.

Knockaert, V. & Geerardyn, F. (2003). Vertaling van S. Freud, Een geval van genezing door hypnose, met opmerkingen over het ontstaan van hysterische symptomen door de “tegenwil”. *Psychoanalytische Perspectieven* 21, 2, 281-291

Knockaert, V. (2003). De stem en de invocatieve pulsie. Het onvergetelijke vergeten van de sonate van de moeder. *Psychoanalytische Perspectieven* 21, 1, 17-30

Knockaert, V. (2003). De haast als revelerend voor een waarheid. *Rondzendbrief in het Freudiaanse Veld*, XIX, 68, 4-12

Knockaert, V. (2002). Editoriaal. *Psychoanalytische Perspectieven* 20, 1, 5-7

Geerardyn, F. & Knockaert, V. (2002). vertaling van Brief 142 uit de briefwisseling Freud/Fliess. *Psychoanalytische Perspectieven*, vol. 20, 1, 135-139

Geerardyn, F. & Knockaert, V. (2002). Vertaling van W. Stekel, De “kleine Kohn”, Over de psychologie van het refrein. *Psychoanalytische Perspectieven*, 20, 3, 499-506

Knockaert, V. (2002). The Freudian unconscious? A subversion of evolution as adaptation. *Psychoanalytische Perspectieven*, 20, 4, 549-565

Knockaert, V. (2002). Ein Übertragungstraum am Anfangeiner Analyse. In A. Michels, P. Müller, A. Perner & Cl.-D. Rath (Eds.). *Jahrbuch für klinische Psychoanalyse, Bd. 4, Übertragung* (pp. 113-128). Tübingen: Edition Diskord

Bazan, A., Geerardyn, F., Knockaert, V., Van Bunder, D., Van de Vijver, G. (2002). Language as the Source of Human Unconscious Processes. *Evolution and Cognition*, 8, 2, 164-171

Geerardyn, F., Van de Vijver, G., Knockaert, V., Bazan, A., Van Bunder, D. (2002). “How do I know what I think till I hear what I say”, On the Emergence of Consciousness Between the Biological and the Social. *Evolution and Cognition*, 8, 2, 249-255

Van de Vijver, G., Van Bunder, D., Knockaert, V., Bazan, A., Geerardyn, F. (2002). The Role of Closure in a Dynamic Structuralist Viewpoint of Psychic Systems. *Evolution and Cognition*, 8, 2, 262-271

Bazan, A., Geerardyn, F., Knockaert, V., Van Bunder, D., Van de Vijver, G. (2002). Anticipation as Exercising (Language) Motor Programs During Dreams, A Neuropsychanalytical Hypothesis. *International Journal of Computing Anticipatory Systems*, 12, 181-194

Geerardyn, F., Knockaert, V., Van de Vijver, G., Van Bunder, D., Bazan, A. (2002). Anticipation, the Subject and the Partial Object, A Psychoanalytic Approach. *International Journal of Computing Anticipatory Systems*, 12, 222-228

Knockaert, V., Geerardyn, F., Van de Vijver, G., Van Bunder, D., Bazan, A. (2002). Anticipation, Memory and Attention in the Early Works of Freud. *International Journal of Computing Anticipatory Systems*, 12, 241-252

Van Bunder, D., Knockaert, V., Van de Vijver, G., Geerardyn, F., Bazan, A. (2002). The Return of the Repressed Anticipation and the Logic of the Signifier. *International Journal of Computing Anticipatory Systems*, 12, 293-300

Van de Vijver, G., Knockaert, V., Van Bunder, D., Bazan, A., Geerardyn, F. (2002). Anticipation and Identification: a Comment on Lacan's "Mirror Stage". *International Journal of Computing Anticipatory Systems*, 12, 301-311

Knockaert, V. & Geerardyn, F. (2001). vertaling van S. Freud, Over de herinneringen. *Psychoanalytische Perspectieven*, vol. 20, 46, 139-158

Knockaert, V. (2001). Van de luchtspiegelingen van het weten naar de Docta Ignorantia, een lezing van Variantes de la cure-type. *Psychoanalytische Perspectieven*, 46, 93-110

Knockaert, V. (2001). Herinneren versus herhalen. *Psychoanalytische Perspectieven*, 45, 55-68

Knockaert, V. (2001). Waarom terugkeren?, Over de notie van de "Wiederkehr" in het XIde seminarie en haar implicaties voor de kliniek van de toxicomanie. *Psychoanalytische Perspectieven*, 43/44, 83-95

Knockaert, V. (2000). Neuro-Psychoanalyse: verzoening of dialoog? *Psychoanalytische Perspectieven*, 39, 175-177

LEGIEST Erwin

lezing over eerste ontmoetingen met de psychoanalyticus (2024)

Podcast over psychoanalyse en wetenschap (Freudcast 2021)

lezing over de tegenoverdracht (studiedag 2019)

Wat verwacht ik van een psychoanalytisch gezelschap (Extiem, 2018)

Werkzame factoren in psychoanalytischetherapie - de overdracht (paper 2016)

MAREELS Wouter

W. Mareels, (2011). Rereading Szondi through Lacan's Graphe of Desire. Four structural positions, primal phantasms and myths in the human development, *Szondiana*, pp 176-196.

MATTHYS Wim

Matthys, W. (2012). La mise en scène du fantasme de fustigation dans Kubrick's 2001: l'Odyssee de l'Espace. *Gradiva : Revue Européenne d'Anthropologie Littéraire*, 13:1. Online Journal.

Matthys, W. (2013). Observe All!: On the staging of fundamental fantasy, jouissance and gaze in Stanley Kubrick's A Clockwork Orange. *American Imago*, 70:2, 225-247.

Matthys, W. (2013). Full Metal Jacket; How Kubrick staged fundamental fantasy, jouissance and gaze. *Psychoanalytische Perspectieven*, 31:2, 121-142.

Matthys, W. (2013). Observe all!: Over fantasme, genot en blik bij Stanley Kubrick, *Extiem: Rondzendbrief van het Gezelschap voor Psychoanalyse*, 3, 36-39.

Matthys, W. (2014). On the Staging of fundamental fantasy, jouissance and gaze in Stanley Kubrick's cinematography. A Lacanian Perspective. *Doctoraal Proefschrift*, Universiteit Gent.

Matthys, W. (2015). Over de encenering van basisfantasma, genot en blik in het filmische oeuvre van Stanley Kubrick. Een Lacaniaans perspectief. *Psychoanalytische Perspectieven*, 32:4, 407-416.

Matthys, W., Schrans, D., & Geerardyn, F. (2015). 2001 : A Space Odyssey and the anticipatory function of the symbolic order in the staging of the beating fantasy. *Casys: International Journal of Computing Anticipatory Systems*, 29, 69-76.

Geerardyn, F., Matthys, W., & Schrans, D. (2015). Signifiers to stand on : on the anticipatory function of the other. *Casys: International Journal of Computing Anticipatory Systems*, 29, 61-68.

Schrans, D., Geerardyn, F., Matthys, W. (2015). Anticipation : how does literature create its limits through reading and writing? *Casys: International Journal of Computing Anticipatory Systems*, 29, 77-86.

PROVOST Daniëlla

D. Provost (2007), Werken met jongeren en echo's uit het sociale discours, *Psychoanalytische Perspectieven*, jg. 25/1, pp. 91-106.

D. Provost (2012), Wanneer gesproken woord txt wordt. In: P. Walleghem (Ed.), *Psychoanalyse en jongeren*, Gent: Academia Press, pp. 57-74.

D. Provost (2013), Préliminaire gesprekken, *Extiem. Rondzendbrief van het gezelschap voor psychoanalyse en psychotherapie*, 2, pp. 33-35.

D. Provost (2013), Een paar impressies van de coördinatie I-AEP, *Extiem. Rondzendbrief van het gezelschap voor psychoanalyse en psychotherapie*, 3, pp. 67-71

D. Provost (2016), Editoriaal, *Extiem. Rondzendbrief van het gezelschap voor psychoanalyse en psychotherapie*, 7, p 1.

D. Provost (2021), Editoriaal, *Extiem. Rondzendbrief van het gezelschap voor psychoanalyse en psychotherapie*, 11, pp. 1.

QUACKELBEEN Julien †

J. Quackelbeen (2005), “Mishima’s L’école de la chair – De pedagogische pulsie en andere aspecten in de perversie”, *Psychoanalytische Perspectieven*, jg. 23/3-4, pp. 333-347.

J. Quackelbeen (2006), “De psychoanalyticus als verzamelaar van...verhalen”, *Psychoanalytische Perspectieven*, jg. 24/3-4, pp. 403-408.

J. Quackelbeen (2006), Vertaling (gecorrigeerd): J. Lacan, “De individuele mythe van de neuroticus. Of “poëzie en waarheid” in de neurose”, *Psychoanalytische Perspectieven*, jg. 24/3-4, pp. 433-451.

RAES HUGUETTE

H. Raes, (2016). Mannelijke homoseksualiteit: een keuze?, *Extiem. Rondzendbrief van het gezelschap voor psychoanalyse en psychotherapie*, 7.

ROELANDTS Dries

D. Roelandts (2010). Wilde kinderen, wilde taaltheorieën. Lacans theorie van de betekenaar aan de hand van Victor del’Aveyron en Kaspar Hauser, *Psychoanalytische Perspectieven*, 28/1-2, pp. 59-70.

D. Roelandts (2012). Een plaats voor het subject in het CLB?, In: P. Walleggem (Ed.), *Psychoanalyse en jongeren*, Gent: Academia Press, pp. 7-31.

D. Roelandts (2013). Editoriaal, *Extiem, Rondzendbrief van het gezelschap voor psychoanalyse en psychotherapie*, 3, p. 1.

D. Roelandts (2014). Tussen analysant en analyticus, *Extiem, Rondzendbrief van het gezelschap voor psychoanalyse en psychotherapie*, 4, pp. 53-64.

D. Roelandts (2014). Werken met het mémoire en het vergeten. De getuigenis van Sylvie Sesé-Léger, *Extiem, Rondzendbrief van het gezelschap voor psychoanalyse en psychotherapie*, 4, pp. 39-47.

D. Roelandts (2015). Editoriaal, *Extiem, Rondzendbrief van het gezelschap voor psychoanalyse en psychotherapie*, 6, p. 1.

D. Roelandts (2015). Vader, ziet ge dan niet dat ik verbrand?, *Extiem, Rondzendbrief van het gezelschap voor psychoanalyse en psychotherapie*, 6, pp. 21-25.

D. Roelandts et al. (2019). Wat is de kleur van een kameleon? Of hoe het universitair discours de psychoanalyse verloochent. <https://www.psychoanalyse.nu>

RUELENS Leo

L. Ruelens (2011) “Naar een andere psychiatrie”, *het rebelse denken van Jacques Schotte*, (420 blz), uitgegeven bij Literarte (2011)

SCHRANS David

D. Schrans (2012). FOR-K. Een spraakverwarring tussen justitie en kliniek. In: P. Wallegem, (Ed.) *Psychoanalyse en jongeren*. Gent: Academia Press.

D. Schrans, F. Geerardyn & W. Matthys (2012). Anticipation : how does literature create its limits through reading and writing? *Casys: International Journal of Computing Anticipatory Systems*.

D. Schrans (2013). Fraude in de wetenschap : over de problematische verhouding tussen weten, liefde en waarheid. *Tijdschrift voor Psychoanalyse*, 19/4, 285-286.

Schrans, D., Geerardyn, F. & Matthys, W. (2014). Anticipation: how does literature create its limits through reading and writing?, *International journal of computing anticipatory systems*, 29, 77-85.

Schrans, D. (2015). Psychoanalyse en de homoseksueel: Een onmogelijke verhouding? Verslag van De homoseksueel bestaat niet – Homoseksuelen en/in analyse [Gent, 26 november 2014]. *Tijdschrift voor psychoanalyse*, 21/1, 51-52.

Schrans, D. (2015). Is de psychoanalyse louter therapeutisch?: Bespreking van: Christian Demoulin (2015). De psychoanalyse, een therapie?, *Tijdschrift voor psychoanalyse*, 21/4, 321-322.

Schrans, D. (2016). Individualisten aller landen, verenigt u! Over Villa Voortmans Utopia. *Psychoanalytische perspectieven*, 34/1, 13-16.

Schrans, D. (2017). De eenzame kapper. Individualisme en autoriteit in Sondheims Sweeney Todd. *Psychoanalytische perspectieven*, 35/4, 427-433.

VAREWYCK Daisy

D. Varewyck (2011). Overdracht en tegenoverdracht in de muziektherapie, *Tijdschrift voor Muziektherapie*, jrg. 1, no.2, pp. 13-17

D. Varewyck (2007). Pulse - About the first time of symbolization, *Nieuwsbrief BMT*, 9ejrg - extra nummer, pp. 20-22

D. Varewyck (2009). Voice and psychosis. A psychoanalytical approach within music therapy, *Nieuwsbrief BMT*, 11ejrg nr. 23, pp.13-17

VAN DE VIJVER Gertrudis

H. De Preester; G. Van de Vijver (2005), "Evidence and Structure. Perspectives on the Metaphysics of Presence and Non-Presence", *Analecta Husserliana*, LXXXVIII, pp. 277-292.

G. Van de Vijver (2006), "Kant and the intuitions of self-organization, in Self- organization and Emergence in the Life Sciences", B. Feltz, M. Crommelinck, Ph. Goujon (eds.), Springer Verlag, Dordrecht, pp. 143-161.

G. Van de Vijver; A. Bazan; F. Rottiers; J. Gilbert (2006), "Enactivisme et internalisme: de l'ontologie à la clinique", *Intellectica*, vol. 1 (43), pp. 93-105.

L. Van Speybroeck; G. Van de Vijver (2006), "The Baldwin Effect: A Matter of Perspective, review of Evolution and Learning: The Baldwin Effect Reconsidered", by B.H. Weber & D.J. Depew, *Biological Theory*, vol. 1, no. 2, pp. 206-208.

G. Van de Vijver; L. Van Speybroeck (2006), "Philosophy of Science Meets Biological Complexity, review of Biological Complexity and Integrative Pluralism by Sandra Mitchell", *Biological Theory*, vol 1 (1), pp. 104-105.

L. Van Speybroeck; G. Van de Vijver; D. De Waele (2007), "Epigeneticization: where biological and philosophical thinking meet, in The Influence of Genetics in Scientific and Philosophical Thinking", Anne-Fagot-Largeault, Shahid Rahman, Juan Manuel Torres (eds.), *Logic, Epistemology and the Unity of Science* 6, Springer, pp.115-133.

F. Kolen; G. Van de Vijver (2007), "Philosophy of Biology: Naturalistic or transcendental?", *Acta Biotheoretica*, vol. 55, pp. 35-46.

R. Vanderbeken; G. Van de Vijver (2007), "Over het grote gelijk van de analytische filosoof. Repliek op de Proefvlucht van Buekens", *Algemeen Nederlands Tijdschrift voor Wijsbegeerte*, vol. 99, nr. 3, juli 2007, pp. 211-221.

J. Van Poucke; G. Van de Vijver, Norbert Wiener (2008), "*Kritisch Denkerslexicon*", Veen Magazines, Diemen, deel 40.

(in press) A. Bazan; G. Van de Vijver (2008), "L'objet d'une science neuro- psychanalytique. Questions épistémologiques et mise à l'épreuve", in L. Ouss, B. Golse, D. Widlöcher (éds.), *La Neuro-Psychanalyse*. Paris, Odile Jacob.

F. Kolen; G. Van de Vijver (2008), "De terugkeer van het verdrongen? Een analyse van de subjectieve gronden van objectieve kennis naar aanleiding van Fraassens Empirical Stance", *Tijdschrift voor Wijsbegeerte*, vol. 70, nr. 2, pp. 317-338

(in press) J. Van Poucke; G. Van de Vijver (2008), “Modelling in Systems Biology. An analysis of the relevance of Rosen’s relational viewpoint for current Systems Biology”, *International Journal of Computing Anticipatory Systems*.

(in press) A. Bazan; G. Van de Vijver (2008), “La constitution de la distinction entre intérieur et extérieur: proposition de recoupement entre Freud et les neurosciences modernes”, *Neurosciences et psychothérapie*, J. Monzee (réd.), Ed. Liber, Montréal.

G. Van de Vijver (2010). Begrenzing en kritiek. Over de mogelijkheid van een verhouding tussen psychoanalyse en (neuro)wetenschap, *Psychoanalyse en Neurowetenschap. De geest in de machine*, Mark Kinet en Ariane Bazan (eds.), Antwerpen, Garant, Reeks Psychoanalytisch Actueel, vol. 14, pp. 215-229.

G. Van de Vijver (2010). Het spoor van de psychoanalyse - Een schuinse pas ten aanzien van alle mogelijke aanpassing, *Tijdschrift voor Psychoanalyse*, vol. 16, nr. 4, pp.229-239.

G. Van de Vijver (2011). Over het mensbeeld in de filosofie, in *De mens ... maat van alle dingen. Studium Generale 2010-2011*, Sofie Vandamme (ed.), Gent, Academia Press, pp. 69-87.

G. Van de Vijver (2011). Wat is dat - filosofie?, *De Uil van Minerva*, vol. 24, nr. 3, pp. 117-225.

G. Van de Vijver (2011). À propos “Des Fantômes dans la voix. Une hypothèse neuropsychanalytique sur la structure de l’inconscient” d’Ariane Bazan, *Intellectica*, vol 1(55), pp. 277-280.

H. De Preester, G. Van de Vijver (2011). Transcendentalism and Original Beginnings, in *Transcendentalism Overturned, Analecta Husserliana*, vol. CVIII, A.-T. Tymieniecka (ed.), Dordrecht: Springer.

G. Van de Vijver, B. Demarest (2012). *Objectivity after Kant. Its meaning, its limitations, its fateful objections*, Georg Olms Verlag, Hildesheim.

G. Van de Vijver (2013). Frege en Lacan: een transcendente denklijn. *Psychoanalytische Perspectieven*, vol 31, 4, pp. 353-369.

G. Van de Vijver, J. De Vleminck (2014). *Het leven met een sofist. Een inleiding in de kritische filosofie*, Academia Press, Gent

VAN DRIESSCHE Frederik

F. Van Driessche (2012). “Il y a de l’Un”. *Extiem, Rondzendbrief van het gezelschap voor psychoanalyse en psychotherapie*, 1, pp. 71-75

F. Van Driessche (2018). #mysymychoice: ‘Is terugbetaling van psychologische begeleiding een vergiftigd geschenk?’, in: KNACK.be op 27/06/18

VAN OPSTAL Rachel

Tekst opgenomen in het 'levend archief', website GPP; *Comment garder l'inconscient ouvert dans une association?* (2024)

WALLEGHEM Peter

P. Walleghem, (2018). *De overdracht in de kinderaanalyse volgens Melanie Klein en Françoise Dolto*. Gent, Idesça, 2018 [2003]

P. Walleghem, (2018). *Psychotherapeutische ontmoetingen met een kleuter*. Gent, Academia Press, 2018 [2008]

WATERSCHOOT An

A. Waterschoot. 'Het onzichtbare verschil. Over hoe chronisch een sisyphusarbeid met de psychoticus maar moet zijn', *Psychoanalytische Perspectieven*

